صاحب امتیاز: ادارۀ عالی تفتیش
مؤسس: پوهندوی دوکتور محمد شریف «شریفی»
مدیر مسئول: عبدالصمد حقیار نظری / ۰۷۹۵۳۴۲۲۷۷
haqyarnazari22@gmail.com
هیئت تحریر: سیدامین‌امین، غلام سرور هاشمی، حنان معروف، بشیر احمد رشیدی، محمد فاضل آرام، امان‌الدین تیموری، سید محمدرضا فخری، احمد شکیب کار دوست، دیبا سادات، فریدون حازم، محمداحسان بابکرخیل، سیدعلی حسینی احسان.
عکاس: عبدالمتین نوری
ادیتور: ذبیح‌الله ذکی
دیزاین: جعفرنظری [۰۷۷۴۴۸۲۹۵۶]
شماره تلیفون: ۰۹۳ (۰) ۲۰ ۲۵۲۱۶۲۳
آدرس: دارالامان، افشار، جنب وزارت احیا و انکشاف دهات
وبسایت: www.sao.gov.af

ادارۀ عالی تفتیش

ارگان نشراتی ادارۀ عالی تفتیش
آمریت اطلاعات و ارتباط عامه
فصلنامه تفتیش

فهرست مطالب

یادداشت اداره

اداره عالی تفتیش و توجه ویژه به حوزه آموزش مسلکی ۲

گزارش‌ها

گزارش‌ها ۳

مقالات

مصاحبه با مجیب‌الرحمن شیرزاد رئیس عمومی عواید وزارت مالیه ۳۲
د حضرت محمد (ص) زیږیدنه او نیکمرغه ژوند ته یې یوه لنډه کتنه ۳۴
مصرف پایین بودجه انکشافی و استیضاح وزرا ۳۸
جمع‌آوری مدرک تفتیش از طریق مصاحبه ۴۰
جرم اختلاس و مقایسه آن با جرایم مشابه ۴۴
د قطعیه حساب، بودجې او د AFMIS سیستم په اړه لومړني (مقدماتي) معلومات ۴۶
شعر ۴۸
بخش انگلیسی ۵۰

*****

- مجله تفتیش همه قلم به دستان در عرصه علم و پژوهش را جهت ارسال آثار خود دعوت به همکاری می کند.
- مطالب ارسالی برگردانده نمی شود، حق ویرایش مطالب ارسالی برای مجله محفوظ است.
- چنانچه مطالب ترجمه شده می باشد، متن زبان اصلی را نیز ارسال فرمائید.
- در صورت امکان به همراه نوشته ها، تصاویر مرتبط را نیز ارسال فرمائید.
- مقاله های چاپ شده الزاماً به منزله نظرات مجله نمی باشد.
- در صورت استفاده از منابع، نشانی آن را قید فرمائید.
- استفاده از مطالب مجله با ذکر منبع بلامانع است.

یادداشت اداره

اداره عالی تفتیش و توجه ویژه به حوزه آموزش مسلکی

یکی از مشکلات اساسی در ادارات کشور، کمبود کارکنان ورزیده و دارای مهارت است. دانشگاهها و موسسات تحصیلات عالی در آماده سازی افراد برای ورود به ادارات یا موسسات نقش زیادی ندارند. فارغ التحصیلان دانشگاهی با مجموعه ای از اطلاعات علمی هنوز قابلیت های لازم(تجربه) را برای فعالیت در ادارات یا جاهای دیگر ندارند. بنابراین آموزش کارمندان دولتی و توانمندسازی و افزایش مهارتهای شغلی کارکنان برای فعالیتهایی که مورد نظر است، شاید یکی از مهمترین راهکارهایی است که برای ظرفیت سازی منابع بشری در ادارات مورد نظر است. تدوین برنامه‌های آموزشی برای کارکنان و اجرای دوره های کوتاه مدت و بلند مدت که قابلیتهای فکری و تخصصی کارمندان را افزایش دهد از عواملی است که نقش بسیار مهمی برای توانا سازی کارمندان دارد.

کمبود بودجه آموزش در ادارات به عنوان یکی از مهمترین موانع در جهت ظرفیت سازی موثر در ادارت کشور می باشد. هم چنین عدم اعتقاد بعضی از مقامات، عدم علاقمندی تعدادی از کارکنان به آموزش نیز از موانع انکشافی در این زمینه است. اگر برنامه های آموزشی جزو برنامه های پلان شده ادارات قرار بگیرد، بسیار موءثر واقع می شود.

آموزش خوب، نارضایتی شغلی و دوباره کاری را به مقدار زیاد کاهش داده و کارمندان را کمک می کند که با تمام ظرفیت خود، کار کنند. یک چنین هدف های مهمی تحقق نمی یابند مگر آنکه تمام سلسله مراتب در ادارات (از مقامات تا کارمندان) به اهمیت آموزش اگاه باشند .

یکی از عواملی که تاثیر زیادی در استفاده درست از امکانات و انکشاف در ادارات داشته و می تواند در بهبود آن نقش مهمی را ایفا کند آموزش منابع بشری است. تخنیک های نو و طرح های جدید بهبود نمی تواند بدون نیروی انسانی آموزش دیده در تمام سطوح اداره به طور مؤثر ایجاد و یا به کار گرفته شود.

با توجه به اهمیت همین مقوله هاست که اداره عالی تفتیش به حوزه آموزش به عنوان کلید اصلی توسعه و انکشاف مسلکی کارمندان و مفتشین خود اهتمام و توجه ویژه داشته است.

اداره عالی تفتیش به منظور ظرفیت سازی در بخش‌های مختلف مخصوصاً در حوزه تخصصی تفتیش برنامه‌های آموزشی کوتاه مدت و بلند مدت را در داخل و خارج کشور برای کارمندان این اداره فراهم آورده است به طور مثال تدویر برنامه آموزشی یک ماهه که هرساله در ماه قوس به ابتکار هیات رهبری اداره روی دست گرفته می شود در مقیاس کشور بی نظیر بوده و هیچ نهاد دیگری در کشور در زمینه ارتقای ظرفیت از طریق این چنین برنامه های آموزشی اقدام نکرده است. همچنین به طور اختصار می‌توان به تلاش های اداره در جهت ارتقای ظرفیت در سیزده سال گذشته به موارد ذیل اشاره کرد:

- برنامه‌های آموزشی مسلکی تفتیش طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۲۵۸۶) تن.
- برنامه‌های آموزشی لسان انگلیسی طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۴۴۸) تن.
- برنامه‌های آموزشی مهارت‌های کمپیوتر طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۷۰۵) تن.
- برنامه‌های آموزشی و سفرهای مطالعاتی خارج از کشور طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۴۶۱) تن.
- برنامه‌های آموزشی انستیتوت خدمات ملکی طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۳۱۱) تن.
- برنامه‌های آموزشی، و کار آموزی برای کار آموزان طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۸۹) تن.
- برنامه‌های آموزشی برای مفتشین سایر وزارت خانه و ادارات مستقل دولتی طی سالهای ۱۳۸۱ الی ۱۳۹۵ جمعا به تعداد (۴۴۶) تن.
- جمعا تعداد اشتراک کنندگان برنامه‌های تدویر شده آموزشی داخلی و خارجی به شکل دورانی به تعداد (۵۰۴۶) تن می‌رسد.

اداره عالی تفتیش در راستای مسلکی سازی بیشتر به آموزش بلندمدت «ضمن خدمت» نیز توجه کرده است که براساس آن تعداد ۳۱ تن از کارمندان و مفتشین اداره عالی تفتیش را در سال ۱۳۹۴ جهت تحصیلات عالی نظر به تفاهمنامه ای که فی مابین اداره عالی تفتیش و پوهنتون دنیا به امضأ رسیده بود به مقطع لیسانس و ماستری معرفی نموده است که به تعداد ۱۴ تن فعلاً در مقطع لیسانس و تعداد ۱۷ تن در مقطع ماستری مشغول تحصیل می‌باشند.

موضوع دیگری لازم است در این جا یادآوری شود توجه ویژه پوهندوی دکتور محمدشریف شریفی به ایجاد آکادمی ملی تفتیش، محاسبه و منجمنت به عنوان مرکز کدرسازی مسلکی نه تنها برای اداره عالی تفتیش که برای سایر ادارات تخصصی مالی می باشد. در این راستا مقام اداره عالی تفتیش رایزنی های پرثمری را با بانک جهانی و سفارت جمهوری مردم چین آغاز کرده که اداره امیدوار است به زودی شاهد ایجاد این آکادمی برای تخصصی سازی بیشتر تفتیش در کشور باشد.

رییس اداره عالی تفتیش:

امیدوارم در مبارزه با فساد برخورد دوگانه صورت نگیرد

رئیس اداره عالی تفتیش در محفلی که به مناسبت پایان دوره سه ماهه بازرسی تفتیش در تالار کنفرانسهای این اداره به تاریخ ۳ میزان و با حضور معاونین، روسا، مفتشین و کارمندان اداره عالی تفتیش، برگزار شده بود؛ ابراز امیدواری کرد که با ایجاد شورای عالی قانون، عدالت و مبارزه علیه فساد اداری علاوه بر مبارزه جدی با پدیده فساد در عرصه‌های مختلف از برخورد دوگانه و ترجیحی با فساد اداری در همه سطوح جلوگیری شود.

دکتور شریفی با اشاره به برگزاری نخستین نشست شورای عالی مبارزه با فساد خاطر نشان ساخت: "اداره عالی تفتیش عضویت شورای عالی قانون، عدالت ومبارزه علیه فساد اداری را دارا می باشد؛ یکی از اهداف این شورا این است که چگونه از فساد اداری جلوگیری کنیم، امیدوارم این شورا با کارکرد مبتکرانه خود بتواند ریشه فساد را از بین ببرد و به امید اینکه این شورا به دور از برخورد های سیاسی ومبتنی بر واقعیت های عینی جامعه ما فعالیت کند ومبارزه این شورا از سطح بالا آغاز شود. کسانی که دست شان بافساد آغشته است پیدا و با آنان برخورد قانونی صورت گیرد".

دکتور شریفی افزودند: در اداره عالی تفتیش نیز چندی قبل کمیته ای با حضور معاون اداره و برخی از روسا ایجاد شده تا مکانیزمی را برای مبارزه با فساد در اداره عالی تفتیش آماده کند. این کمیته موظف است طی چند روز آینده این مکانیزم را آماده و نهایی کند و از مفتشین جدا تقاضا نمود تا در اجراآت خود اصل شفافیت، حسابدهی، بیطرفی و صداقت را رعایت نموده و از خوردن نان و استفاده از سایر امکانات مرجع زیر بازرسی به طور قطع اجتناب کنند.

ایشان با توجه به سطح گسترده فساد در کشور از مفتشین خواستند تا در این زمینه بیشتر از قبل تلاش کنند زیرا مبارزه با فساد کاری است که نیاز به همتی مضاعف دارد. «ما باید در همه بخش ها تغییرات بوجود بیاوریم

چون با توجه به شرایط کنونی این امر حتمی و ضروری است. روند تحلیل ترتیب و ارسال گزارش ها طبق پالیسی اداره صورت گرفته و نباید بیش از میعاد مندرجه پالیسی را در بر گیرد".

رییس اداره عالی تفتیش بیان کردند: "بخش آموزش و منابع بشری مکلف است تا در ماه قوس آینده برنامه آموزشی تخصصی تفتیش را برای مفتشین دایر کند؛ در ختم آن یک آزمون اخذ میگردد که نتایج این آزمون بقای هر مفتش را در اداره تضمین می کند".

دکتور شریفی خطاب به مفتشین افزودند: زمانی که مفتشین از پروسه توظیف در مراجع و ولایات برمیگردند هر پیشنهاد، انتقاد و اعتراضی که از طرف مراجع گفته میشود باید یادداشت شود تا در حد توان به اصلاح سازی اقدام شود.

ایشان در ادامه بیان کردند: پروسه گزارش گروپهای توظیف شده از این پس از طریق روسای بخشهای مربوط برای مقام اداره صورت می گیرد و مقام اداره به طور مستقیم با مفتشین درگزارشهای تفتیش ارتباط نخواهد داشت.

دکتور شریفی خاطرنشان ساختند: "مسوده گزارش‌ها باید مطابق معیارات انتوسای ترتیب گردد و از این به بعد دیگر گزارشهای بدون محتوا پذیرفته نمی شود؛ مسوده یافته های تفتیش را قبل از ختم بازرسی با مراجع بازرسی شده رسما در جریان بگذارید و از آنها بخواهید طی دو الی سه روز در زمینه قناعت یا عدم قناعت خود را تحریری بنویسند".

رئیس اداره عالی تفتیش در پایان خاطر نشان ساختند: جلالتمآب رییس جمهور می خواهد که ریفورم و اصلاحاتی در اداره بوجود بیاید؛ با توجه به همین موضوع آخرین تغییرات و اصلاحات ایجاد شده را به ریاست محترم جمهوری ارسال نموده ایم که تعاملات اداره با ریاست جمهوری در این زمینه ادامه دارد.

همچنین در این محفل سید محمد مهدی حسینی معاون مسلکی اداره عالی تفتیش طی سخنانی بر لزوم اصل بی طرفی، رعایت کود اخلاقی و کیفیت تفتیش تاکید کردند.

معاون مسلکی اداره عالی تفتیش بیان کرد: یکی از موضوعاتی که باید همه ما مراعات کنیم اصل بی طرفی ورعایت کود اخلاقی است؛ تمام بازرسی هایی که انجام میدهیم باید مبتنی بر شواهد واسناد باشد. مسئله کیفیت تفتیش وکیفیت گزارشات را ما هرسال برای مفتشین ارایه میکنیم؛ تغییرات بسیار خوبی در عرصه گزارشها وکیفیت تفتیش به وجود آمده؛ اما بسنده نیست.

ایشان در ادامه افزودند: در بعضی مراجع با وصف اینکه مشکلاتی وجود دارد موضوعی که قابل توجه است وضعیت مالی وحسابی همان مرجع می باشد که باید در گزارش مفتشین انعکاس بیابد اما ما در این قسمت معمولا در گزارش مفتش چیزی دریافت کرده نمی توانیم.

"تمام یافته هایتان در گزارش‌هایتان انعکاس پیدا کند و ضرورت است که وقتی که گزارش تحلیل شده را امضا میکنند باید مطالعه مجدد صورت گیرد تا ببینند که یافته ها درگزارش انعکاس یافته یا نه و اگر انعکاس نیافته بود دلیل برایش پیدا کنند".

گفتنی است در پایان این محفل برخی از مفتشین به ارایه نظریات خویش راجع به مشکلات تفتیش در عرصه های پلان گذاری، گزارش دهی تفتیش و... پرداختند.

اشتراک رییس عمومی اداره عالی تفتیش درکمیسیون تفتیش مرکزی محاسبات عامه و نظارت بر اجرای قوانین ولسی جرگه شورای ملی

پوهندوی دوکتورمحمدشریف شریفی رییس اداره عالی تفتیش همراه با معاون مسلکی اداره و جمعی از اعضای کمیسیون بازرسی حساب قطعیه، روزیک شنبه مؤرخ ۱۳۹۵/۷/۴ درجلسه کمیسیون تفتیش مرکزی، محاسبات عامه و نظارت برای اجرای قوانین ولسی جرگه شورای ملی که در ارتباط به گزارش و اظهار نظر رییس اداره عالی تفتیش پیرامون حساب قطعیه سال ۱۳۹۴، تحت ریاست محمدعلی علیزاده رییس کمیسیون تفتیش مرکزی محاسبات عامه و نظارت بر اجرای قـوانین ولسی جرگه تدویریافته بود، اشتراک کردند.

ابتدا رئیس کمیسیون تفتیش مرکزی، محاسبات عامه ونظارت بر اجرای قوانین ولسی جرگه، تشریف آوری رییس اداره عالی تفتیش و اعضای معیتی شانرا در جلسه خیرمقدم گفته افزودندکه، جلسه کنونی یک جلسه مشورتی و توضیحی پیرامون حساب قطعیه سال مالی ۱۳۹۴ بوده وهمچنان یک سلسله ابهامات نیز در گزارش نتایج بازرسی حساب قطعیه موجود می باشد که ایجاب مینماید تا در این جلسه در زمینه توضیحات و معلومات ارایه گردد.

دراین جلسه رییس اداره عالی تفتیش در رابطه به جایگاه و نقش اداره عالی تفتیش و انواع بازرسی های که این اداره انجام میدهد و همچنان چگونگی ترتیب، بازرسی و گزارشدهی حساب قطعیه به مجلس روشنی انداخته افزودند که، در اکثر کشور ها گزارش نتایج بازرسی حساب قطعیه توسط رییس اداره عالی تفتیش طی یک میکانیزم وتشریفات خاص به حضورداشت رؤسا ویا نمایندگان کمیسیون ها ودرموجودیت رسانه ها به رییس مجلس نمایندگان تقدیم میگردد.پس از استماع گزارش رییس مجلس نماینده گان؛ گزارش رییس اداره عالی تفتیش را بدسترس کمیته حسابات عامه قرارداده و کمیته حسابات عامه گزارش حساب قطعیه واظهارنظرتفتیش را دقیقاً مطالعه ودرمواردی که کدام ملاحظه ویاپرسش داشته باشند یادداشت نموده و در زمینه از رییس اداره عالی تفتیش توضیحات

"دراین جلسه رییس اداره عالی تفتیش در رابطه به جایگاه و نقش اداره عالی تفتیش و انواع بازرسی های که این اداره انجام میدهد و همچنان چگونگی ترتیب، بازرسی و گزارشدهی حساب قطعیه به مجلس روشنی انداخته افزودند که، در اکثر کشور ها گزارش نتایج بازرسی حساب قطعیه توسط رییس اداره عالی تفتیش طی یک میکانیزم وتشریفات خاص به حضورداشت رؤسا ویا نمایندگان کمیسیون ها ودرموجودیت رسانه ها به رییس مجلس نمایندگان تقدیم میگردد."

مطالبه مینمایند ومتعاقباً وزرا ومسوولین ایکه مطابق گزارش تفتیش دراجراآت شان کوتاهی نموده ویا تخلف ورزیده اند به مجلس احضارنموده مورد استجواب قرارمیدهند.
رییس اداره عالی تفتیش اظهار امیدواری نمود تا درآینده چنین شیوه گزارشدهی در پارلمان کشور نیز عملی گردد.
دکتور شریفی در ادامه صحبت های خویش پیرامون نتایج بازرسی حساب قطعیه سال مالی ۱۳۹۴ معلومات مختصر ارایه داشته یاد آور شدندکه، در ماده (۹۸) قانون اساسی، بند (۲) ماده یازدهم و بند(۱) ماده دوازدهم قانون اداره عالی تفتیش و مواد (۵۵) و (۵۹) قانون اداره امور مالی ومصارف عامه زمان برای ترتیب، بازرسی و گزارشدهی حساب قطعیه مدت شش ماه اول سال مابعد تعیین گردیده که مطابق به حکم شماره(۶۰۸۴) مؤرخ ۱۳۹۱/۱۰/۳ مقام ریاست جمهوری سه ماه اول سال مابعد برای ترتیب حساب قطعیه و سه ماه دوم برای تفتیش و گزارشدهی حساب قطعیه اختصاص یافته است. با وصف اینکه مدت سه ماه برای بازرسی و گزارشدهی حساب قطعیه کافی دانسته نمی شود، وزارت مالیه نیز تاکنون مؤفق نگردیده تا حساب قطعیه را در زمان تعیین شده ترتیب و جهت بازرسی به اداره عالی تفتیش ارایه نماید، چنانچه حساب قطعیه مصارف بودجه عادی و انکشافی بتاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۰ و حساب قطعیه عواید با (۷۹) روز تأخیر بتاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۹ بدسترس کمیسیون بازرسی حساب قطعیه قرار گرفت، به همین دلیل اداره عالی تفتیش بالای حساب قطعیه مصارف بودجه عادی و انکشافی به استثنای ملاحظاتی که در گزارش انعکاس یافته، اظها نظر مناسب ارایه نموده اما بالای حساب قطعیه عواید؛ بنابر نبود وقت کافی برای بازرسی، نتوانست اظهار نظر نماید.
سپس رییس و اعضای کمیسیون تفتیش مرکزی، محاسبات عامه و نظارت براجرای قانون ولسی جرگه، پرسش های شانرا در ارتباط به حساب قطعیه سال مالی ۱۳۹۴ و سایر بازرسی ها و اجراآت اداره عالی تفتیش مطرح نمودند که از جانب رییس اداره عالی تفتیش و معاون مسلکی اداره معلومات همه جانبه ارایه گردید که مورد قناعت شان قرارگرفت.
در ادامه مجلس رییس اداره عالی تفتیش متذکرگردیدندکه اداره عالی تفتیش آماده هرنوع همکاری با کمیسیون تفتیش مرکزی محاسبات عامه و نظارت بر اجرای قانون ولسی جرگه بوده و هرنوع پرسش و ابهاماتی که در گزارش نتایج بازرسی حساب قطعیه سال مالی ۱۳۹۴ موجود باشد، اداره عالی تفتیش وکمیسیون بازرسی حساب قطعیه آماده اند تا در زمینه معلومات لازم ارایه نمایند.
در اخیر رییس کمیسیون تفتیش مرکزی، محاسبات عامه و نظارت بر اجرای قانون ولسی جرگه، ضمن اظهار تشکر و قدردانی از اشتراک رییس اداره عالی تفتیش و اعضای معیتی شان در مجلس، متذکر گردیدند که پیشنهادهای اداره عالی تفتیش را به مقام ولسی جرگه میرسانند.

اشتراک پوهندوی دوکتور محمدشریف شریفی در بیست و یکمین جلسه بورد رهبری و هفتمین سمپوزیم ایکوسای- آنقره- ترکیه

پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی و هیات همراهشان در بیست و یکمین جلسه بورد رهبری و هفتمین اسامبله و سمپوزیم هیات رئیسه سازمان همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای ادارات عالی تفتیش ایکوسای که از تاریخ ۱۷ الی ۱۹ اکتوبر سال ۲۰۱۶ در شهر آنقره کشور ترکیه برگزار شده بود، اشتراک نمودند.

ادارات عالی تفتیش کشورهای، افغانستان، ترکیه، ایران، آذربایجان، قزاقستان، پاکستان، تاجکستان، ازبکستان، قرغزستان اعضای ایکوسای بوده و اخیراً قبرس تقاضای عضویت در این سازمان را نموده است.

نشست سران سازمان همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای ادارات عالی تفتیش ایکوسای به منظور تعقیب تحقق فیصله‌های قبلی این سازمان، تصویب شانزدهمین گزارش کمیته آموزش، تصویب گزارش بازرسی، کمیته تفتیش حسابات ایکوسای، تصویب پلان استراتیژیک ۲۰۱۶-۲۰۲۱ ایکوسای، انتخاب اعضای جدید بورد رهبری ایکوسای، تائید بودجه سالهای ۲۰۱۶-۲۰۱۸، انتخاب و اعلان رئیس جدید ایکوسای، تعیین مکان و تاریخ اسامبله آینده ایکوسای دایر گردیده بود.

رئیس اداره عالی تفتیش از دستاوردهای ایکوسای طی سالهای اخیر به اشتراک کنندگان معلومات ارائه نموده و ادامه همکاری‌های اقتصادی سازمان ایکوسای را در شریک سازی تجارب بهتر و ارتقای ظرفیت مسلکی مفتشین کشورهای عضو این سازمان مؤثر دانسته‌اند. بعد از بحث‌ها و ابراز نظرها در مورد فعالیت‌های توسعه‌ای سازمان ایکوسای و انکشاف در بخش‌های آموزش‌های مسلکی و ترجمه مواد درسی، انکشاف سایت ایکوسای و سایر موضوعات مسلکی، انتخابات برای اعضای بورد رهبری انجام گردید، در انتخابات که بخاطر بخاطر رئیس و بورد رهبری GB(Governing Board) و اعظای کمیته تفتیش صورت گرفت.

اداره عالی تفتیش افغانستان با اخذ رأی بیشتر، بحیث عضو بورد رهبری ایکوسای انتخاب گردید و سران ادارات عالی عضو و رئیس سازمان ایکوسای این موافقیت را برای رئیس اداره عالی تفتیش و مردم افغانستان تبریک گفته و موفقیت هرچه بیشتر را برایشان آرزو نمودند.

هکذا سایت ایکوسای انکشاف داده شده و کشورهای عضو با بکار گیری از نام و کد نمبر می‌توانند، مطالب آموزشی مسلکی و اخبار شانرا با مواد آموزشی و تصاویر و فلم را در بخش مربوط آپلود نمایند.

فیصله‌های سران ایکوسای:

- عضویت افغانستان در دو کمیته بورد رهبری (Governing Board) و کمیته آموزش.
- تدویر جلسه بورد رهبری (Governing Board) در افغانستان.
- بازرسی ادارات عضو ایکوسای توسط اعضای ایکوسای.
- بازرسی‌های مختلط، موازی و دوجانبه.
- ترکیه، ایران، افغانستان و پاکستان بازرسی پروژه‌های مشترک انجام دهند.
- سازمان ایکوسای به سطح جهانی انکشاف و توسعه داده شود.
- کشورهای تاجکستان و ترکمنستان عضو کمیته تفتیش سازمان ایکوسای تعیین گردیدند.

در اخیر آقای سید احمد باش رئیس دیوان محاسبات ترکیه، برای سه سال آینده مجدداً بحیث رئیس سازمان ایکوسای تعیین شدند.

نشست سران ادارات عالی تفتیش عضو سازمان ایکوسای با ابراز تشکری از اشتراک تمامی کشورهای عضو توسط آقای سید احمد باش رئیس دیوان محاسبات کشور ترکیه به پایان رسید.

رئیس اداره عالی تفتیش مشکلات و خواست‌های کارمندان طبقه اناث را استماع نمود

پوهندوی دوکتور محمدشریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش در نشستی که روز سه شنبه ۴ عقرب برای رسیدگی به مشکلات بانوان این اداره در تالار اداره عالی تفتیش برگزار شده بود؛ اشتراک کرد.

نخست دوکتور شریفی با ابراز خرسندی از حضور فعال زنان در اداره؛ از زنان خواست تا در اداره عالی تفتیش مانند مردان به همکاری در راستای فعالیت‌های تفتیش؛ همگام و هم ردیف حرکت کنند.

دکتور شریفی در ادامه افزود: اداره عالی تفتیش مکلف است برای فراهم سازی زمینه کار، فعالیت و رشد علمی و تخصصی آن‌ها برای کارمندان این اداره تلاش نماید.

در ادامه رئیس اداره عالی تفتیش از زنان در این جلسه خواست مشکلات و پیشنهادهای خود را ابراز نمایند تا جهت رسیدگی به آن اقدامات لازم صورت گیرد.

بانوان حاضر در این نشست با ابراز سپاس و تشکر از رییس اداره عالی تفتیش برای فراهم کردن زمینه چنین نشست‌هایی آن را بسیار مفید خواندند.

آنان درخواست‌های خود را در جهت سفرهای آموزشی خارج از کشور، مهیا کردن زمینه تحصیل به سویه لیسانس و ماستری و تشکیل کودکستان برای اطفال و همچنان مرکز صحی و معرفی کارمندان به معاش سوپرسکیل و برنامه‌های آموزشی زبان انگلیسی، بیان کردند.

آنها اضافه کردند که هر چند رییس اداره عالی تفتیش و هیات رهبری مشوق همیشگی برای کارمندان اناث بوده و تاکنون به مشکلاتی بسیار از آن‌ها رسیدگی کرده و زمینه تحصیلات عالی در بخش ماستری و لیسانس در داخل و همچنین اشتراک بانوان در سفرهای خارجی آموزشی را فراهم نموده است ولی این بانوان از هیات رهبری تقاضا دارند تا بیشتر از گذشته برای رشد ظرفیت و مسلکی سازی بانوان همکاری کنند.

دوکتور شریفی بعد از استماع مشکلات بانوان گفت برای مبارزه با مشکلات و حل آن تلاش خواهد کرد؛ تا کارمندان اناث در اداره عالی تفتیش پیشرفت مورد نظر را داشته باشند و دوشادوش و همگام با مردان در اداره عالی تفتیش گام‌های مستحکمی بردارند.

ایشان در ادامه این نشست برای بانوان اداره عالی تفتیش وعده سپردند که به خواسته‌های قانونی آن‌ها توجه خواهد کرد و برای رفع مشکلاتشان هدایات لازم را خواهد داد. دکتور شریفی خاطر نشان ساخت که باید کمیته ای ویژه ای برای ساختن پالیسی جندر زیر نظر این مدیریت ساخته شود تا با همکاری برخی از بانوان پالیسی جندر را هر چه زودتر آماده کنند.همچنین اداره عالی تفتیش در تفاهم برخی از نهادهای ملی و بین المللی تلاش خواهد کرد پولی برای زنان در نظر گرفته شود تا در قسمت ارتقای ظرفیت، آموزش و کمک به خانم ها به مصرف برسد.

رییس اداره عالی تفتیش در ادامه خاطر نشان ساخت که خانم‌ها در این اداره باید در تصمیم گیری‌های کلان نقش داشته باشند و در رده‌های بالای اداره اشغال وظیفه کنند.

دکتور شریفی در پایان ابراز امیدواری کرد این نشست‌ها در اخیر هر ربع دایر و در قسمت حل مشکلات خانم ها و مسایل مربوط به این قشر بحث صورت گیرد تا اداره بتواند نتیجه بهتری از فعالیت‌های خود در این عرصه داشته باشد.

این در حالی است که رئیس اداره عالی تفتیش و هیات رهبری با توجه ویژه ای که برای زنان دارد همواره در پی رشد مسلکی و تخصصی بانوان در این اداره بوده و همچنین در روزهای مناسبتی از جمله روز زن و روز مادر کارمندان اناث را با تحایف نقدی و معنوی تقدیر نموده است.

اداره عالی تفتیش گزارش بازرسی حساب قطعیه سال ۱۳۹۴ را طی کنفرانس مطبوعاتی در دفتر رسانه های حکومت ارائه کرد

سیدمحمد مهدی حسینی معاون مسلکی اداره عالی تفتیش و رییس کمسیون بازرسی قطعیه در یک نشست خبری که روز سه شنبه ۱۸ عقرب در مرکز اطلاعات و رسانه های حکومت برگزارشد؛ در رابطه به گزارشد نتایج بازرسی سال مالی ۱۳۹۴حساب قطعیه دولت معلومات ارائه نمودند.

آقای حسینی در ابتدا خاطر نشان ساخت که: اداره عالی تفتیش عالی‌ترین نهاد بازرسی کننده امور مالی و حسابی در سطح کشور بازرسی‌های خویش را مطابق به قانون این اداره و معیارات سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش «اینتوسای» انجام داده و نتایج بازرسی‌های خود را به رئیس جمهور و شورای ملی ارائه می نماید.

ایشان در ادامه صحبت های خویش افزودندکه : حساب قطعیه دولت یک صورت حساب است که ثبت مکمل مصارف سالانه واحدهای بودجوی را در مقایسه با بودجه منظور شده به تفکیک تادیات قبلی و بعدی و ثبت مکمل عواید دولت با در نظر داشت تحقق یافته و تحصیل شده به مقایسه پیش بینی سالیانه توأم با مقایسه و ارزیابی سال قبل نشان می‌دهد.

یکی از وظایف عمده و اساسی اداره عالی تفتیش در پهلوی سایر بازرسی‌ها، بازرسی و اظهار نظر بالای صورت‌های مالی و حساب قطعیه دولت است. هدف از بازرسی حساب قطعیه دولت این است تا اطمینان حاصل گردد که عواید با توجه به چشمه‌های

عایداتی به شکل درست آن پیش بینی و مطابق به قانون به وقت و زمان آن جمع آوری و به خزینه دولت تحویل گردیده یا خیر؟ و مصارف در راه معقول و عاری از سوء استفاده‌ها و تخطی‌ها انجام یافته است.
ایشان علاوه نمودند: با توجه به اینکه حساب قطعیه یک صورت حساب از چگونگی تحقق بودجه طی یک دوره مالی معمولاً یکسال می‌باشد، لهذا طی این بازرسی، حساب قطعیه ترتیب شده از جانب وزارت مالیه با توجه به سند بودجه ابتدای سال، ضمیمه بودجه انکشافی، سند بررسی وسط سال و اسناد مربوط به ضمیمه بودجه درمطابقت با حساب قطعیه واحدهای بودجوی، فورم های تعدیلات بودجوی و تخصیصات صادره، فورم های م ۲۲ (راپورمصرف ولایتی)، فورم های م ۲۷ و م ۲۹ (راپورهای عواید مرکزی وولایتی)، صورت حساب داد وگرفت ریاست خزاین واسناد مؤید آن وصورت حسابات بانک مرکزی، سیستم (AFMIS)، اسناد مربوط به تصامیم کمیته بودجه، فرامین و احکام مقام عالی ریاست جمهوری و مصوبات کابینه جمهوری اسلامی افغانستان در راستای تصامیم بودجوی، قانون اداره امور مالی و مصارف عامه، مقرره تنظیم اداره امورمالی و مصارف عامه، تعلیماتنامه محاسبه نقدی وسایر اسنادی که ارقام مندرج درحساب قطعیه را تقویه وحمایت می‌نماید، مورد بازرسی قرار گرفته است
آقای سید محمد حسینی گفتند که: از آنجایی که بازرسی حساب قطعیه حصول اطمینان از صحت ارقام مندرج درحساب قطعیه در مطابقت با اسناد بودجوی، دفاتر وسایر اسناد و ثبت‌های حسابی که برویت آن حساب قطعیه ترتیب گردیده، می‌باشد، لهذا در جریان این تفتیش هیچ نوع اسناد قراردادیان، حواله‌های پولی و سایر اسناد مصارفاتی نقدی و جنسی، مورد بازرسی قرار نگرفته است.
آقای مهدی حسینی خاطر نشان ساختند: بملاحظه سند بودجه ابتدای سال، مجموع بودجه ملی (عادی وانکشافی) سال مالی ۱۳۹۴ مبلغ (۴۳۶.۱۷۲.۸۷۰.۰۰۰) افغانی پیش بینی و منظور گردیده، که از جمله مبلغ (۲۸۳.۴۸۶.۳۳۱.۰۰۰) افغانی بودجه عادی و مبلغ (۱۵۲.۶۸۶.۵۳۹.۰۰۰) افغانی، بودجه انکشافی سال مالی ۱۳۹۴ را تشکیل می‌دهد.
از جمله مبلغ (۲۸۳.۴۸۶.۳۳۱.۰۰۰) افغانی بودجه عادی ابتدای سال، مبلغ (۲۵۳.۷۴۶.۲۹۵.۰۰۰) افغانی یا (۹۰) درصد آن را بودجه اصلی احتوا میکندو مبلغ (۲۹.۷۴۰.۰۳۶.۰۰۰) افغانی یا (۱۰) درصد آنرا بودجه احتیاطی و متفرقه تشکیل می‌دهد. سهم بودجه عادی در بودجه ملی (۶۵) درصد و بودجه انکشافی (۳۵)، می‌باشد.
مجموع تشکیل سال مالی ۱۳۹۴ ادارات به (۹۵۲۳۰۵) بست می رسد، که از جمله حدود (۸۵) درصد مربوط به وزارت های معارف، امور داخله، دفاع ملی و ریاست عمومی امنیت ملی و متباقی (۱۵) درصد مربوط به سایر ادارات میباشد .
آقای حسینی افزودند که بودجه عادی بعد از تعدیلات ظرف سال مبلغ ۲۸۴ میلیارد افغانی بوده که از جمله مبلغ ۲۳۵ میلیارد افغانی مصرف و مبلغ ۴۸ میلیارد مصرف نگردیده است که منجمله وزارت دفاع ملی ۳۲ میلیارد افغانی و وزارت داخله ۱۴ میلیارد افغانی را مصرف نکرده اند که ٪۹۵ وجوه مصرف ناشده بودجه عادی را تشکیل میدهد.
همچنان اضافه نمودند که بانک جهانی طی برنامه تشویقی در مقابل انجام موفقانه ده مورد بنچ مارک متعهد به پرداخت جمعا (۲۰۰) ملیون دالر به دولت جمهوری اسلامی افغانستان گردیده بود، که از جمله (۴) مورد تکمیل و در مقابل مبلغ (۷۴،۴) ملیون دالر در یافت و (۶) مورد تکمیل نگردید که از اثر آن مبلغ (۱۲۱،۶) ملیون دالر پرداخت نگردید.
پیش‌بینی عواید از منابع خارجی برای بودجه عادی ۱۶۱ میلیارد افغانی است رقم متذکره در وسط سال و به مبلغ ۱۴۹ میلیارد افغانی کاهش یافته است، اما وزارت مالیه همین ۱۶۱ میلیارد افغانی در قطعیه انعکاس داده است.
آقای حسینی در ادامه افزودند: یک بخش عمده بودجه انکشافی را بودجه غیر اختیاری تشکیل می‌دهد که صلاحیت مصرف آن به عهده خود دونرها می‌باشد و بخش عمده بودجه انکشافی ادارات در بودجه؛ غیر اختیاری است. واحدهای بودجوی که نتوانسته بودجه غیر اختیاری شان را مصرف نمایند از نظر اداره عالی تفتیش تا حد کمی قابل قبول است که دونرها در عرصه مصرف آن نقش دارند و تصمیم گیرنده اصلی هستند. ولی این دلیل بصورت مکمل قابل پذیرش نمی باشد به سبب اینکه باید ادارات اولویت مصرف خود را در بودجه غیر اختیاری قرار دهند که در صورت عدم مصرف ،بودجه مربوطه به خزانه دونر بر می گردد و ممکن در آینده این تعهد تحقق نیابد و پروژه نیمه تمام، بدون تعهد مالی باقی بماند .
وضعیت عواید سال ۱۳۹۳ نسبت به سال‌های دیگر بدترین وضعیت را در کشور داشت که در این سال مبلغ ۱۳۳ میلیارد افغانی پلان شده بود اما ۱۰۱

میلیارد افغانی تحقق داشته است.
و در سال ۱۳۹۴ مبلغ پلان شده ۱۲۳ میلیارد افغانی عواید پیش بینی شده بود که ۱۲۴ میلیارد افغانی تحقق یافته است که در حقیقت بیانگر افزایش عواید و تطبیق پلان عواید در چند سال اخیر میباشد.
معاون مسلکی اداره عالی تفتیش برخی از یافته‌های گزارش قطعیه سال ۱۳۹۴ را چنین بیان کرد: به اساس بند ۸ اصولنامه اجرای بودجه در بودجه عادی سال ۱۳۹۴ فصول آتی به فصول دیگر قابل تعدیل نیست که شامل معاشات، اعاشه، صرفیه برق، آب، صفایی، محصول مخابرات، ترمیمات وسایط حفظ مراقبت و ترمیمات تعمیرات است.که متاسفانه خلاف اصولنامه بودجه در بعضی از ادارت از فصول ممنوعه تعدیلات انجام یافته است.
هم چنان در بند ۳۶ اصولنامه اجرای بودجه آمده است که تمام واحدهای بودجوی مکلف‌اند تا پول پیشکی خود را در ختم سال مالی تصفیه نماید. نظر به ملاحظه حساب قطعیه سال ۱۳۹۴ پیشکی های بعضی ادارات تصفیه نشده و بر علاوه پیشکی نا تصفیه سال ۱۳۹۴، از سالهای ۱۳۹۳-۱۳۸۱ نیز پیشکی ها با یک حجم پولی بالا تصفیه نشده است.
مطابق به تعلیماتنامه محاسبه نقدی ادارات می توانند مبلغ وجه سردستی برای مصارف عاجل و اندک طلب نمایند که سقف آن برای وجه سردستی مبلغ ۲۵۰ هزار افغانی میباشد در خلال سال مالی ۱۳۹۴ مبلغ ۱۰۶ ملیون افغانی وجوه سردستی صادر شده است که از آن جمله مبلغ ۶۲ ملیون صرف برای یک واحد بودجوی صادر شده است و مبلغ بیش از ۳۷ ملیون الی بازرسی قطعیه تصفیه نشده است.
آقای حسینی خاطر نشان ساختند: تزئید تشکیلاتی در برخی از واحدهای بودجوی بعد از تصویب بودجه ملی، خلاف ماده (۱۲) اصولنامه اجرای بودجه صورت گرفته است. در این بخش ادارات و وزارت خانه‌ها مکلف هستند که تشکیل شان را به تفکیک مرکز و ولایات در مطابقت به سقف منظور شده از جانب کمیسیون تشکیلات عیار نموده و از تزئید هر نوع تشکیل در جریان سال مالی جدا خودداری نمایند؛ اما بر اساس بازرسی به ملاحظه رسید که خلاف اصولنامه در طی سال مالی در بعضی از واحد های بودجوی به تشکیل شان اضافه گردیده است .
معاون مسلکی اداره عالی تفتیش در ادامه با اشاره به وضعیت پروژه‌ها در بازرسی حساب قطعیه بیان کردند: تعداد پروژه‌های قابل تطبیق در قطعیه (۶۰۶) پروژه ثبت گردیده، که از جمله (۱۵۸) پروژه؛ یعنی (۲۶) درصد پروژه‌ها هیچ نوع فعالیت نداشته و مصرف آن صفر گزارش داده شده است.
از جمله پروژه‌های متذکره، تعداد (۱۱) پروژه که اکثراً از اثر تقاضای وزارت‌ها و ادارات ذیربط در بررسی وسط سال شامل بودجه گردیده، مصارف آن صفر می‌باشد و (۴) پروژه با وصف مطالبه و صدور تخصیص کدام فعالیت نداشته مصرف آن صفر گزارش داده شده، هم چنین ازجمله پروژه‌های دارای مصرف به تعداد (۱۷۲) پروژه فیصدی مصرف آن پائین‌تر از پنجاه درصد می‌باشد.
گفتنی است در پایان این نشست خبری، خبرنگاران و ژورنالیستان در مورد بازرسی حساب قطعیه دولت و چگونگی مصرف بودجه توسط واحدهای بودجوی به طرح سوالاتی پرداختند که از سوی معاون مسلکی اداره، محترم حنان معروف رییس تفتیش بودجوی مرکزی و عضو کمسیون بازرسی حساب قطعیه و محترم سید امین امین رییس تفتیش بودجوی محلی و عضو کمسیون بازرسی حساب قطعیه به صورت مبسوط پاسخ ارائه گردید.

افتتاح برنامه آموزشی سراسری مفتشین در اداره عالی تفتیش

برنامه آموزشی سراسری مفتشین اداره عالی تفتیش روز سه‌شنبه ۲ قوس در تالار همایش‌های این اداره افتتاح گردید.

در محفلی که به مناسبت افتتاح این برنامه آموزشی دایر شده بود؛ دوکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش، سید محمدمهدی حسینی معاون مسلکی، الحاج عبدالله آخندزاده معاون مالی و اداری، روسا، آمرین، آموزگاران خارجی، مفتشین و کارمندان این اداره اشتراک داشتند.

تدویر کورس یک ماهه که به ابتکار هیات رهبری اداره روی دست گرفته شده و اکنون تطبیق می گردد، در مقیاس کشور بی نظیر بوده و هیچ نهاد دیگری در کشور در زمینه ارتقای ظرفیت از طریق این چنین کورسها اقدام نکرده است.

در ابتدای این محفل داراب شیرزاد رئیس منابع بشری پیرامون تدویر برنامه آموزشی یکماهه مسلکی برای مفتشین معلومات ارائه نموده و بیان داشت که به اساس پلان سالانه اداره عالی تفتیش همچو برنامه‌های آموزشی را برای مفتشین برگزار می‌نماید که این برنامه آموزشی به همکاری پروژه کواتر انترنشنال ارائه می گردد

آقای شیرزاد خاطرنشان ساخت که برنامه امسال متفاوت تر از سال‌های گذشته پلان گردیده که در ۴ گروپ تقسیم‌بندی شده که مجموعاً ۱۸۵ مفتش در این برنامه؛ آموزش‌های مسلکی را فرا خواهند گرفت.

هم چنان رئیس منابع بشری تاکید نمود که باید تمامی شاملین این کورس پابندی به حاضری داشته باشند و از آنچه در این برنامه

ارائه می‌شود؛ به شکل درست و همه جانبه استفاده نمایند.

در ادامه پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش با ابراز خرسندی از افتتاح متداوم برنامه آموزشی در پایان سال مالی ۱۳۹۵ با وجود چالش‌های که افغانستان به آن روبرو است خاطر نشان ساخت که این اداره به صورت جدی بحث ظرفیت سازی در اداره عالی تفتیش را پیگیری می‌نماید.

رییس اداره عالی تفتیش یکی از چالش‌های موجود در افغانستان را کمبود و یا هم نبود ظرفیت کارا عنوان نمود که عدم مصرف بودجه انکشافی توسط بعضی ادارات کشور و علاه برآن نبود مدیریت متمرکز عامل اصلی تهدید و رشد فساد نیز پنداشته می‌شود. ایشان ویژگی مدیریت را بسیج نیروی انسانی در سازمان عنوان کرد که با هزینه کمتر کار بیشتر را انجام دهد.

ایشان خاطر نشان ساختند که با توجه به دلایل فوق؛ اداره عالی تفتیش جهت رسیدگی به چالش‌های موجود در راه‌اندازی همچو برنامه‌های آموزشی تلاش می‌ورزد.

رییس اداره عالی تفتیش خطاب به مفتیشن گفت: "مفتشین اداره عالی تفتیش مسئول بازرسی امور مالی و حسابی در مراجع هستند که در ارائه گزارش‌شان از مراجع بازرسی شده مستدل و در پرتو تمام قوانین مالی صورت گیرد که از همچو موارد نباید گذشت سطحی داشته باشید".

ایشان متذکر شدندکه مدیریت چیزی جز فرایند به کار گیری موثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه ریزی، سازماندهی و بسیج امکانات، هدایت و کنترول در جهت دستیابی به اهداف یک نهاد نیست.فراهم ساختن شرایط مناسب کار و مساعد ساختن زمینه های آموزشی یکی از ویژه گی های مدیریت استراتژیک است، نتیجه هر آموزش و یادگیری دانش مسلکی ظهور تغییرات مثبت و مطلوب در سلوک مفتشین است. حسابرسی ترکیبی از علم و هنر است تا از فرصت های ایجاد شده جهت ارتقای ظرفیت مسلکی خود استفاده نماید دکتور شریفی با اشاره به سفارش های رئیس جمهور کشور در عرصه ایجاد ریفورم اصلاحی در اداره و تصمیم گیری در قسمت بکلوریا و بلند بردن سطح ظرفیت کارمندان در اداره گفت که این اداره کار را در جهت تحقق بخشیدن به خواست رئیس جمهور و آوردن اصلاحات آغاز کرده که تا پایان سال ۱۳۹۵ شاهد این تغییرات خواهید بود. در بخش استخدام کارمندان؛ هیئت رهبری فیصله نموده که به فارغان دانشکده‌های اقتصاد و حقوق حق داده می‌شود و دیگر بخش هایی که مطابق به مسلک نباشد اجازه استخدام داده نمی‌شود. هم چنان در ارتباط به مشکلات و توطئه‌ها در مراجع از نهادها راه های معقول بیرون رفت را جستجو خواهیم نمود.

ایشان ماهیت وجودی اداره عالی تفتیش را مبارزه علیه فساد اداری ندانستند ولی یادآوری کردند که این اداره ممد کشف فساد می‌باشد؛ چون عده ای از رسانه‌ها به این باور اند که اداره عالی تفتیش یکی از ادارات مبارزه با فساد اداری است که البته چنین نیست. ایشان اصل وظیفه این اداره را در طی ۹۶ سال سابقه؛ حصول اطمینان از اجراآت مالی و حسابی نهادهای دولتی در مطابقت با قوانین مالی و حسابی عنوان نمود که به اساس قانون و مقررات ، گزارش‌های بازرسی ها را به ریاست جمهوری و شورای ملی ارسال می کند.

این اداره؛ در عرصه تفتیش اجراآت مالی و حسابی طبق رهنمود انتوسای عمل نموده چنانچه معیارات انتوسای حکم می کند مفتشین اداره عالی تفتیش باید غیرجانبدارانه، بی طرفی و غیر سیاسی بودن را در نظر گیرند. که اداره عالی تفتیش با این عملکرد از نام نیک برخوردار است.

ایشان در اخیر برای مفتشین خاطر نشان ساختند که اداره عالی تفتیش با نشر ۲۰ عنوان کتاب در بخش‌های مختلف و رهنمودهای بین المللی تفتیش را به چاپ رسانیده که هر مفتش می‌تواند از آن بگونه درست استفاده نماید.

در ادامه محفل محترم سید محمد مهدی حسینی معاون مسلکی اداره عالی تفتیش نیز طی سخنانی با اشاره به تدویر برنامه آموزشی سراسری مفتشین گفت برای رسیدن به هدف نیاز به داشتن پلان استراتیژیک می‌باشد که این اداره طبق پلان سالانه خود در این سال نیز برنامه آموزشی یکماهه را برای مفتشین دایر می کند.

ایشان با اشاره به گزارش بازرسی حساب قطعیه دولت توسط کمیسیون موظف اداره عالی تفتیش از اینکه این گزارش مورد توجه ریاست جمهوری و پارلمان قرار گرفته ابراز خرسندی کرده و این افتخار را به عملکرد درست و مناسب مفتشین منتسب کرد و آنرا یک دستاورد عظیم خواند.

آقای حسینی ابراز نمودند: پلان و برنامه‌های اداره عالی تفتیش مطابق به معیارات بین المللی انتوسای صورت می گیرد که برنامه‌های انتوسای روی چهار هدف. حسابدهی، ارتقای ظرفیت، خدمات آموزشی و تطبیق معیارات بین المللی صورت می گیرد. با توجه به همین اصول؛ معاون مسلکی موفقیت مفتشین را وابسته به استفاده درست از برنامه‌های آموزشی

پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش:
این اداره؛ در عرصه تفتیش اجراات مالی و حسابی طبق رهنمود انتوسای عمل نموده چنانچه معیارات انتوسای حکم می‌کند مفتشین اداره عالی تفتیش باید غیرجانبدارانه، بی طرفی و غیر سیاسی بودن را در نظر گیرند. که اداره عالی تفتیش با این عملکرد از نام نیک برخوردار است. ایشان در اخیر برای مفتشین خاطر نشان ساختند که اداره عالی تفتیش با نشر ۲۰ عنوان کتاب در بخش‌های مختلف و رهنمودهای بین المللی تفتیش را به چاپ رسانیده که هر مفتش می‌تواند از آن بگونه درست استفاده نماید.

و تطبیق آن در مراجع عنوان نمود.
ایشان در ادامه افزودند: برداشت‌ها در خارج از کشور نسبت به اداره عالی تفتیش چیزی دیگری بود اما زمانی که مفتشین در بخش‌های مختلف آموزش دیدند و داشته‌هایشان را ابراز نمودند عالی درخشیدند؛ ذهنیت‌ها در نهادهای بین المللی تغییر نمود. با توجه به رعایت همین اصول؛ اداره عالی تفتیش در ۱۴ سال اخیر از سال ۲۰۰۸ تا سال ۲۰۱۵ از درجه C به درجه B+ رسیده است که عامل جذب کمک‌های بروکسل نیز به اساس نتایج آن در افغانستان صورت می گیرد.
آقای حسینی از دستاوردهای اداره عالی تفتیش در بخش‌های مختلف ستایش نمود و در این برنامه آموزشی برای اشتراک کنندگان تاکید نمود تا از این پروسه بگونه درست و همه جانبه استفاده نمایند.
در ادامه پرناب موخوپادیا تیم لیدر پروژه کواتر که در بخش ظرفیت سازی اداره عالی تفتیش را همکاری می کند؛ در بخش مقررات درسی برای مفتشین معلومات ارائه نمود. ایشان اداره عالی تفتیش را تحت رهبری پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی یکی از ادارات نخبه در سطح افغانستان عنوان کرده و از هیئت رهبری و کارمندان اداره عالی تفتیش تشکری نمود که در تمام ابعاد کاری‌شان و جلسات شان این پروژه را در جریان گذاشته و همکاری می‌نمایند.

ایشان علاوه نمودند که این برنامه آموزشی تنها انتقال دانش نیست بلکه ارتقای ظرفیت است و نوع تدریس به گونه اشتراکی است تا داشته های مفتشین با یکدیگر شریک گردد.
آقای پرناب هدف اساسی این برنامه آموزشی را ارتقای ظرفیت مفتشین در راستای قضاوت مسلکی، همگام سازی اداره عالی تفتیش با سایر ادارات جهانی و استفاده از داشته‌های آموزشی طبق دانش دنیا دانست. ایشان در پایان از مفتشین خواستند تا ضوابط را در داخل صنف درسی رعایت نمایند.
در اخیر این محفل الحاج عبدالله آخند زاده معاون مالی واداری ارزش علم ودانش را از دیدگاه اسلام و قرآن بیان نموده و خواهان جدیت بیشتری در انجام تفتیش از سوی مفتشین شدند. ایشان از تمام مفتشین خواستند به حاضری در صنف‌ها و مراعات اصول صنفی پای‌بند باشند و در طول برنامه آموزشی؛ لب تاپ‌های خود را به همراه بیاورند.
گفتنی است در این برنامه آموزشی بیش از ۱۸۵ مفتش از سراسر کشور اشتراک دارند که در چهار صنف آموزشی توسط اساتید داخلی و خارجی مواردی چون: بازرسی حساب قطعیه، پلانگذاری تفتیش، گزارش نویسی تفتیش، تحلیل خطر، تفتیش تکنالوژی معلوماتی، اخلاق در تفتیش، شواهد، مستند سازی و گزارش‌دهی تفتیش؛ طی یک ماه آموزش دیدند.

رییس عمومی خدمات ملکی اداره عالی تفتیش افغانستان را الگوی مناسب آموزشی در بین ادارات کشور عنوان کرد

در محفلی که به مناسبت فراغت ۴۰ تن از کارمندان اداره عالی تفتیش در برنامه آموزشی مدیریت منابع بشری که در اداره عالی تفتیش دایر شده بود؛ برای فارغان این برنامه آموزشی از سوی پوهندوی دکتور محمدشریف شریفی رییس اداره عالی تفتیش و احمدمسعود توخی؛ رییس عمومی خدمات ملکی کمیسیون اصلاحات اداری؛ تصدیق نامه اعطا شد.

احمد مسعود توخی رییس عمومی خدمات ملکی کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی؛ اداره عالی تفتیش را الگو در بین ادارات کشور عنوان کرد که مدیریت کارا و عالی، برگذاری برنامه‌های آموزشی و نظم دسیپلین اداری از شاخصه های مهم آن می باشد. به همین دلیل این اداره را می‌توان یک الگوی مناسب برای ادارات دیگر خطاب نمود. در ابتدای این محفل داراب شیرزاد رئیس منابع بشری با ابراز خرسندی از فراغت موفقانه کارمندان از این برنامه آموزشی گفت: رهبری اداره عالی پیوسته تلاش به خرچ داده تا برنامه‌های آموزشی مانند (برنامه مسلکی تفتیش، لسان انگلیسی و کمپیوتر) را جهت ارتقای ظرفیت کارمندان اداره بلا وقفه از سال‌های ۸۲ به این طرف را اندازی نموده است. برعلاوه اداره عالی تفتیش به منظور بلند بردن سویه تحصیلی کارمندان خویش تعداد ۳۱ تن از کارمندان و مفتشین را در مقطع‌های ماستری و لیسانس به پوهنتون خصوصی دنیا معرفی نمود است. همچنین تعدادی را هم به کشور هندوستان و دانشگاه تفتیش نانجینگ کشور چین درجهت فراگیری دوره ماستری معرفی کرده است. هم اکنون نیز برنامه آموزشی سراسری مفتشین برای ۱۹۰ تن از مفتشین مرکز و دفاتر ساحوی تفتیش برای یک ماه از دوم قوس الی اخیر قوس در چهارصنف آموزشی عملاً جریان دارد.

در ادامه این محفل احمد شاه نورزاده آموزگار این برنامه؛ با ابراز تشکری از پذیرایی صمیمانه اداره عالی تفتیش و همکاران اداره عمومی خدمات ملکی در برگزاری همچو برنامه‌های آموزشی در ادارات دولتی که باعث بلند بردن سطح ظرفیت کارمندان در عرصه ترویج و رشد مدیریت منابع بشری شده؛ بیان کرد: در مقایسه با ادارات دیگر دولتی اداره عالی تفتیش یکی از

برجسته‌ترین ادارات دارای محیط اکادمیک کاری، پیروی از اصول مدیریت، ایجاد صنف‌های مجهز درسی برای رشد کارمندان بشمار می‌رود.
وی خاطر نشان ساخت که این اداره برای عموم کارمندان اعم از طبقه اناث و ذکور سرمایه گذاری کرده که بخصوص در بخش منابع بشری نمایانگر ظرفیت کارمندان مستعد و کارا بوده است.
در ادامه محفل؛ احمدمسعود توخی رئیس عمومی اداره خدمات ملکی با ابراز خرسندی از دایر شدن همچو برنامه‌های آموزشی برای کارمندان و مفید بودن آن در ساحه کاری گفت: برنامه‌های آموزشی در یک اداره روی دو هدف اساسی دایر می‌شود که ثمر آن نیز متمرکز روی اهداف ذیل است: اول مرفوع سازی نیازمندی‌های کاری و دوم در رفع نیازمندی‌های ارتقای ظرفیت کمک می کند. همه این موارد به عرضه خدمات وابسته بوده که برای بسیج سازی آن تلاش صورت می گیرد.
ایشان اداره عالی تفتیش را الگو در بین ادارات کشور عنوان کرده و افزود: آمدن من در این اداره برایم یک درس حساس در موارد نظم و دسپلین، مدیریت کارا و عالی، برگذاری برنامه‌های آموزشی در این اداره می‌باشد. این اداره در حقیقت از اداراتی است که انگشت انتقاد بالای خلاهای ادارات دیگر در عرصه کاری‌شان دارد پس به همین دلیل این اداره را می‌توان یک الگوی مناسب برای ادارات دیگر خطاب نمود.
آقای توخی در اخیر از اشتراک کنندگان برنامه آموزشی مدیریت منابع بشری خواست این برنامه‌ها را در ساحه کاری‌شان نیز بگونه همه جانبه تطبیق نمایند.
در ادامه محفل فراغت کارمندان اداره از این برنامه آموزشی؛ پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی رییس اداره عالی تفتیش با ابراز تشکر و امتنان از تشریف آوری مهمانان گفت: آنچه که در اداره عالی تفتیش به عنوان دستاورد وجود دارد همه از برکت صمیمیت و فضای دوستانه و برادری در بین تک تک کارمندان این اداره می‌باشد. جای خرسندی است که مقامات بلند رتبه دولتی نیز به همه خواسته‌های ما در جهت تحقق اهداف اداره لبیک گفته و سرانجام؛ آن چه که ما امروز داریم نه بشکل مکمل و بسیار خوب ولی آن چه هست، نمونه‌ی خوبی در بین ادارات می‌باشد.
دکتور شریفی پروسه آموزش را برای کارمندان مؤثر عنوان کرده و خاطر نشان ساختند که بلند بردن سطح ظرفیت علمی بیان کننده شخصیت انسان است که در حقیقت تغییر کلی را در سلوک کاری بیان می کند. یعنی آموزش روند یادگیری را در قبال دارد و یاد گیری لازمه تغییر مثبت در سلوک کاری کارمند می‌باشد.
از جانب دیگر وقتی مدیریت را تعریف می کنیم و می خواهیم منابع مادی و معنوی را بسیج کنیم و اگر می‌خواهیم هزینه‌های بزرگ را در وقت کم به اهداف از قبل تعین شده نهاد یا موسسه خود برسیم لازمه آن داشتن منابع بشری می‌باشد. یک اداره بدون برگزاری برنامه‌های آموزشی نمی‌تواند که به قله‌های بزرگ موفقیت دست یابد.
در اخیر این محفل توزیع تصدیق‌نامه‌ها برای اشتراک کنندگان از سوی پوهندوی دوکتور محمدشریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش، احمد مسعود توخی رئیس عمومی اداره خدمات ملکی و داکتر احمدشاه نورزاده آموزگار و مشاور منابع بشری کمیسیون اصلاحات اداری و خدمات ملکی صورت گرفت.
گفتنی است که برنامه آموزشی مدیریت منابع بشری برای ۴۰ تن از کارمندان اداره عالی تفتیش برگزار شده بود که اشتراک کنندگان در درازنای این برنامه موضوعاتی چون مدیریت منابع بشری، مدیریت زمان، روابط کارکنان، مدیریت تغییر، ارزیابی اجراآت، استخدام، پلانگذاری، ساختار تشکیلاتی، رهبری، گزارش نویسی، مدیریت حل منازعات، اخلاق اداری را به مدت ۱۶ جلسه فرا گرفتند.

اشتراک معاون مسلکی اداره عالی تفتیش
در جلسه نوبتی شورای وزیران

محترم سید محمد مهدی حسینی معاون مسلکی اداره عالی تفتیش به تاریخ ۱۵ قوس سال جاری در جلسه نوبتی شورای وزیران به ریاست جلالتمآب داکتر عبدالله عبدالله شرکت نمودند.

معاون مسلکی اداره عالی تفتیش در این جلسه با ارائه پرزنتیشنی در مورد وضعیت بودجه، وضعیت عواید طی سالهای گذشته، گزارش حساب قطعیه دولت، چالش‌های وزارتخانه‌ها و ادارات در ترتیب آن و اجراآتی که ادارات باید در مورد ترتیب حساب قطعیه مد نظر قرار دهند؛ به طور مبسوط توضیحات ارایه نمود.

ایشان با اشاره به اهمیت بازرسی حساب قطعیه توسط کمیسیون موظف اداره عالی تفتیش گفت: یکی از اصول حسابدهی حکومت به مردم از طریق گزارشدهی مالی (ترتیب و ارائه صورت حساب مالی) تحقق می‌پذیرد. معاون مسلکی؛ ارائه تصویر روشن ازچگونگی اجرآات بودجوی و وضعیت مالی دولت طی یک دوره مالی، تشخیص و ارزیابی عقب مانی‌ها و یا افزایش در تحقق بودجه جهت تصمیم گیری‌های بعدی. کمک به مراجع ترتیب کننده و تصویب کننده بودجه سال مابعد، ارائه معلومات به شورای ملی، جامعهٔ بین المللی (دونرها)، جامعه مدنی وسایر اشخاص ذیعلاقه دررابطه به چگونگی تحقق بودجه، بازتاب چگونگی مصارف بودجه (عادی وانکشافی) تشخیص و ارزیابی عوامل کاهش و یا افزایش عواید جهت تصمیم گیری‌های بعدی را از دیگر جنبه‌های اهمیت حساب قطعیه دولت دانست.

آقای حسینی در ادامه به برخی از چالش‌های مهم ادارات در ترتیب حساب قطعیه پرداخته و خاطر نشان ساختند: ادارات بودجوی در افغانستان در ترتیب حساب قطعیه با چالش‌های عدیده ای روبرو هستند که البته می‌توان مهم‌ترین این چالش‌ها را چنین برشمرد:

- عدم همکاری لازم مستوفیت ها در ترتیب راپورهای مصارف (م ۲۲) و تطبیقات با نمایندگی‌ها.
- در برخی موارد راپور های متفاوت از صورت مصارف از جانب مستوفیت ها به وزارت مالیه و نمایندگی‌های واحدهای بودجوی داده می‌شود که باعث ایجاد مشکلات وتطبیقات مجدد می گردد.
- عدم دقت و توجه واحدهای بودجوی در ترتیب حساب قطعیه که باعث میشود از طرف وزارت مالیه مسترد گردد.
- عدم تطبیقات ماهوار و ربعوار واحدهای بودجوی همراه وزارت مالیه
- عدم مطابقت سیستم AFMIS در بخش مستوفیت ها با ریاست خزاین، نبود هماهنگی بین مستوفیت ها و وزارت مالیه.
- عدم دسترسی به موقع به چک‌های باطل شده و بازگشتی ها.
- نبود یک واحد خاص در وزارت مالیه جهت تطبیقات با واحدهای بودجوی، چنانچه صرف یک تن دربخش عادی ویک تن در بخش انکشافی مؤظف تطبیقات با تمام واحدهای بودجوی بوده که نمی‌توانند

با تمام واحدها در زمان معینه رسیدگی نمایند.

- عدم آمادگی وزارت مالیه جهت تطبیقات با واحدهای بودجوی چنانچه وزارت مالیه بعد ازبرج دلو آمادگی شانرا جهت تطبیقات با واحدهای نشان می‌دهد، که نسبت نبود پرسونل کافی جهت تطبیقات، سبب تأخیردر ترتیب حساب قطعیه می گردد.
- پروژه‌های که تمویل کننده آن بیشتر از دو دونر است مشکلات را حین ترتیب راپور بار می‌آورد.

معاون مسلکی در ادامه بیان کردند در اجراآ ت بودجوی واحدها و ترتیب حساب قطعیه نیز کاستی‌ها و نواقصی موجود است که اداره عالی تفتیش همواره واحدهای بودجوی را متوجه این نواقص ساخته‌اند به طور مثال ترتیب و ارائه طرح‌های بودجوی به شکل آفاقی و غیر واقعبینانه منجانب واحدهای بودجوی، کم توجهی در تطبیق پروژه‌های انکشافی و طولانی شدن کار برخی از پروژه‌ها، کم توجهی در تصفیه بموقع پیشکی ها از مورد مهم دیگری که معمولاً ادارات به آن توجه کمتری دارند. تعدیلات از فصول ممنوعه در مغایرت با ماده (۸) اصولنامه بودجه و تزئید تشکیلاتی در جریان سال مالی مخالف ماده (۱۲) اصولنامه اجرای بودجه نیز از موارد مهم کاستی و نواقص ادارت می‌باشد.

آقای حسینی در ادامه با اشاره به روند کاری کمیسیون موظف بازرسی حساب قطعیه دولت افزودند: اداره عالی تفتیش مطابق قانون کمیسیونی را موظف به بازرسی حساب قطعیه دولت نموده که این کمیسیون همواره گزارش خود را به وقت و زمان ترتیب و به مراجع مربوطه ارسال کرده است. اما اداره عالی تفتیش نیز برای بازرسی حساب قطعیه با چالش‌هایی روبرو بوده که مهم‌ترین آن‌ها محدودیت قانونی، تأخیر در ترتیب و ارائه حساب قطعیه، کم توجهی و تعلل در جهت تهیه اتاق کار به کمیسیون بازرسی حساب قطعیه، تعلل در ارائه اسناد و معلومات مورد نیاز هیئت تفتیش و در برخی موارد ارائه معلومات ناقص آفاقی و غیرمستند به پرسشنامه‌های تفتیش، بی اعتنایی و سهل انگاری در برابر تفتیش حین اجرای تفتیش، دفع الوقت ومحدود ساختن زمان بازرسی، نبود وقت کافی جهت بحث روی یافته‌های تفتیش می‌باشد.

آقای حسینی در ادامه سخنان خود برای برون رفت از چالش‌های مطرح شده چه در ترتیب حساب قطعیه دولت و چه در بازرسی آن راهکارهایی را مطرح کردند که عبارت بود از:

- تطبیقات بموقع با بانک.
- ارسال چک‌های باطل شده و بازگشی ها قبل از ترتیب حساب قطعیه به مراجع ذیربط.
- ظرفیت سازی دربخشهای مربوطه.
- اطلاع بموقع از تغییرات در کودهای حسابی به واحدهای بودجوی.
- ایجاد یک راهکار کارا و مناسب جهت تطبیقات با واحدهای بودجوی.
- استفاده از دفتر (م ۳۸) کنترول بودجوی منجانب واحدهای بودجوی.
- تطبیقات مستمرو دوامدار واحدهای بودجوی با سیستم AFMIS.
- جلوگیری از تعدیلات وجوه از فصول ممنوعه با نظرداشت ماده (۸) اصولنامه اجرای بودجه.
- خودداری از هرنوع تزئید تشکیلاتی در جریان سال مالی با توجه به ماده (۱۲) اصولنامه اجرای بودجه.
- مطابق به صراحت ماده (۳۲) اصولنامه اجرای بودجه واحدهای بودجوی مکلف به مصرف وجوه منظور شده در بودجه ملی بوده و درصورت موجودیت مشکل، جهت رفع آن رسماً با وزارت مالیه درتماس شوند.
- اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از تراکم تادیات درختم سال مالی که مشکلات را بار آورده وسبب تأخیردر ترتیب حساب قطعیه می گردد.

در پایان معاون مسلکی اداره عالی تفتیش بیان کردند که زمان کنونی بهترین وقت است تا وزرای محترم به مسئولین مالی مربوط گوشزد کنند تا با جدیت بیشتری در ترتیب حساب قطعیه منجانب ادارات خود اقدام کرده و تمام قوانین و طرزالعملهای مالی را در این زمینه‌ها رعایت کنند تا قطعیه ترتیب شده عاری از هرگونه اشتباه حسابی باشد.

همچنین قرار است اداره عالی تفتیش در ماه جدی سمیناری در ارتباط با حساب قطعیه دولت تدویر نمایدو انتظار میرود که وزیران محترم؛ معینان و مسئولین مالی خود را جهت پیشگیری از هرگونه مشکلات در این زمینه اعزام نمایند.

در پایان پرزینتیشن سوالات از جانب ریاست اجرائیه و تعدادی از وزیران ارایه گردید که توسط معاون مسلکی و رییس کمیسیون بازرسی حساب قطعیه دولت پاسخ داده شد. جلالتمآب داکتر عبدالله در زمینه هدایات لازم را در جهت ترتیب قطعیه عاری از هرگونه اشتباه عمده در هماهنگی و همکاری با وزارت مالیه و اداره عالی تفتیش انجام دهند.

رئیس اداره عالی تفتیش در بیست‌ودومین کانگرس سازمان بین‌المللی ادارات عالی تفتیش -انتوسای- در ابوظبی پایتخت امارات اشتراک کردند

هیاتی بلند رتبه به رهبری پوهندوی دکتور محمدشریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش در تاریخ ۱۵ تا ۲۱ سال جاری در بیست و دومین نشست روسای ادارات عالی تفتیش ابوظبی پایتخت امارات متحده عربی اشتراک کردند.
به گزارش آمریت اطلاعات و ارتباط عامه‌ی اداره عالی تفتیش؛ این نشست با اشتراک دهها سازمان جهانی و بیش از ۶۰۰ تن از سران ادارات عالی تفتیش سراسر جهان توسط مقامات امارات متحده عرب افتتاح گردید.
سازمان بین‌المللی ادارات عالی تفتیش(INTOSA) در سال ۱۹۵۳میلادی ایجاد شد.این نهاد پس از نشست سازمان ملل متحد، دومین نشست بزرگ جهانی بوده که بعد از هر سه سال طبق فیصله Governing Board و فیصله کنگره طور داوطلبانه در یکی از قاره‌ها به ترتیب نوبت دایر می گردد. این سازمان که غیر سیاسی و مستقل می‌باشد از طریق طرح معیارات تفتیش تبادل تجارب، دانش و آزمایش‌های تازه در ارتقاء سطح دانش و تجارب مسلکی میان اعضای SAIs (ادارات عالی تفتیش جهانی) تأثیر غیر قابل انکار را انجام داده است. این نهاد، ادارات عالی تفتیش را یاری می‌رساند تا به حکومت‌های مربوطه‌شان از طریق انجام بهتر امور و افزایش شفافیت، حسابگیری و ایجاد اعتماد و مبارزه علیه فساد، در حفظ منافع شهروندان کوشا باشند. در نشست قبلی این سازمان امارات متحده عرب طور داوطلبانه تدویر بیست و دومین کنگره انتوسای را در ابوظبی پیشنهاد کرد که به تصویب اعضا رسید. بر اساس همین فیصله نشست سازمان برگزار شد. گفتنی است کنگره های سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش(انتوسای) هر سه سال یک بار در یکی از کشورهای عضو سازمان برگزار می شود.

انتوسای سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش یکی از مهمترین نهاد های بین المللی درعرصه طرح و توسعه معیارات بین المللی تفتیش در تفتیش سکتور دولتی، تبادل تجارب، آموزش و ارتقای ظرفیت برای ادارات عالی تفتیش که عضویت آن را حاصل نموده اند میباشد. سازمان بین المللی (INTOSAI) درسال (۱۹۵۳) تأسیس و تعداد (۱۹۴) از اداره عالی تفتیش کشورهای مختلف به شمول اداره عالی تفتیش جمهوری اسلامی افغانستان عضویت آن را دارند.

این سازمان بین المللی برطبق اصول و پرنسیب های مربوطه نشست های تخنیکی و مسلکی خویش را در هر سه سال یکبار تحت عنوان کنگره (Congress) به اشتراک تمام ادارات عالی تفتیش (عضو انتوسای) در یکی از کشورهای عضو که تمویل کننده برنامه نیز می باشد، تدویر می نماید.

به ادامه کنگره قبلی که در سال (۲۰۱۳) درکشور چین تدویر یافته بود، بیست و دومین کنگره انکوسای (INCOSAI – International Congress of Supreme Audit Institutions) که مربوط به سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) می باشد ازتاریخ ۵ – ۱۱ دسمبر ۲۰۱۶ مطابق ۱۵ – ۲۱ قوس ۱۳۹۵در ابوظبی پایتخت امارات متحده عرب تدویر یافته است، در این جلسه بزرگ نهاد های عالی تفتیش تعداد (۱۹۴) کشور عضو سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش و شرکای ذینفع انتوسای از جمله نمایندگان سازمان ملل متحد، بانک جهانی و جرمنی و ... شرکت ورزیده بودند.

هیئت بلند رتبه اداره عالی تفتیش به رهبری پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش جمهوری اسلامی افغانستان به حمایت مالی بانک جهانی منحیث عضو سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) درکنگره تدویر شده شرکت ورزیده اند.

موضوع

موضوعات اساسی کنگره تدویرشده سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) شامل دو بخش میباشد:

I- بخش انکشاف پایدار (Sustainable Development)

اهداف انکشافی پایدار(SDGs) شامل دستورکار (اجنداً) ۲۰۳۰ سازمان ملل متحد که به منظور محو فقر، توسعه پایدار و ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیطی برای (۱۵) سال آینده بوده به اشتراک سران (۱۹۳) کشور عضو در سپتمبر۲۰۱۵ در شهر نیویارک به تصویب رسیده، بیست و دومین کنگره انکوسای جهت ایفای نقش ادارات عالی تفتیش در برآورده شدن اهداف انکشافی پایدار (SDGs) روی (سه) هدف عمده درسطح بین المللی و منطقوی بحث و تبادل نظر نمودند که بالترتیب در زمینه توضیحات ارایه می شود:

هدف اول: انکشاف بهتر کمیته معیارات مسلکی تفتیش انتوسای

Professional Standards Committee (PSC)

کمیته معیارات مسلکی تفتیش انتوسای (PSC) به منظور توسعه، حفظ و ترویج استندرد های بین المللی تفتیش سکتورعامه (ISSAIs) در هژدهمین کنگره انکوسای درچوکات سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) تأسیس شده است. کمیته متذکره دارای کمیته های فرعی ذیل می باشد:

۱ – کمیته فرعی حسابی و تفتیش امورمالی.
۲ – کمیته فرعی تفتیش عملکرد.
۳ – کمیته فرعی تفتیش رعایت قوانین و مقررات.
۴ – کمیته فرعی معیارهای کنترول داخلی.

کمیته معیارات مسلکی تفتیش (PSC) توسط خانم (Nanna Henning) رئیس روابط بین المللی کشور دنمارک رهبری می شود موصوف درنشست مؤرخ (۵ – ۱۱) دسمبر ۲۰۱۶ بیست و دومین کنگره انکوسای (INCOSAI) اجراآت انجام یافته در مورد استندرد های (ISSAIs)، چگونگی تطبیق و چالش های مربوط صحبت نمودند و از ادارات اشتراک کننده تقاضا نمودند تا نظریات شانرا در مورد بهبود کمی و کیفی معیارات بین المللی تفتیش انتوسای به اساس اولویت ها به صورت متداوم ارایه نمایند. برعلاوه در پلان استراتیژیک (۲۰۱۹ – ۲۰۱۷) کمیته (PSC) روی اهداف و مسئولیت های آن در مورد تطبیق معیارات (ISSAIs) و نظارت از آن تأکید به عمل آمد.

همچنان کمیته های فرعی (PSC) پیرامون فعالیت های انجام شده طی سه سال گذشته و برنامه آینده شان که در پلان استراتیژیک شان شامل شده، به اجلاس انکوسای توضیحات ارایه نمودند.

ادارات تفتیش اشتراک کننده به شمول اداره عالی تفتیش جمهوری اسلامی افغانستان در مورد پریزنتیشن های که از طرف مسئولین

کمیته اصلی و کمیته های فرعی در نشست های کنگره ارایه گردید، بحث و تبادل نظر نمودند که از لحاظ کمی و کیفی در ارتقای ظرفیت و آگاهی از انکشافات اخیر در مورد استندرد های انتوسای مؤثر تلقی می گردد.

هدف دوم: بهبود فعالیت کمیته ارتقای ظرفیت
Capacity Building Committee (CBC)

کمیته ارتقای ظرفیت (CBC) انتوسای به منظور ارتقای ظرفیت، ادارات عالی تفتیش و بالا بردن کیفیت و مؤثریت تفتیش در چوکات سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) در سال (۲۰۰۴) ایجاد شده و ریاست کمیته ارتقای ظرفیت انتوسای را فعلاً آقای (Kimi Makwetu) عهده دار می باشد.
این کمیته دارای کمیته های فرعی از جمله کمیته حسابرسی تعاونی (Cooperative Auditing Committee) بخاطر تهیه مجله، معلومات و دیتابیس معلوماتی، راجستر ادارات تفتیش جدید، تبادل تجارب، مهارت دانش مسلکی، رعایت کود های اخلاقی، و ...، کمیته مایل ستون (Milestone Committee) به منظورعقد تفاهمنامه ها، تقویه بیطرفی، حسابدهی وشفافیت در ادارات عالی تفتیش، کمیته رهبری برنامه انکشافی انتوسای (IDI Board) میباشد، ایجاد SAI PMF (چوکات ارزیابی اجراآت) در مورد استندرد های بین المللی تفتیش یکی از موارد نهایت عمده به منظورتطبیق معیارات بین المللی تفتیش و ارتقای ظرفیت مسلکی ادارات عالی تفتیش در چوکات کمیته ارتقای ظرفیت (CBC) می باشد. این کمیته اقدامات مؤثری را در عرصه همکاری با سازمانهای منطقوی تفتیش، تطبیق معیارات (ISSAI) و مبارزه با فساد ایفا نماید.
رئیس کمیته ارتقای ظرفیت (CBC) درنشست های مؤرخ ۵ – ۱۱ دسمبر۲۰۱۶ در بیست و دومین کنگره انکوسای (INCOSAI)، اجراآت انجام یافته در مورد ارتقای ظرفیت، مسلکی سازی ادارات عالی تفتیش و نقش IDI – INTOSAI Development Initiative دربلند بردن ظرفیت های مسلکی ادارات عالی تفتیش صحبت نمودند و از ادارات اشتراک کننده تقاضا بعمل آوردند تا نظریات شانرا در مورد بهبود ارتقای ظرفیت مسلکی ادارات عالی تفتیش به اساس اولویت ها به صورت متداوم ارایه نمایند. برعلاوه، در پلان استراتیژیک (۲۰۱۹ – ۲۰۱۷) کمیته (CBC) اهداف و مسئولیت های آن بیشتر در مورد تطبیق معیارات (ISSAIs) و نظارت از آن متمرکز شده است. همچنان کمیته های فرعی (CBC) پیرامون فعالیت های انجام شده طی سه سال گذشته و برنامه آینده شان که در پلان استراتیژیک مربوط تشخیص شده، به اجلاس انکوسای توضیحات ارایه نمودند.
ادارات تفتیش اشتراک کننده به شمول اداره عالی تفتیش جمهوری اسلامی افغانستان در مورد پریزنتیشن های که از طرف مسئولین کمیته اصلی و کمیته های فرعی در نشست های کنگره ارایه گردید، بحث و تبادل نظر نمودند که از لحاظ مسلکی سازی و ارتقای ظرفیت ادارات عالی تفتیش ازطریق برنامه انکشافی انتوسای (IDI) به خصوص (SAI PMF) مؤثر تلقی میشود.

هدف سوم: بهبود فعالیت کمیته سهیم سازی دانش تفتیش
Knowledge Shearing Committee (KSC)

۱. کمیته سهیم سازی دانش مسلکی تفتیش (KSC) انتوسای به منظور سهیم سازی دانش و تجارب مسلکی تفتیش میان ادارات عضو انتوسای در چوکات سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) در سال (۲۰۰۷) ایجاد شده، ریاست کمیته سهیم سازی دانش تفتیش را اکنون آقای (Shashi Kant Sharma) رئیس اداره کنترول و تفتیش کشور هندوستان به عهده داشته، این کمیته دارای کمیته ها و بخش های کاری فرعی از جمله کمیته کاری تهیه و چاپ ژورنال به تفتیش سکتور دولتی به خصوص توسعه فیسبوک، تویتر، ویب و... ، گروپ کاری تفتیش تدارکات جهت تفتیش مؤثر و قانونی مصارف و مسلکی سازی و تربیه کارشناسان در زمینه، کمیته کاری گزارشدهی، کمیته کاری تفتیش تکنالوژی معلوماتی (IT Audit) جهت ارتقای دانش تکنالوژی معلوماتی، گروپ کاری تفتیش محیطی یا (Environmental Audit) جهت تطبیق ارتقای ظرفیت تفتیش در بخش تفتیش حوادث طبیعی، آب، سرسبزی شهر، تغیر اقلیم، مبارزه با فساد، میتودولوژی تفتیش، تهیه رهنمود ها و تعلیماتنامه و سایر موارد، کمیته کاری مبارزه با فساد از طریق ارتقای ظرفیت و ایجاد ویب سایت، تعین شاخص های عمده ملی در مورد تهیه پروپوزل پروژه ها، رهنمود ها و انکشاف شاخص های عمده حکومتداری، گروپ کاری ارزش و مفاد (Value and Benefit) به منظور ارتقای ظرفیت در جهت تشخیص مدیریت ریسک و فساد و کنترول کیفیت تفتیش و تطبیق استراتیژی های آموزش در زمینه، گروپ کاری در مورد تشخیص مسئولیت های (SAI)، هماهنگی با آنها و توسعه روابط با IMF – International Monetary Fund و گروپ کاری

روی تفتیش ادارات صنایع و استخراج معادن و ... فعالیت می نمایند. علاوتاً این کمیته ها در مورد تهیه رهنمود ها در بخش های ذیربط، مرور استندرد های بین المللی تفتیش انتوسای (ISSAI) در عرصه های کاری شان فعالیت می نمایند.

II - بخش مسلکی سازی (Professionalization)

شفافیت و حسابدهی یکی از ممیزات حکومتداری خوب محسوب شده که مسلکی سازی ادارات عالی تفتیش منحیث یکی از ابزارمهم در جهت بهبود شفافیت و حسابدهی و انکشاف پایدار درنظام مالی هرکشور شمرده میشود.

کمیته های مربوط به امور مسلکی سازی به خصوص سازمان های منطقوی تفتیش انتوسای مانند :

عربی	(ARABOSAI)
افریقای	(AFROSAI)
آسیایی	(ASOSAI)
حوزه کارابین	(CAROSAI)
کشورهای اروپایی	(EUROSAI)
امریکای لاتین	(OLACEFS)
و حوزه پسیفیک	(PASAI)

در این کانگره فعالیت های گذشته شان را پیرامون مسلکی سازی ادارات عالی تفتیش که متضمن بهبود کیفیت تفتیش، شفالیت و حسابدهی در نتیجه حکومتداری خوب میباشد، در کانگره بیان نموده، چالش های مربوط را در زمینه تشخیص و برنامه های استراتیژیک شان را در عرصه مسلکی سازی از طریق تدویر برنامه های آموزشی صنفی و عملی، ایجاد و موسسات تحصیلی تفتیش، توسعه میتودولوژی های تفتیش با تطبیق معیارات (ISSAI) در سکتور دولتی با تطبیق برنامه های (IDI) بخصوص (SAI PMF) و سایر برنامه های آموزشی، تأمین استقلالیت صداقت و بیطرفی نهادهای عالی تفتیش مطابق به اعلامیه لیما و مکسیکو و طرح توسعه معیارات جدید تفتیش در سکتور عامه مشخص نمودند. همچنان در تداوم جلسات کنگره پیرامون موارد ذیل نیز بحث و تصامیم لازم اتخاذ گردید.

- شصت ونهمین جلسه Governing Board OF INTOSAI در مورد نتایج تطبیق پلان استراتیژیک گذشته وبرنامه های شامل پلان استراتیژیک جدید ۲۰۱۷ – ۲۰۲۲ انتوسای بحث وتبادل نظر نموده اعضای GB را به دور آینده انتخاب نمودند .
- ارایه گروپ تفتیش بازرسی امور مالی انتوسای به کنگره وانتخاب تیم جدید به تفتیش دور آینده .
- در مورد انتخاب رئیس انکوسای به سه سال آینده بحث صورت و در نتیجه رئیس اداره عالی تفتیش روسیه بحیث رئیس آینده انکوسای انتخاب شد.

III - بخش متفرقه

۱.۳ : تمدید و امضأ تفاهمنامه همکاری میان اداره عالی تفتیش افغانستان و اداره ملی تفتیش مالیزیا

قبلاً به تاریخ ۸ دسمبر ۲۰۱۲ تفاهمنامه ئی درمورد تقویت، ترویج و انکشاف یک چارچوب جهت همکاریهای مؤثر در بخش تفتیش سکتورعامه با رئیس اداره ملی تفتیش کشور مالیزیا امضأ گردیده بود.

هیئت عالیرتبه اداره عالی تفتیش که غرض شرکت در بیست و دومین کنگره سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش

(INTOSAI) به کشور امارات متحده عرب سفرنموده بود با استفاده از فرصت طبق برنامه از قبل تنظیم شده به تاریخ ۶ دسمبر۲۰۱۶، تفاهمنامه را به منظور تقویت، ترویج و انکشاف یک چارچوب جهت همکاریهای مؤثر در بخش تفتیش سکتورعامه تمدید و به امضأ رسانید، براساس تفاهمنامه مذکور با توجه به توافق جانبین روی مسایلی چون تبادل تجربه و دانش مسلکی در بخش طرزالعمل و روش تفتیش سکتور عامه، همکاری در بخشهای آموزشهای فنی و مسلکی و در سایر بخش تفتیش سکتور عامه توافق نمودند.

۲.۳ : ملاقات‌های رئیس اداره عالی تفتیش

ملاقات با رئیس اداره تفتیش کشور پاکستان

در حاشیه بیست و دومین کنگره انکوسای، پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی، رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با رنا اسد امین، رئیس اداره تفتیش پاکستان ملاقات و روی موضوعات ذیعلاقه تبادل نظر نمودند. رئیس اداره تفتیش پاکستان درجریان ملاقات از رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان دعوت بعمل آوردند تا درفرصت ممکنه جهت بازدید از انکشافات مسلکی در عرصه تفتیش پاکستان به آن کشور سفرنمایند.

ملاقات با رئیس اداره عالی تفتیش کشور سویدن

همچنان در حاشیه نشست جهانی سران ادارات عالی تفتیش، پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با آقای مگنس ل ینـدل رئیس هیئت اداره ملی تفتیش سویدن ملاقات نمود. در این ملاقات روی داشتن روابط دوجانبه مسلکی بین اداره تفتیش افغانستان و اداره ملی تفتیش سویدن بحث صورت گرفت. هر دو جانب این نشست را به عنوان گام نخست، با ارزش دانسته و قرار به این شد که نحوه چگونگی همکارهای مسلکی به منظور ارتقای ظرفیت تخصصی مفتشین؛ در بخش های مختلف تفتیش مطالعات بیشتر نموده و بعد از آغاز سال میلادی، متخصصین هر دو اداره جهت کسب معلومات بیشتر ملاقات های کاری را آغاز نما یند.

البته این همکاری ها در هماهنگی با (IDI) صورت خواهد گرفت. جانب سویدن علاقمندی بیشتر به همکاری با توجه به

میزان همکاری های کشورش با اداره عالی تفتیش افغانستان نشان داد.

ملاقات با رئیس دیوان محاسبات کشور ترکیه

پوهندوی دوکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان، به سلسله ملاقات ها با سران ادارات عالی تفتیش انتوسای؛ با سید احمد باش رئیس دیوان محاسبات کشور دوست و برادر ترکیه روی مسایل تفتیش بحث و

مذاکره نمودند. کشور ترکیه ریاست سازمان ایکوسای را به عهده داشته و قرار است که یکی از جلسات بورد رهبری (Governing Board) ایکوسای در افغانستان تدویر یابد. آقای احمد باش ضمن ملاقات کتاب دست نویس بنام فلکیات نوشته عبدالله معروف به علأ تبریزی که در سال ۷۰۰ تألیف گردیده به رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان اهدا نمود. و به این ترتیب ایشان روی مسایل اساسی تفتیش و برنامه های بعدی در راستای تطبیق اهداف تفاهمنامه که میان دو اداره به امضا رسانیده است بحث و تبادل نظر نمود.

ملاقات با رئیس اداره تفتیش ایالات متحده امریکا

پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان شام روز چهارشنبه ۷ دسمبر ۲۰۱۶ با آقای دیدارو رئیس هیئت اداره تفتیش ایالات متحده امریکا ملاقات نمود. هر دو طرف ضمن بحث پیرامون بازرسی های مختلف و چالش های فرا راه ادارات شان تبادل نظر نمودند. آقای

دیدارو علاقمندی خود را مبنی بر داشتن روابط نزدیک کاری در عرصه تفتیش با اداره عالی تفتیش افغانستان بیان نموده و به همکاران خویش هدایت دادند تا به صورت جدی و تخصصی روی توسعه و تحکیم روابط دو جانبه میان اداره عالی تفتیش افغانستان و اداره تفتیش ایالات متحده امریکا کار نمایند.

ملاقات با رؤسای ادارات تفتیش کشورهای عضو انتوسای

در تداوم ملاقات ها با روسای ادارات تفتیش کشور های عضو

انتوسای در حاشیه کنگره انتوسای، پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با روسای ادارات تفتیش و دیوان محاسبات کشور شاهی عربستان سعودی، قطر و عمان؛ روی مسایل مربوط به مصوبات نشست

سران ادارات عالی تفتیش در ابوظبی صحبت های همه جانبه انجام دادند.

ملاقات با رئیس اداره ملی تفتیش کشور چین

پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با آقای لی جای رئیس اداره ملی تفتیش کشور چین و رئیس اسبق انتوسای ملاقات نمود. در این ملاقات رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان از همکاری های اداره ملی تفتیش چین و همکاری های همیشگی ایشان در جهت پذیرش و آموزش تعدادی از مفتشین اداره عالی تفتیش افغانستان اظهار شکران نمود. هکذا آقای لی جای بنوبه وعده سپرد که در راستای توسعه مناسبات مسلکی و تخصصی مفتشین اداره عالی

تفتیش افغانستان از طریق دعوت مفتشین و اشتراک شان در برنامه های آموزشی توجه بیشتر مبذول خواهند کرد.

ملاقات با رئیس اداره تفتیش کشور بنگله دیش

پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با اغتنام از فرصت با مسعود احمد رئیس اداره تفتیش کشور بنگله دیش نیز ملاقات جداگانه داشتند. محتوای ملاقات را چگونگی معیارات انتوسای و چالش های که همه ادارات تفتیش با آن مواجه اند، تشکیل میداد. هر دو جانب از داشتن روابط نیک بر اساس احترام متقابل اظهار رضایت

نموده و خواهان تحکیم هرچه بیشتر این روابط شدند. ایشان در پایان صحبت ها کتابی را که خود تحت عنوان (Dusk, Dawn and Liberation) نوشته اند به رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان اهدا نمودند

ملاقات با رئیس دیوان محاسبات کشور ایران

پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان، به سلسله دیدار هایش با روسای دیوان محاسبات و ادارات عالی تفتیش با رئیس هیئت دیوان محاسبات کشور ایران ملاقات نمود و روی مسایل مورد علاقه بحث و ابراز نظر نمود و رئیس دیوان محاسبات ایران علاقمند است تا تفاهمنامه ی همکاری های مسلکی بین اداره عالی تفتیش افغانستان و دیوان محاسبات کشور ایران به امضا برسد.

البته اداره عالی تفتیش افغانستان با در نظر داشت منافع کشور در زمینه تصمیم اتخاذ خواهد کرد.

ملاقات با رئیس اداره تفتیش نیپال

پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان با رئیس هیئت اداره تفتیش نیپال دیدار نمود. هیئت

متذکره از فهم و درایت مسلکی گروهی از مفتشین اداره عالی تفتیش افغانستان که جهت تبادله تجارب در راستای تحقق میکانیزم شمولیت شهروندان در روند بازرسی ها به آن کشور سفر نموده بودند؛ ابراز خرسندی نموده و از عملکرد شان در جریان و تبادل تجارب تقدیر

به عمل آوردند و متذکر شدند که خیلی از اصول و معیارات تفتیش در اداره عالی تفتیش افغانستان تطبیق گردیده که ما هنوز در آغاز آن قرار داریم. ایشان آرزو موفقیت بیشتر برای مسئوولین اداره عالی تفتیش و مردم افغانستان نمودند.

IV. اعلامیه ابوظبی دسمبر۲۰۱۶

الف : مقدمه

۱. سازمان بین المللی نهاد های عالی تفتیش(INTOSAI) روی اعلامیه ابوظبی که در بیست و دومین کنگره انکوسای خود،طی جلسه یی در امارات متحده عربی درماه دسمبر۲۰۱۶ برگزار گردید، توافق نمودند. بیست و دومین کنگره انکوسای روی ابتکارات و دستآورد های گذشته انکوسای استواربوده و درنظردارد نهاد های عالی تفتیش را قادر به همکاری و کمک دولت های مربوطه شان به منظور بهبود عملکرد، افزایش شفافیت، تأمین حسابدهی و مبارزه با فساد سازد. این کنگره نتایج مهم و کلیدی کنگره و چگونگی رهنمایی انتوسای در سال های آینده را مشخص نمود.

۲. اعلامیه ابوظبی در داخل محتویات ذیل توسعه و انکشاف یافت:

• اولاً، پروسه جامع پلانگذاری استراتیژیک انتوسای که منتج به یک پلان جدید استراتیژیک برای سالهای ۲۰۱۹ – ۲۰۱۷ گردید درنظردارد تا همکاری های را که نهاد های عالی تفتیش به منظوربهبود بخشیدن حسابدهی و شفافیت در بخش اداره امورمالی عامه (PFM) درسرتاسر جهان انجام میدهد، افزایش بخشد؛

۲. ثانیاً، بازنگری وضعیت انتوسای به منظور تنظیم بسیار نزدیک آنها با ساختار، استراتیژی و اهداف کنونی آنها غرض برآورده شدن بهتر نیازمندی های اعضای آنها و شرکا ؛

۳. ثالثاً، تایید اهداف توسعه پایدار سال ۲۰۱۷ در قلب اجنداً ۲۰۳۰ توسط ملل متحد، نیازو تقاضا برای بازرسی و تفتیش مؤثرسکتورعامه را تقویت نموده؛

٤. رابعاً، ایجاد یک دروازه اجتماعی توسط کمیته شریک سازی دانش مسلکی تفتیش به منظور تسهیل بخشیدن شریک سازی دانش مسلکی ؛

• سرانجام، چارچوب جدید انتوسای برای اعلامیه های مسلکی به عنوان بخش از تلاش های مداوم بمنظور بهبود و ترویج استندرد های انتوسای و پروسه تنظیم استندرد ها تصویب گردید.

ب: فراهم نمودن یک نظریه کُلی سراسری

۳. انتوسای هدف خود را تعیین نموده تا یک نظریه سراسری را روی تفتیش سکتورعامه بعد از اعلامیه بیجینگ خود درسال ۲۰۱۳ ایجاد نماید.

این هدف با پلان استراتیژیک سال ۲۰۲۲ – ۲۰۱۷ که اخیراً تصویب گردید ارتباط داشته و سازمان ما را با چالش های بسیار مهم و بیرونی مواجه خواهد ساخت.

۴. درسطح جهانی انتوسای متعهد به تقویت روابط طویل المدت خود با ملل متحد بوده است. اهداف توسعه پایدارفرصت مهم و مناسب را برای انتوسای فراهم نموده تا این روابط را بیشتر تقویت بخشیده و اطمینان میدهد که انجمن نهاد های عالی تفتیش به سطح جهان، منطقه و زیرمنطقه ای روی موضوعات مربوط به همکاری نهاد های عالی تفتیش برای دستورکار ۲۰۳۰ ملل متحد جهت توسعه پایدارهمکاری و کمک نمایند.

۵. انتوسای هم چنان درحال رسمی کردن مشارکت خود با سایرگروپ های مهم وکلیدی شرکای ذینفع می باشد. طورمثال، کارنمودن از طریق کمیته رهبری دونر های انتوسای به منظورهمآهنگ کردن تلاش های ارتقای ظرفیت و شریک سازی دروس با انجمن توسعه بین المللی. انتوسای پلان دارد تا طی چند سال آینده مشارکت خود را با سازمان های بین المللی به شمول نمایندگان پارلمان ها، وزارتخانه ها مالیه، سازمانهای جامعه مدنی، گروپ های تجارتی و ارگانهای مسلکی بیشترتقویت بخشد.

ج: ساخت یک همکاری مهم به دستورکار سال ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار

۶. کنگره اهمیت، وعلاقمندی، اجرای تفتیش و کاربازنگری روی اهداف توسعه پایدار، و اجرای آنرا ازطریق چهار شیوه مختلف طوریکه در پلان استراتیژیک بیان گردیده، شناسایی نمود. هرشیوه توسط یک چارچوب اختصاص یافته حمایت خواهد گردید که انتوسای را غرض جمع آوری یافته های مهم از کار نهاد های عالی تفتیش در این ساحات کمک خواهد نمود. بطورکلی انتوسای درنظردارد روی چالش های که جامعه جهانی حین پلانگذاری و تطبیق اهداف انکشاف پایدار و گزارش دهی روی پیشرفت های شان مواجه می شوند، به یک صدای مستقل معتبر تبدیل گردد.

۷. انتوسای پلان دارد تا بازیافت های منظم را به جامعه خود ما روی

مسایل و موضوعات تفتیش مرتبط به اهداف انکشاف پایدار(SDGs) مثل شیوه ها، میتودلوژی ها و نتایج به منظورآگاهی، تشویق و کاربا نهاد های عالی تفتیش برای اجرای کارمؤثر در این ساحات ارایه نماید. برعلاوه، انتوسای بینش و تحلیل روی موضوعات تفتیش و حسابدهی مربوط به اهداف انکشاف پایدار(SDGs) را که توسط کار و تجارب جمعی از نهاد های عالی تفتیش اطلاع داده شده، بطور منظم به شرکای بین المللی ما ارایه خواهد نمود. این برنامه درنظردارد تا یک نمایش مؤثری از اهمیت و کاربرد نقش انتوسای و نتایج سازمانهای عضو آن باشد.

۸. به منظور پیگیری اهداف ما برای دستورکار سال ۲۰۳۰ جهت انکشاف پایدار، انتوسای یک گروپ متخصص را که بریاست انتوسای رهبری می گردد و به کمیته ناظرروی مسایل به میان آمده (SCEI – Supervisory Committee on Emerging Issues) گزارش میدهد، ایجاد خواهد نمود. این گروپ که شامل کارشناسان داخلی و خارجی خواهد بود انکشاف و اجرای چارچوب ها را نظارت خواهد نمود. این گروپ روش های کاری سریع و پاسخگو را اتخاذ نموده و ارگانهای کاری انتوسای و سایرمنابع لازم و مؤثر را دربرخواهد داشت.

۹. این کنگره اهداف مهم ذیل را برای گروپ متخصصین تعیین نمود تا در دوره مقدماتی بیست و سومین کنگره انکوسای ۲۰۱۹ مرتب نمایند.

• ایجاد و انتقال چارچوب ها برای تطبیق چهارشیوه مبتنی بربرنامه های نهاد های عالی تفتیش، و یک میکانیزم برای جریان نظارت و جمع آوری اطلاعات؛

• حمایت از فراوری اطلاعات دارای کیفیت بالا مربوط به اهداف انکشاف پایدار(SDG) از طریق این چارچوب ها، و شریک سازی آن در داخل انجمن نهاد های عالی تفتیش؛ و

• تأمین روابط مؤثر با ملل متحد و سایر شرکای خارجی به شمول گزارش دهی مفید و قابل دسترس و بالابردن ارزش های بعدی نشست انتوسای / ملل متحد روی موضوعات.

۱۰. هدف کلی انتوسای عبارت از تقویت وحمایت نهاد های عالی تفتیش برای ساخت یک همکاری محکم بسوی موفقیت دستورکار ۲۰۳۰ و بدان وسیله کمک برای بهبود زندگی اتباع در سرتاسرجهان می باشد.

د: مسلکی سازی

۱۱. مردم مستفید شوندگان نهایی تفتیش سکتورعامه می باشند. وظیفه نهاد های عالی تفتیش است تا تفتیش را با عالیترین کیفیت انجام داده و برای مردم گزارش را ارایه نماید که بوسیله آن شفافیت، حسابدهی خوب و اعتماد روی دولت تقویت یابد. فقط اجرای بهترین کار میتواند که یک تغییر واقعی را در زندگی آنها رونما کند. انتوسای باید اهداف مسلکی خویش را برای آنها پیش ببرد.

۱۲. مسلکی سازی یک پروسه مداوم بوده که بوسیله آن افراد و سازمانها میتواند میزان عالی استقلالیت، مهارت، شایستگی، رفتاراخلاقی و کیفیت را که بوسیله استندرد های مسلکی پشتیبانی گردیده، بدست آورد.

۱۳. تأمین یک همکاری قوی به دستورکار ۲۰۳۰ ملل متحد برای انکشاف پایدارنیاز به تعهدات از جانب تمام بخش های انتوسای به منظور رشد حمایت مسلکی موجود به تمام نهاد های عالی تفتیش و کارمندان آنها داشته تا آنها را قادر به ارایه بموقع فرآورده های مرتبط با کیفیت بالا نماید. انتوسای این را از طریق سه برنامه مهم حمایت می نماید:

• بالابردن تنظیمات استندرد های انتوسای؛

• مسلکی سازی در سطح جهان، منطقه و نهاد های عالی تفتیش؛ و

• گسترش چارچوب اندازه گیری اجراآت نهاد های عالی تفتیش (SAI PMF)

الف: بالابردن تنظیمات استندرد های انتوسای

۱۴. انتوسای انجمن اعلامیه های مسلکی انتوسای را ایجاد نموده و پروسه مقتضی برای چارچوب انتوسای ازاعلامیه های مسلکی (IFPP) را بازنگری نمود. متخصصین تخنیکی انجمن اعلامیه های مسلکی انتوسای (FIPP) مسئولیت کلی برای محتویات، سازگاری و کیفیت چارچوب انتوسای ازاعلامیه های مسلکی (IFPP) را دارد. انجمن اعلامیه های مسلکی انتوسای (FIPP – Forum) انتوسای را به عنوان تنظیم کننده استندرد های بین المللی تقویت نموده ، و برای توسعه و رشد استندرد های مناسب برای تفتیش سکتورعامه همکاری می نماید.

۱۵. مراحل تنظیم استندردهای انتوسای باید درحصول اطمینان از اینکه نهاد های عالی تفتیش به استندرد های تفتیش با کیفیت بالا که بطور بین المللی قابل قبول بوده دسترسی دارند. تمرکز مداوم روی بهبود کیفیت اعلامیه های مسلکی و پروسه تنظیم استندرد اجرای ماموریت انتوسای را کمک نموده تا ارتقای ظرفیت و بهبود عملکرد نهاد های عالی تفتیش را تقویت بخشد. انتوسای نقش فعال در ترویج استفاده و تطبیق استندرد ها بین نهاد های عالی تفتیش (ISSAIs) ایفا خواهد نمود.

ب : مسلکی سازی در سطوح جهانی، منطقوی و نهاد های عالی تفتیش

۱۶. انتوسای بطور نزدیک با (IDI – INTOSAI Development Initiative) کارنموده، تلاش های خود درسطح جهان، منطقه و نهاد های عالی تفتیش را بیشتر وسعت بخشیده تا حرفوی بودن مداوم نهاد های عالی تفتیش و کارمندان آنها را حمایت و تقویت نماید.

۱۷. به سطح جهانی، انجمن اعلامیه های مسلکی انتوسای (FIPP –

Forum) نیاز برای تقویت تلاش های انتوسای را نسبت به شایستگی ها، مهارت های مسلکی، آیین اخلاقی، ارزش ها و گرایش ها برای مفتشین سکتورعامه در چارچوب انتوسای برای اعلامیه های مسلکی شناسایی نموده است. نیروی کاری که بواسطه کمیته ارتقای ظرفیت (CBC – Capacity Building Committee) رهبری می گردد برای کشف بهترین گزینه ها برای ایجاد یک بنیاد مستحکم برای تقویت بیشترشایستگی ها و مهارت های مفتشین سکتور عامه ادامه خواهد داد.

۱۸. به منظور تسهیل بخشیدن تطبیق فرآورده های تخنیکی، انتقال یافته به سطح جهان، مهم است که سازمان های منطقوی انتوسای برای ایفای نقش کلیدی در تامین روابط از سطح جهانی به نهاد های عالی تفتیش و برعکس آن ادامه دهد. هفت سازمان منطقوی انتوسای همراه با ساختارهای زیرمنطقوی آنها، افراد ارتباطی توسعه و انکشاف انتوسای طی سه سال گذشته بوده اند. کمیته ارتقای ظرفیت (CBC) انجمن منطقوی را برای ارتقای ظرفیت ایجاد نموده که برای کار با سازمان های منطقوی و زیرمنطقوی اختصاص یافته است.

۱۹. درسطح نهاد های عالی تفتیش، برنامه های توسعه مسلکی بوسیله نهاد های انفرادی برای دستیابی به عالیترین سطوح مسلکی مهم دانسته می شود. اینها شامل: تطبیق جدی استندرد های انتوسای؛ تقویت آیین اخلاقی و درستی؛ و آموزش های مسلکی مداوم برای هیئت رهبری و کارمندان نهاد های عالی تفتیش می باشد.

ج : گسترش چارچوب اندازه گیری اجراآت نهادهای عالی تفتیش

۲۰. دربیست و دومین کنگره انکوسای، چارچوب اندازه گیری اجراآت نهاد های عالی تفتیش (PMF) غرض کاربرد درسرتاسر انتوسای به عنوان یک ابزار جامع برای ارزیابی براساس شواهد از اجراآت نهاد عالی تفتیش و به منظور شناسایی فرصت ها برای پیشرفت تصویب گردید. سازمان های بین المللی نهاد های عالی تفتیش (INTOSAI) بطور فعال کاربرد چارچوب را که به تمام انواع نهاد های عالی تفتیش بدون توجه به مادل سازمانی، احکام، مفاهیم ملی و سطح انکشافی قابل اجرا بوده ، تشویق و تقویت می نماید.

هـ:تطبیق پلان استراتیژیک سازمان بین نهاد های عالی تفتیش (INTOSAI) سال ۲۰۲۲ – ۲۰۱۷

۲۱. پلان جدید استراتیژیکی سازمان ما بسیاری از اهداف بمیان آمده توسط کنگره را گرفته و در این اعلامیه ابوظبی انعکاس داده است. برای رهبریت انتوسای لازم است تا سازمان ما را برای اجرای این اهداف بطور جامع و مؤثر به رقابت دعوت نماید.

۲۲. هیئت رهبری به همکاری کمیته دائمی روی مسایل مدغم شده (SCEI – Standing Committee on Emerging Issues)، چهارکمیته کلیدی و سکرتریت عمومی، نقش بنیادی را درجریان نظارت به منظور دستیابی به پلان راهبردی و پیگیری در صورت لزوم دید، ایفا می نماید.

۲۳. کمیته دائمی روی مسایل مدغم شده (SCEI – Standing Committee on Emerging Issues)، اولویت های میان بر انتوسای را نظارت نموده تا اطمینان دهد که آنها بطور سازگار وکامل دربرنامه ها و استراتیژی گوناگون تحت اهداف استراتیژیک خود یکی گردیده اند.

۲۴. در بیست و سومین کنگره انکوسای (XXIII - INCOSAI) در سال ۲۰۱۹، گزارش حسابدهی روی فعالیت های انجام شده مهم را که تا چه اندازه انتوسای اهداف و اولویت های میان بر، موجود در پلان استراتیژیکی را اجرا نموده ، ارایه خواهد نمود.

V - پیشنهادات

اداره عالی تفتیش افغانستان از اعلامیه ابوظبی که شامل فیصله های بیست و دومین کانگره سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (INTOSAI) بوده در حصه تبادل تجارب و ارتقاء ظرفیت کشور های عضو مهم و موثر تلقی و پیروی نموده و فعالیت های خویش را در موارد ذیل توسعه و متمرکز مینماید :

۱ . پیروی و تطبیق از استندردهای بین المللی تفتیش انتوسای (ISSAIs) در مراحل تفتیش.

۲ . اداره عالی تفتیش PMF (چارچوب اندازه گیری اجراآت) تحت برنامه IDI سازمان انتوسای را در مورد اجراآت اداره، تشخیص کاستی ها و مشکلات قبلاً انجام داده بنابر مؤثریت آن در بهبود عملکردها، این اداره پروسه ی مذکور در آینده نیز پیروی و تطبیق مینماید.

۳ . به منظور اجرای تفتیش باکیفیت در سکتور عامه، بهبود شفافیت و حسابدهی، همکاری در زمینه حکومتداری خوب، حمایت از اهداف انکشافی پایدار (SDGs) دولت جمهوری اسلامی افغانستان ، اداره عالی تفتیش به منظور مسلکی سازی بنیادی و متداوم کارمندان تفتیش پیشنهاد مینماید تا اکادمی تفتیش و محاسبه در چوکات اداره عالی تفتیش و یا انستیتوت مشابه در یکی از پوهنتون های دولتی ایجاد گردد.

۴ . به منظور تأمین و بر آورده شدن اهداف کانگره انتوسای و اعلامیه ابوظبی ایجاب مینماید تا ظرفیت های جدید در ساختار تشکیلاتی اداره عالی تفتیش ایزاد و عجالتاً افراد مسلکی از طریق بودجه انکشافی استخدام شوند.

۵ . همچنان به منظور تطبیق اهداف متذکره حمایت مالی اداره عالی تفتیش با نظرداشت نیازمندی های جدید نیز ضروری پنداشته میشود.

دیدار رییس و اعضای کمسیون تفتیش مرکزی و محاسبات عامه مجلس نمایندگان با رییس اداره عالی تفتیش

رییس و اعضای کمسیون تفتیش مرکزی و محاسبات عامه مجلس نمایندگان طی دیداری که به تاریخ ۳۰ قوس سال جاری با پوهندوی دکتور محمدشریف شریفی رییس اداره عالی تفتیش داشتند ضمن بازدید از بخش‌های مختلف اداره عالی تفتیش؛ دستاوردهای اداره در سالهای اخیر را مایه امیدواری دانسته و این اداره را الگویی برای سایر ادارات در کشور عنوان کردند.

اعضای کمیسیون تفتیش مرکزی و محاسبات عامه مجلس نماینده گان که به دعوت رئیس اداره عالی تفتیش قبل از ظهر ۳۰ قوس ۱۳۹۵ در اداره عالی تفتیش حضور یافتند و از بخش های مختلف اداره و جریان برنامه آموزشی یک‌ماهه تفتیش ، صالون کنفرانس، اتاق های آموزش، خوابگاه مفتشین دیدن نمودند. گفتنی است در این ملاقات محترم وسیم کاظمی نماینده بانک جهانی نیز حضور داشت.

در جریان بازید، پوهندوی دکتور محمد شریف شریفی رئیس اداره عالی تفتیش افغانستان از پیشرفت های مسلکی و ایجاد ظرفیت در اداره از طریق اشتراک در برنامه های آموزشی در داخل و خارج از کشور، یادآوری نموده و خاطر نشان ساخت که هم اکنون به تعداد ۱۸۰ تن از مفتشین مرکزی و ولایتی اداره، شامل برنامه یک‌ماهه آموزشی بوده و به تعداد ۴۰ تن از مفتشین جوان پس از سپری نمودن شش ماه برنامه آموزشی جهت اشتراک در کورس‌ها و آموزشی به کشور هندوستان سفر نموده اند.

رییس اداره عالی تفتیش در ادامه با اشاره به برخی از دستاوردهای مهم اداره از گزارش ارزیابی سیستم شفافیت ملی افغانستان یاد کرده و افزودند: سازمان شفافیت بین المللی گزارش (۲۰۰) صفحه ای تحت عنوان(ارزیابی سیستم شفافیت ملی، افغانستان National Integrity System Assessment, Afghanistan ۲۰۱۵ را با همکاری نهاد دیدبان شفافیت افغانستان در ۱۲۲ نهاد معتبر ملی: قوه مقننه، قوه اجرائیه، سکتور عامه، نهادهای تطبیق کننده قانون، کمیسیون مستقل انتخابات، اداره عالی تفتیش، اداره عالی نظارت و مبارزه با فساد، احزاب سیاسی، مطبوعات، جامعه مدنی وسکتور تجارت خصوصی، ارائه و بتاریخ ۱۶ فبروری ۲۰۱۶ نشر نموده است که درگزارش سازمان شفافیت بین المللی علاوه از نقاط منفی وارزیابی شاخص‌های مختلف نسبت به عملکرد ادارات متذکره در راستای شفافیت و حسابدهی نقش بسزا داشته، که از آن جمله اداره عالی تفتیش افغانستان نیز به عنوان قویترین ستون شفافیت ملی در مقیاس کشور شناخته شده است.

خوشبختانه اداره عالی تفتیش نه تنها در سطح کشور بلکه در سطح منطقه و فرا منطقوی نیز قویترین نهاد تفتیش ارزیابی گردیده است، بناء از تلاش‌ها و عملکرد مثبت و تمرکز بیشتر روی شفافیت و اصلاحات گسترده در این اداره بخصوص در سال‌های اخیر از جانب سازمان متذکره تمجید به عمل آمده است، محتوای گزارش فوق از (۱۲) شاخص ارزیابی شده مبنی برفعالیت ها وعملکرد دوازده نهاد معتبر ملی، اداره عالی تفتیش در (۷) شاخص آن (۷۵ نمره از ۱۰۰) و در ۵ شاخص دیگر که مستقیماً به این اداره مربوط نبوده بلکه مستلزم حمایت قاطع دولت جمهوری اسلامی افغانستان محسوب می گردد (۵۰) نمره اخذ نموده است.

ایشان در ادامه، با اشاره به اکادمی ملی تفتیش؛ ایجاد این اکادمی را برای ظرفیت سازی و کادر سازی مسلکی در این اداره بسیار مفید و اثر گذار خواند؛ رئیس اداره عالی تفتیش خاطر نشان ساختند که پروپوزل ایجاد این اکادمی قبلاً به بانک جهانی فرستاده شده و ابراز امیدواری کردند با رایزنی هایی که درآن زمینه با سفارت جمهوری مردم چین و بانک جهانی دارند در زمینه ایجاد و تجهیز اکادمی ملی تفتیش به نتیجه خوبی دست یابند. ایشان از کمیسیون تفتیش مرکزی و حسابات عامه نیز خواستار همکاری بیشتر در این زمینه شد.

در اخیر محمد علی علیزاده رئیس کمیسیون تفتیش مرکزی و محاسبات عامه مجلس نمایندگان در کتاب خاطرات اداره جملاتی را به نمایندگی از سایر اعضاء نوشته و امضا نمودند.

وجوه تحصیل و تصفیه شده به اساس مکاتیب اطمینانیه از مراجع بازرسی شده طی ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۵

اداره عالی تفتیش منحیث عالیترین نهاد بازرسی کننده امور مالی وحسابی درسطح کشور، مطابق به قانون اداره عالی تفتیش، پالیسی اداره و معیارات سازمان بین المللی ادارات عالی تفتیش (انتوسای)، امور مالی و حسابی سال قبل ادارات دولتی را در مرکز، ولایات و همچنان نمایندگی های ادارات دولتی را درخارج کشور،به شکل نوبتی و براساس یک پلان از قبل ترتیب شده، طورقیدی بازرسی نموده وگزارش های ارایه شده از نتایج بازرسیها را پس از تحلیل جهت تطبیق نتایج بازرسی ها و نظریات تفتیش، رسماً به مراجع ذیربط ارسال مینماید. مراجع بازرسی شده مطابق به ماده پانزدهم قانون اداره عالی تفتیش مکلف اند تا از چگونگی اجراآت شان پیرامون مشاهدات و سفارش های تفتیش در میعاد معینه رسماً به اداره عالی تفتیش اطمینان دهند. مکاتیب اطمینانیه ایکه در ارتباط به چگونگی تحقق نتایج تفتیش طی ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۵ از مراجع بازرسی شده مواصلت ورزیده، نمایانگر تحصیل و تصفیه یک قسمت از مبالغ بیرون نویس شده نقدی و همچنان تحصیل و یا قید و ثبت وجوه جنسی، از نتایج بازرسی های قبلی بوده که جزئیات آن به تفکیک ریاست های سکتوری اداره، حسب ذیل ارایه میگردد:

به اساس مکاتیب واصله طی ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۵ از واحد های بودجوی محلی ، ازصورت تحصیل و تصفیه مبالغ ذیل اطمینان داده شده است.

مدارک بیرون نویسی های تحصیل شده و تصفیه شده	مبالغ تحصیل شده		مبالغ تصفیه شده		ملاحظات
	افغانی	اسعاری	افغانی	اسعاری	
تفاوت مالیه	۳۷۴۶۹				
اضافه پرداخت	۱۶۵۵۶۴				
جریمه تأخیر	۴۷۵۹۹				
عواید	۷۶۷۰				
کمیشن ترانسپورتی	۴۳۴۷				
سنجش های نادرست	۱۰۰۰۰				
قیمت اجناس	۲۲۴۱۲۹				
پرداخت های نادرست	۱۹۵۴۳۱				
مصارف نادرست	۲۰۰۰۰				
باقیات سالهای گذشته	۳۹۴۳۶				
باقیداری معتمدین	۹۰۰		۱۰۹۵۰۰		
باقیداری اشخاص	۴۷۶۰۰				
مجموع	۸۰۰۱۴۵		۱۰۹۵۰۰		

علاوه برآن ازتحصیل قیمت (۱۱) قلم جنس باقی و قیدوثبت (۱۶) قلم جنس فاضل و از صورت تطبیق (۱۰) مورد از سفارشات اصلاحی نیز اطمینان داده شده است.

به اساس مکاتیب واصله طی ربع (چهارم) سال مالی (۱۳۹۵) از مراجع بازرسی شده از جانب ریاست تفتیش (تصدی‌ها و موسسات) از صورت تحصیل و تصفیه مبالغ اطمینان داده شده است.

شماره	مراجع	مدارک بیرون نویسی های تحصیل شده و تصفیه شده	وجوه تحصیل شده		وجوه تصفیه شده		ملاحظات
			افغانی	اسعاری	افغانی	اسعاری	
۱	آمریت برشنا ولایت میدان وردک	باقیداری	۱۵۰۰۰۰۰				(۳۷۹) ۱۳۹۵/۵/۲۶
۲	آمریت برشنا ولایت فراه	باقیداری	۱۴۰۰۰				(۴۲۴) ۱۳۹۵/۷/۱۲
۳	ریاست تصدی نساجی بلخ	اضافه مصرف	۱۶۵۰۰				(۳۱۸) ۱۳۹۵/۷/۲۶
۴	//	مالیه معاشات	۱۱۴۰				//
۵	//	باقیداری	۱۰۵۳				//
۶	ریاست تصدی سیلوی ولایت بلخ	کرایه همراه با جریمه تآخیر	۳۲۱۶۸۶				(۲۸۱) ۱۳۹۵/۷/۲۴
۷	//	طلبات	۶۲۹۱۹				//
۸	//	کرایه	۵۶۷۷۳				//
۹	تصدی افغانتور	باقیداری	۱۰۲۹۸۲				(۱۲۱) ۱۳۹۵/۸/۱۰
۱۰	تصدی هوتلها	دیون			۲۰۰۸۲۲۰		(۱۹۶) ۱۳۹۵/۸/۲۴
۱۱	//	مالیه	۶۱۴۲۹۱				//
۱۲	//	//	۶۰۲۹۳۰۰۸				//
۱۳	//	طلبات	۳۶۴۶۹۷۰				//
۱۴	تصدی مطبعه معارف	طلبات	۱۹۶۲۸				(۱۸۶۶) ۱۳۹۵/۹/۱۳
مجموع			۶۶۶۵۰۹۵۰		۲۰۰۸۲۲۰		

به اساس مکاتیب واصله طی ربع (چهارم) سال مالی (۱۳۹۵) از مراجع بازرسی شده به ریاست تفتیش عواید از صورت تحصیل و تصفیه مبالغ قرار ذیل اطمینان داده شده است:

اسم مرجع	مدارک بیرون نویسی های تحصیل شده و تصفیه شده	وجوه تحصیل شده		وجوه تصفیه شده		ملاحظات
		افغانی	اسعاری	افغانی	اسعاری	
مستوفیت ولایت پروان	مالیه اصناف	۴۱۵۵۲				
مستوفیت ولایت ننگرهار	تأخیرداظهارنامه	۱۵۰۶۰				
مستوفیت ولایت سرپل	جرایم تأخیر	۲۵۱۰۰۰				
مستوفیت ولایت بلخ	مالیات وجرایم تأخیر	۳۵۷۶۹۶۹				
مالیه دهنده گان بزرگ	جرایم مالیه انتفاعی ومالیات برعایدات	۳۰۸۹۶۸۱۶۹				
مالیه دهنده گان متوسط	مالیه موضوعی و مالیه سهم کرایه	۶۵۰۲۸۹				
ریاست عواید زون مرکز	مالیات وجرایم تأخیر	۲۷۲۳۵۹۶۲				
	مجموع	۳۴۰۷۳۹۰۰۱				

بر اساس مکاتب واصله مراجع از ولایات و نواحی شاروالی طی ربع (چهارم) سال مالی (۱۳۹۵) که توسط ریاست تفتیش (شاروالی‌ها) پاسخ ارایه شده است، از صورت تحصیل و تصفیه جمعاً مبلغ (۱۴,۷۷۷,۷۸۳) افغانی وجوه تحصیل شده و مبلغ (۳۲۳,۹۵۰) وجوه تصفیه شده اطمینان داده شده است.

مدارک بیرون نویسی های تحصیل شده و تصفیه شده	مرجع	وجوه تحصیل شده		وجوه تصفیه شده		ملاحظات
		افغانی	اسعاری	افغانی	اسعاری	
اسناد تحت دوران	شاروالی شبرغان	-	-	۳۲۳,۹۵۰	-	
کرایه اجاره	شاروالی شبرغان	۱,۰۶۷,۹۰۲	-	-	-	
صفایی	شاروالی شبرغان	۸,۲۰۸	-	-	-	
کرایه	شاروالی سمنگان	۱,۳۹۵,۱۰۰	-	-	-	
صفایی	شاروالی سمنگان	۷۸۷,۰۰۰	-	-	-	
صفایی	ناحیه بیست و یکم	۱۰,۴۱۱	-	-	-	
حق الاجاره	شاروالی مزارشریف	۱۰,۷۶۵,۶۶۲	-	-	-	
صفایی رهایشی	ناحیه ششم شاروالی	۲۶,۸۱۷	-	-	-	
صفایی تجارتی و مختلط	ناحیه ششم شاروالی	۳۱۰,۹۹۹	-	-	-	
صفایی ادارات دولتی	ناحیه ششم شاروالی	۲۱۸,۹۰۹	-	-	-	
جریمه	ناحیه ششم شاروالی	۲۴,۰۱۲	-	-	-	
تفاوت قیمت	شاروالی پلخمری	۱۶۲,۷۶۳	-	-	-	
مجموع		۱۴,۷۷۷,۷۸۳	افغانی	۳۲۳,۹۵۰	افغانی	-

بر اساس مکاتیب واصله از واحد های بودجوی مرکزی (وزارت خانه ها و ادارات مستقل) طی ربع چهارم سال مالی ۱۳۹۵ از صورت تحصیل و تصفیه مبالغ ذیل اطمینان داده شده است

مدارک بیرون نویسی‌های تحصیل شده و تصفیه شده	وجوه تحصیل شده		وجوه تصفیه شده		ملاحظات
	افغانی	اسعاری	افغانی	اسعاری	
اضافه پرداخت	۱۱۳،۹۱۶	۲،۴۸۸			
تفاوت قیمت	۱۱۱،۰۰۰				
تفاوت مالیه	۳۶۷،۹۸۴				
جریمه تاخیر	۴،۲۵۰،۶۲۹				
پیشکی های تصفیه ناشده	۲۳۰،۷۱۵		۱،۱۶۵،۷۲۴		
سایر باقیات	۱۰۵،۸۷۷		۱،۲۶۴،۰۲۲		
کمیشن ترانسپورتی	۵۹،۴۳۵				
باقیات ماضیه	۴۳،۶۳۸،۴۹۵				
مجموع	۴۸،۸۷۸،۰۵۱	۲،۴۸۸	۲،۴۲۹،۷۴۶		

مصاحبه با
مجیب الرحمن شیرزاد
رئیس عمومی عواید وزارت مالیه

پیرامون افزایش عواید سال ۱۳۹۵

در حکومت وحدت ملی افزایش عواید کشور بسیار جدی گرفته شده؛ البته در این راه توفیقات زیادی هم داشته که ما شاهد رشد بالای عواید داخلی در سالهای گذشته بوده ایم؛ با این حال، علل این رشد و برنامه های اتی این ریاست به همراه چالشهای عمده آنها در پلانگذاری عواید از مهمترین سوالاتی است که ما انرا در مصاحبه با محترم مجیب الرحمن شیرزاد رییس عمومی عواید در میان گذاشته ایم. آنچه را می خوانید گفتگوی ما با ایشان است.

وضعیت عواید در سال ۱۳۹۵ را چگونه ارزیابی میکنید ؟

در سال ۱۳۹۵ عواید داخلی نظر پلان تعیین شده در سند بودجه ملی و هم پلان توافق شده با صندوق وجهی پول یا IMF افزایش قابل ملاحظه را نشان میدهد وهم نظر به آمار و ارقام عواید جمع آوری شده در سال مالی ۱۳۹۵ نظر به سال گذشته هم افزایش قابل ملاحظه دارد.

حساب قطعیه عواید همیشه با تاخیر روبرو بوده چناچه حساب قطعیه عواید سال مالی ۱۳۹۴ که مطابق حکم شماره ۶۰۸۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۳ مقام عالی ریاست جمهوری باید بتاریخ ۳ حمل ۱۳۹۵ جهت بازرسی ارایه میشد با ۷۹ روز تاخیر بتاریخ ۱۹ جوزا به کمیسیون بازرسی حساب قطعیه ارایه گردید مشکل در چیست؟

راپور قطعیه عواید اصولاً توسط ادارات مربوطه (در ولایات مستوفیت و در مرکز وزارت ها و یا سایر واحد های بودجوی مرکز) ترتیب گردیده و به ریاست پلان عواید ارسال گردد. وظیفه ریاست پلان عواید صرفا چک، تطبیقات و توحید راپور قطعیه بوده که بعداً به کمیسیون محترم مربوطه ارسال میگردد. متاسفانه که سال قبل راپور مستوفیت ها با تاخیر طولانی مراجعه کرد که این موضوع سبب اصلی تاخیر در ترتیب و توحید قطعیه عواید گردید. یکتعداد راپور های قطعیه که به موقع ارسال گردیده بودند مشکلات تخنیکی داشتند مانند غلطی های محاسباتی، غلطی ثبت ارقام در کود های عوایدی مطابق چارت تصنیف عواید، نا تکمیل بودن...و سایر مشکلات، که روی این ملحوظات راپور های شان با رهنمایی های لازم حتی به شکل کتبی دوباره برای شان ارسال و درخواست گردیده بود که باید اصلاح و دوباره ارسال گردد که این هم سبب تاخیر بود و متاسفانه باید یادآور شد که حتی یکتعداد از مستوفیت ها با وجود ارسال نظریات به شکل کتبی باردوم هم راپور های قطعیه شانرا ناتکمیل و یا نادرست ارسال کرده بودند که بار دوم رد گردیده و پروسه را طولانی ساخت. ظرفیت پایین کارمندان مستوفیت ها هم از نظر تخنیکی و هم از نظر مدیریتی یکی از عوامل تاخیر در ترتیب قطعیه به شمار میرود.

اگرچه این موضوع حتی در سال مالی قبلی توسط اداره محترم کنترول و تفتیش هم خاطر نشان شده و منحیث سفارش به ریاست پلان عواید ارسال گردیده بود که در نتیجه آن ریاست پلان عواید تلاش های جدی نموده با تدویر برنامه های آموزشی، ارسال رهنمایی از طریق مکاتیب، ایمیل ها و تماس های مکرر تیلفونی و حتی ارسال پرسونل به ولایات موضوع ترتیب درست و به موقع قطعیه عواید معه مشکلات بیرون نویس شده توسط کمیسیون قطعیه و سفارشات اداره محترم عالی تفتیش را به مستوفی های ولایات و پرسونل مربوطه اخبار نموده و تشریح گردیده است و لی به نسبت عدم توجه و یا کم توجهی مستوفی صاحبان در ولایات به این موضوع در طول دو سال اخیر توجه کمتر صورت گرفته است.

قرار ادعای وزارت محترم مالیه عواید سال مالی ۱۳۹۵ نسبت به سال گذشته افزایش چشمگیری داشتنه دلایل این افزایش چه بوده و بیشتر شامل کدام مجرای عایداتی میباشد ؟

دلایل عمده افزایش عواید با وجود اینکه رشد اقتصادی چندان خوب نبوده قرار ذیل میباشد:

- جابجا سازی کادر های متخصص در وظایف کلیدی مطابق به مسلک و تجربه
- برطرف نمودن اشخاص را که غیر متخصص بوده و یا از شهرت خوب برخوردار نبوده و مالیه دهنده گان از آنها شکایت داشتند و هم کارشان در گذشته ها نتیجه خوبی را نداشت.
- توجه جدی برای جلوگیری از ضایعات عواید از طرق مختلف مبارزه با فساد و نظارت و ارزیابی مداوم و جدی توسط آمرین
- تطبیق سیستم ها و پروسیجرهای که پروسه کاری را کوتاه و سهل ساخته و سبب افزایش اطاعت پذیری مالیه دهنده گان شده و هم از فساد جلو گیری می نماید مانند
- تطبیق سیستم اوتومات سکتاس در مرکز و ولایات برزگ (این یک سیستم کمپیوتری جامع اداره مالیات بوده که در اکثر کشور های جهان تطبیق میگردد)
- تطبیق سیستم بررسی مبتنی بر میتود خطر (Risk Based Compliance/Audit) در مرکز و

ولایات بزرگ که در قسمت بلند بردن عواید و هم جلوگیری از فساد خیلی موثر واقع شده است

• حصول باقیات و از بین بردن اقساط طویل المدت که غیر قابل قبول بودند و در عوض آن حصول دیون از طریق اقساط کوتاه مدت

• کار نزدیک با وزارت ها و ادارات مستقل در قسمت بلند بردن عواید غیر مالیاتی و انتقال تمام عواید به حساب واحد خزاین

• اتخاذ تصامیم جدی در قسمت تطبیق قانون بالای شرکت های عدم اطاعت پذیر که در نتیجه عده زیاد از شرکت ها برای تصفیه باقیات و دیون مالیاتی شان حاضر گردیده اند

• تطبیق پالیسی های جدید مالیاتی و غیر مالیاتی چون(افزایش مالیات معاملات انتفاعی از ۲ فیصد به چهار فیصد، افزایش فیس حق العبور بالای تیل وارداتی از ۱ افغانی به دو افغانی، وضع ۱ افغانی فیس حق العبور بالای گاز وارداتی و بلند بردن فیس حق العبور طیارات از فضای افغانستان و وضع ده فیصد فیس خدمات مخابراتی) که همه پالیسی ها معقول و نتیجه خوب به ارمغان آوردند.

• ساده ساختن پروسیجر ها، بدست آوردن معلومات از شخص ثالث و امضا تفاهم نامه های همکاری و وصل سیستم ها با ادارات چون وزارت تجارت،د افغانستان بانک، فنتراکا، گمرکات و غیره

• افزایش اطاعت پذیری از طریق آگاهی به مالیه دهنده از طرق مختلف

به تازه گی اعلام شد که وزارت مالیه آکادمی گمرک و مالیات را ایجاد کرده است کار این اکادمی چیست ؛ شما با ایجاد این اکادمی به دنبال چی دست آورد ها هستید؟

هدف از ایجاد اکادمی عواید و گمرکات انسجام امور ارتقا ظرفیت کارمندان عواید و گمرکات میباشد. موضوع مالیات و گمرکات یک موضوع تخصصی بوده و شامل کوریکولوم درسی هیچ پوهنځی نمیباشد از طرف دیگر چون قبلاً این پروگرام ها به شکل پراگنده و از طرف مراجع مختلف ارایه میگردید ضرورت دیده میشد که باید تمام فعالیت ها منسجم و تحت یک چتر آورده شده و استدرد سازی شوند. کوریکولوم واحد کوتاه مدت و دراز مدت ترتیب شده و به شکل سیستماتیک برای پرسونل ارتقا ظرفیت صورت گیرد.

تمام کارمندان گمرکات بعد از تقرر به اکادمی معرفی شده و در صورت که از اکادمی موفقانه فارغ شوند شامل کار خواهند شد که بعدا هم پروگرام های پیشرفته ارتقا ظرفیت برای شان داده خواهد شد.

بزرگترین چالش های شما در عرصه جمع آوری عواید کدام ها اند وبرای رفع چالش‌ها منجانب وزارت محترم مالیه چه نوع تدابیر اتخاذ گردیده است؟

چالش های مهم در عرصه جمع آوری عواید قرارذیل اند:

• عدم آگاهی مالیه دهنده گان از قوانین مالیاتی و پروسیجر های مربوطه که ریاست عمومی عواید جهت حل این معظل پلان استراتیژیک آگاهی عامه را طرح و تدابیر لازم را جهت آگاهی مالیه دهنده گان در همکاری با اطاق تجارت و صنایع و نماینده گان سکتور خصوصی قبلاً آغاز نموده است.

• ظرفیت پایین پرسونل و پایین بودن معاشات جهت جذب کادر های مسلکی. جهت رفع این مشکل استخدام از طریق پروسه سی بی آر آغاز گردیده است. از طرف دیگر افزایش پروگرام های ارتقا ظرفیت و ایجاد اکادمی درین عرصه کمک کننده اند.

• عدم دسترسی به حسابات بانکی مالیه دهنده و معلومات شخص سوم جهت جلوگیری از کتمان عواید. طوریکه قبلاً هم ذکر گردید جهت دسترسی به معلومات از شخص ثالث تفاهم نامه ها با یکتعداد ادارات جهت تبادل معلومات در چوکات قانون امضا گردیده است و هم چنان داتابیز ریاست عواید با ادارات ذیربط یا وصل گردیده و یا هم با بعضی ادارات در حالت اتصال است. ولی متاسفانه که با وجود تلاش های زیاد موفق به اخذ اجازه چک حساب های بانکی مالیه دهنده نشده ایم.

• ابهام در قوانین و پروسیجر ها. درین عرصه کار بالای تعدیلات قانون مالیات برعایدات قبلاً آغاز گردیده بود و فعلا قانون کاملا در تفاهم با تمام ا دارت دولتی ذیربط و سکتور خصوصی و نهاد ها بین المللی نهایی گردیده است و جهت طی نمودن پروسه قانون ارسال خواهد گردید. یک سلسله طرزالعمل ها و رهنمود ها ترتیب و در معرض اجرا قرار گرفته اند.

• موجودیت سیستم دستی که سبب پروسه های طولانی و ایجاد تماس مالیه دهنده با مامور مالیه شده است. جهت رفع این مشکل پروسه سیستم سازی یا کمپیوترایزیشن و تطبیق سیستم سکتاس قبلاً آغاز گردیده و به سرعت به پیش میرود. این سیستم پروسیجر های کاری را ساده ساخته و تماس مالیه دهنده و مالیه گیرنده را قطع و ارقام را سیستماتیک ساخته و سهولت در کار، افزایش اطاعت پذیری و جلوگیری از فساد میشود.

• سطح پایین اطاعت پذیری شرکت های بزرگ و شرکت های خارجی. برای بیرون رفت ازین معظل کمیته مالیاتی بین وزارت مالیه و دونر ها ایجاد و روی مسایل مهم جهت افزایش سطح اطاعت پذیری و تبادل معلومات موافقه صورت گرفته است. در قسمت شرکت های بزرگ تدابیر جدی تنفیذ قانون اتخاذ و نتیجه خوب در قبال داشت.

• کمبود منابع و ترانسپورت. در عرصه تخصیص منابع مالی وزارت محترم مالیه توجه جدی نموده و بودجه لازم در جاهای مورد ضرورت اختصاص داده اند

• نبود یک تعمیر واحد و با ظرفیت کافی برای ریاست عواید که در نتیجه ریاست عواید در جاهای مختلف فعالیت نموده و مشکلات اداری را به بار آورده است. تعمیر واحد برای وزارت مالیه در کمپلکس اداری داالامان در نظر گرفته شده است که این مشکل را حل خواهد نمود.

آیا انتظار میرود که عواید سال آینده بیشتر نسبت به سالهای گذشته رو به افزایش باشد؟

وزرات مالیه و باالاخص ریاست عمومی عواید متعهد به کار و تلاش صادقانه و با جدیت تمام با در نظرداشت قانون و مسلکی بودن بوده و در آینده هم متعهد خواهد بود. با درنظرداشت این تعهد ما مطمین هستیم که مانند دو سال قبل در سال اینده نیز جمع آوری عواید ملی افزایش خواهد داشت. پلان استراتیژیک پنج ساله اداره امور مالی عامه که بخش عواید هم شامل آن است ترتیب گردیده و تمام موضوعات مشخص و تخصیص منابع صورت خواهد گرفت که در قمست موثریت و مثمریت جمع آوری عواید و افزایش درآمد های ملی ممد خواهد بود.

د حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) زیږیدنه او نیکمرغه ژوندته یې یوه لنډه کتنه

الحاج عبدالله آخندزاده

الله تعالی په قرآن پاك کښې فرمائي:
(إنا ارسلنا ك شاهداً و مبشراً و نذيراً* لتومنو ا بالله و رسوله و تعزروه و توقروه)
د الفتح سوره (۸-۹)
په يقين سره مونږ د شاهد په حيث او د خوشخبرئ د ورکوونکي او په حيث د ويرې ورکونکې استولی يې . ترڅو (ای مسلمانانو) تاسې په خدای او د هغه په رسول ايمان راوړئ ،او دهغه مدد وکړئ ، او د هغه احترام وکړئ او د الله پاك سپيڅلتوب او پاکي بيان کړئ .
الله پاك د آل عمران په سوره کښې فرمائي:
(قل إن كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله و يغفر لكم ذنوبكم و الله غفور رحيم)
ووايه (ای محمده دوي ته) ! که تاسې له الله تعالی سره محبت ساتئ نو زما تابعداري وکړئ ، الله تعالی به پخپله له تاسې سره محبت وکړي او ستاسې ګناوې به معاف کړي او الله تعالی ستر بخښونکی ډير رحم کوونکی يعنې مهربان دی.
محترمومسلمانانو! څرنګه چې دربيع الاول مبارکه مياشت رابره شويده اوپه دغه مياشت کښې داسلام پيغمبرامام الانبياء رحمة للعالمين حضرت

محمدصلی الله علیه وسلم زیږیدلئ دئ اوپه همدغه میاشت کښی وفات شوئ دئ.

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم زیږیدنه او ماشومتوب

خوږو مسلما نا نو ، د حضرت محمد (ص) د زیږیدنی ورځ یو عادی ورځ نه وه بلکه پدی ورځ ځینی واقعات او حاد ثات او هم د حضرت محمد (ص) د پیغمبری ځینی نښې او نښانې لیدل شوی دي. په همدی مناسبت دارنګه روایتونه شوي دي چې په سهار کې ددغې شپې د مځکې د مخ ټول بتان سرچپه پر مځکه باندې ولوېدل او د مځکې پر مخ باندې د ټولو بادشاهانو تختونه سرنګون کړه شوه ، د نوشیروان باچا باعظمته څو مانې(کلیسا ګانې) چې د ابدي قدرت او سلطنت تصویر یې وړاندې کاوه هغه شپه ولړزیده او ونړیدلی او د فارس د اورتون (اتشکدو) اور(۱۴ چرا غونه) چې په زرګونو کاله بل شوی وَه ناڅاپه مړ شول.

او په دغه شپه کښې هیڅ یو سرائ داسي ندئ پاته شوئ چې روښانه شوئ دي نه وي او هیڅ یو ځائ داسي ندئ پاته سوئ چې منور دي نه وي ګرځیدلئ ، او تر دغی شپی له مخه قریش په سختي قحطی او تنګی کښې واقع شوي وو، چې ونی او ګیاوی ټولي وچي شوي وې او چارپایان یې له ډیري کمزورۍ او ډنګروالي پر لار باندې نشوائ تللائ ، ددغه شپې په برکت الله تعالی بارانونه شروع کړل او له قریشو څخه قحطي ولاړه او له خوشحالی او پراخی سره مخامخ شول ، په دې وجه به قریشو ودغه کال ته (سنة الفرح و الإبتهاج) ویل.

حضرت محمد (ص) د اهل سنت له قوله په ۵۷۰ یا ۵۷۱ میلادی کال چې د عام الفیل کال په نا مه هم یا دیږي

((عا م الفیل هغه کال وو چې ابرهه په فیل سپور وو او د څو زرو جنګی لښکرو سره د یمن نه په مکه حمله وکړه غوښتل چې د خدای کور یعنی کعبه شریفه ورانه کړي. مګر هلته د الله په امر سره د ابابیل مرغانود مقا ومت سره مخا مخ شول او د ابرهه ټول لښکر یی په هلاکت ورسیدل اوهغوی خپلو شومو موخونه ته ونه رسیدل هغه عادی مرغان نه وو هغه دا سی مرغا ن ووچې ا لله تعالی د اسمان را لیږلی وو چې هر یو یی په خپلوپنجو کې یو تیګه اویا دوه تیږی به یی د ځمکې نه پورت کوله او بیا به له هوا نه په کفارو غور ځولی او د تیږو په وا سطه د کفارو ټول لښکر تباه شو ځکه هغه کال د عا م الفیل په نا مه مشهوردی چې پدی مورد کې د فیل سورت هم نا زل شودی))

الم ترکیف فعل ربك باصحاب الفیل (۱) الم یجعل کیدهم فی تضلیل (۲) و ارسل علیهم طیرا ابابیل (۳) ترمیهم بحجاره من سجیل (٤) فجعلهم کعصف ماکول (٥))

ژباړه :- ایانه ولیدلی تا نه پی خبر چې څرنګه کار کړی و رب ستا له خاوندانو د فیل سره .

ایا نه ئی وګرځولی هغه کېد مکر د دوی (په حق د نړولو د کعبی بلکه ګرځولی ئی و) په ګمراهی زیانمنی بطلان کشی .

او راوئی لیږل په دوی باندی مرغان ټولکي ټولکي چې ویشتل ئی هغوی په کاڼوسره چې له خټوپه اور پخوشویو څخه جوړشوی و

نو یی وګرځاوه دغه لښکر په شان د وښو خوړلیو شویو پایمال کړیوشویو .)))

د ربیع الا ول د میا شتی په ۱۲ نیټه ددوشنبی د ورځی د سهار په وخت په مکه معظمه کې د حجاز د شعب په قریه کې د بنی ها شم په کور کې چې اوس د سعودی عربستان په نا مه یا دیږي دی نړۍ ته سترګی پرانستی دي.

د إسلام پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) پوره نهه میاشتي (نه زیات او نه کم) د خپلې مبارکې مور په رحم کښې ؤ ، په دغه موده کښې دده مبارکې مور هیڅ یو داسي تکلیف ندئ محسوس کړئ لکه څرنګه چې یې نوري ښځي په عمومي ډول د حمل په وخت کښې محسوسه وي .

لکه چې له حضرت آمنې څخه نقل سوئ دئ چې دې مبارکې فرمایلي دي چې زه په دې هیڅ نه یم اګاه سوې چې زه له خاونده څخه د حمل شوی یم ، مګر تنها له دې وجې مي پر ځان باندي د حاملې خیال راتلئ چې زنانه مرض مي قطع شوئ ؤ .

حضرت محمد(ص) د عبدالله زوی او د عبدالمطلب لمسی دی او د پلار له طرفه نسل او نسب یی ۲۰ پشته یعنی تر عد نان پوری رسیږي او حضرت محمد هم په خپله فر ما یلی وو (ا ذ بلغ نسبی الی عدنان فا مسکوا) یعنی زما نسب کله چې عد نان ته ورسیده هملته ورته خا تمه ورکړی. چې نسب یی په لاندی ډول دی.

۱- حضرت محمد (ص) د عبدالله زوی.۲ - عبدالله د عبدالمطلب زوی.

۳ - عبدالمطلب د ها شم زوی .۴ - ها شم د عبد منا ف زوی. ۵ -عبد مناف د قصی زوی . ۶- قصی د کلاب زوی . ۷ - کلاب د مرته زوی. ۸ - مرته د کعب زوی . ۹ کعب د لوی زوی . ۱۰- لوی د غا لب زوی ۱۱-غالب د فهر زوی .۱۲- فهر د ما لک زوی .۱۳- ما لک د نفر زوی ۱۴- نفر د کنا نته زوی . ۱۵- کنا نته دخزیمته زوی. ۱۶- خزیمته د مدرکته زوی . ۱۷ - مدرکته د الیاس زوی .۱۸- الیاس د مضرزوی. ۱۹- مضرد دمعد زوی. ۲۰- معد د عد نان زوی. او بس.

اوله تاریخي روایاتو څخه څرګندیږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعیل علیه السلام پورې دخلوینټو پلرونو واټن دی .

پلار یې (عبدالله) د حضرت محمد صلی الله وسلم تر پیدایښت د مخه وفات شوی وو , مور بی بی آمنه چې د وهب لور او د عبد مناف لمسی وه دا د قریشو په ښځوکې یو بی مثله ، پا که او تقوا دارښځه وه.

لمړی یی مور ورته نوم احمد کښوده او وروسته بیا د نیکه (عبدالمطلب) له خوا ورته نوم محمد کښودل شو او په قران کریم کې هم څلور ځلی د محمد نوم ذکر

شوی او یو ځل د احمد په نوم ذ کر شوی دی)
په عربو کښې له کلونو دا رسم او رواج ؤ چې د ښار اوسیدونکو به خپل ماشومان له زیږیدو وروسته د ښار په شا ؤخوا قبائلو کښې یوې دایئ ته ورکول، چې هم په صفا او ازادې هوا کښې وروزل شي او هم فصیحه عربي ژبه او لهجه زده کړي چې هغه وخت په کلیو کښې دا دود او رسم ډیره وه.
د حضرت محمد (ص) له پیدایښت څخه وروسته دوی یا دری ورځی د خپلې مور شیدی خوړلی دي او د مور شیدی یې نوری ختمی شوی نو هغه وخت هلته داسی یو دود رواج او رسم وو. که دیوی ښځی شیدی نوری نوي نو بله ښځه به حاضر یدله او ما شوم ته به یې شیدی ورکولی او بیا د ماشوم د کورنی له خوا د هغی ښځی سره یو څه مرسته کې دله، نو هغه ووچې یوه بله ښځه چې دابو لهب وینځې د ثو یبی په نا مه وو، چې بیا یې د حضرت محمد (ص) د شیدو ورکولواو رو زنه یې په غا ړه وا خیسته او هغی ښځی ورته څلور میا شتی شیدی ورکړی. کله چې د هغی ښځی شیدی خلاصی شوی بیا د حضرت محمد(ص) نیکه د بلی ښځی په لټه کې شو ګوری چې حلیمه پرمخ ورغله هغی ته وویل چېرته ځی حلیمی ورته په ځواب کې وویل راغلی وم که څوک پیداشی او ما شوم یې شیدی ته ضرورت لری چې وریې کړم خو څوک پیدا نشو نو بیرته کورته ځم نو بیا عبدالمطلب ورته وویل :زه یو ما شوم لرم شیدی ورته کړه نو هغه وو چې حلیمی ما شوم محمد د عبدالمطلب نه واخیست او دځانه سره یې خپل کور ته یووړو نو د ما شوم محمد سا تنه او روزنه او شیدی ورکول له دی وروسته د بي بي حلیمي (رض) په غا ړه شول حضرت محمد(ص) یې خپلې قبیلې ته بوتلو او د خپل زوی په شان یې د هغۀ ساتنه کوله. بني سعد قبیله تر دې مخکښې په قحطی او غریبی کښې اخته وه خو چې کله حضرت حمد(ص) د بي بي حلیمي (رض) کور ته راغی د دغې قبیلې غریبي او بي وزلي ورکه شوه. د سیمې پټې شنۀ او څاروي ښه څاربۀ شول، پخپله د بي بي حلیمي حالت هم ډېر ښۀ شو او شیدې یې زیاتې شوې. حضرت محمد(ص) پخپله هم تر نورو ماشومانو ښه وده موندله او د نورو ماشومانو په شان یې چتی او بیهوده خبرې نۀ کولې د حلیمی په کور کې برکت او نعمت ورځ په ورځ زیا تیده او حلیمی پنځه کا له ددی ما شوم روزنه او پا لنه وکړه او په یوه روایت رسول الله صلی الله علیه وسلم هلته تر شپږو کلونو پورې پاتې شو.
خو پدی دوره کې پدی ما شوم کې عجیبه حا لا تونه او ځینی نښی او نښا نی لیدل کې دلی او حلیمه نوره ووریده چې خدای نخواسته کفارپدی خبر نشی او دا ماشوم له ما نه ضایع نکړی نو پدی خا طر حلیمی نور نه غوښتل چې دا ما شوم د ځا نه سره وساتی او تصمیم یی ونیوه چې هر څومره زر کېږی دا ما شوم مکې ته ورسوي او عبدالمطلب ته یی تسلیم کړی.

کله چې حضرت محمد(ص) د شیدو د خوړلو مرحلی نه خلا ص شو الله تعا لی د خپلو فرشتو نه یو ه فرشته دده تر څنګه مقررکړه چې د حضرت محمد(ص) تر څنګه او نژدی اووسی شپه او ورځ هغه ته سمه لار اونیک اخلاق وروښي.
حضرت محمد(ص) ۶ کلن وو چې د خپلی مور سره یی د خپلو خپلوا نو د لیدو په خا طر یثرب (مدینی) ته لا ړمګر بی بی آمنه د بیرت را تګ په وخت کې مریضه شوه او وفا ت شوه او په مدینه کې خاورو ته وسپا رل شوه پس پدی لحاظ حضرت محمد (ص) د ۶ کلو وو چې مور یی وفات شوه ددی نه ورو سته د حضرت محد (ص) سر پرستی نیکه یی (عبدالمطب) په غاړه وا خیسته کله چې حضرت محمد د ۸ کلو او ۷ میا شتو شو نو نیکه یی هم و فات شو دهغه نه وروسته دده سرپرستی د کاکا (ابوطالب) په غا ړه شوه ابو طا لب دده په سرپرستی کې ډیر زیات کو ښښ کا وه او کله چې به ا بو طا لب شام د تجارت په سفرتلو نو حضرت محمد (ص) به یی هم له ځا نه سره وړمګر په لاره د بحیرا په نا مه یو رهبي په ده کې د پیغمبری ځینی نښی او نښانی لیدلی وی او بیا یی ابو طا لب د هغی نه خبر کړ.
حضرت محمد (ص) وروړو د خپل کاکا د سیوری لاندی لویده او د بلوغ مرحلی ته رسیده یو ورځ یی کاکا ورته وویل: چې ته شفا عت د باران وکړه، که الله تعلی داد مکې وچکا لی ورکه کړي،
حضرت محمد د ۱۲ کلو وو چې د خپل کا کا سره یی شام ته د تجارت په خا طرسفر وکړ اوپه ۱۵ کلنی کې یی د خپل کا کا سره د فجار قبیلوی جنګ په خا طر ملګرتیا وکړه علا وه د کا کا نه یی د نورو خلکو ما لو نه به د تجا رت په خا طر شام ته وړل داچې دی ډیر راست کا ره او ریسښتیا ویونکی وو نو خلکو ده ته د امین لقب ورکړ.
حضرت محمد(ص) د خپلی هو ښیاری له امله په ۲۰ کلنی کې د مظلو ما نو د دفاع په پیمان کې کډون وکړدا چې حضرت محمد په ریښتولی او اما نت کا ري ډیر مشهور نو بی بی خدیجی هم پری اعتباروکړاو خپل ما لو نه به یی حضرت محمد (ص) ته ورکول چې شام ته د تجارت په خا طر یوسی.
حضرت خدیجه رضی الله عنها د رسول الله تر نکاح دمخه کونډه او ډیره شتمنه وه او د کچنوالي را هیسی پا کلمنی او نیکه ښځه وه او خلکو به ورته له ډیری پا کې (طا هره) یعنی پا که او سپیڅلی ویله هغه وخت د مکې د خلکو ګزران سوداګری وه، د اوړی به شام ته تلل او د هغه ځای خیزونه به یی را وړل او په مکه کې به یی خرڅول د ژمی به یمن ته تلل که څوک په خپله نشو تلای خپل مال به یی بل چا ته ور کول او په ګټه کې به یی له ځا نه سره شریک کول.
حضرت محمد (ص) هم د دود له مخی تر نبوت د مخه سوداګری کوله زیا تره به یی خپل ما ل ووړ خو کله به یی د بل چا هم ووړ.
رسول اکرم د خپلی ا مانتګری او هو ښیاری له

امله په سودا ګرې کې ډېره ګټه کوله نو هر چا غوښتل چې مال يې يوسي يو ورځ ورته بی بی خديجی هم خپل مال ور وسپاره قا فله شام ته تله ،خديجی خپل نو کر(ميسره) هم ورسره وليږه له سفر نه چې را ستا نه شول نو رسول ا لله د هوښيا ری او امانت ګری له امله ډېره ګټه وکړه د بی بی خديجی نو کر د محمد (ص) ډېره ستا ينه ورته وکړه نو د خديجی پر زړه محمد (ص) غوره اخلاق او اما نتګری ور ننوته او ډير اثر پری وکړ.

بی بی خديجی خوب ليدلی وو چې زما په کا له کې له اسما نه لمرا کوزشوی وې او ټول کور يی روښانه کړی وي خوب يی خپل د تره زوی (ورقه بن نوفل) ته ووايه هغه دتورات او انجيل ډيرلوی عالم وو. هغه ورته په ځواب کې وويل ، اخرالزمان (وروستی) پيغمبر را تلونکې دی او ته به ورسره نکاح کوی . له هغه ورځی را هيسی بی بی خديجه سخته په انتظار کې وه ډيرو سترو سردارانو او مخوروتری د نکاح غوښتی کړی وې خو هغی يوه هم ونه منله. خو کله چې خديجی (رض) له ميسره ددغه زلمی ستا ينه واوريده نو په زړه وګر ځيدل چې هغه اخرالزمان نبی به همدغه سړی وي ځکه يی نو په خپله ورنه دنکاح غوښتنه وکړه نو محمد (ص) له تره ابو طالب ځينی پدې باب پوښتنه وکړه هغه سلا ورکړه او نکاح يی ورسره وکړه. دحضرت محمد (ص) له لوری يی ترونه او ځينی نور خپلوان د خديجی کا له ته لاړل ابو طالب او ورقه بن نو فل د دواړو له خوا د نکاح رسم او دود پرځای کړچې پدی وخت کې حضرت محمد (ص) د ۲۵ کا لو په عمر او خديجه ۴۰ کلنه وه

د بی بی خديجی دپلارنوم خويلد او دمورنوم يې فاطمه وو. دبي بي خديجې کورنۍ دقصې په پشت کې له رسول الله صلی الله عليه وسلم سره يوځای کيږي.

بي بي خديجه رضي الله عنها دقريشو يوه مشهوره ,هوښياره ,پاك لمنه او شتمنه ميرمن وه . دغه مبارکه بي بي په لومړي سرکي دزراره زوی ابوهاله ته واده شوي وه . له هغه نه يی دوه بچيان وو چې ديوه نوم يې هند اودبل يی حارث وو.

حارث هغه ځوك وو چې دقريشوپه لاس په حرم کې په شهادت ورسول شو. هغه داسې چې کله په رسول الله صلی الله عليه وسلم ګوزارونه کيدل نوموړی يی مخې ته ودريد. دالله د دين د دښمنانو دتورو ګوزارونه يې په خپل بدن واخستل او له آنحضرت صلی الله عليه وسلم نه يې دخپل ځان په بيه دفاع وکړه . چې دخپلې دغې قربانۍ له امله يې داسلام په لاره کې شهيد تل پاتې ويار يی په برخه شو.

هندبيادفصاحت اوبلاغت په ډګرکې نمه نوم درلود . داحاديثوپه کتابونوکې درسول الله صلی الله عليه وسلم مبارکه خيره دهمدی په روايتو ترمونږ پوري رارسيدلې دی . دابوهاله له مرينې وروسته حضرت بي بي خديجة رضي الله عنها دعتيق بن عائــذ په نکاح کې وه .

له هغه نه يی يوازې يوه لور درلوده . دعتيق ترمرينې وروسته بيادغه پاکه بي بي دحضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم په نکاح کې راغله .

دغې مبارکې بي بي له رسول الله صلی الله عيله وسلم سره پنځه ويشت کاله تيرکړل .

له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه دبي بي مبارکې شپږ اولادونه وشول .

دوه هلکان چې آن په کوچنيوالي کې وفات شول او ځلورلونې چې نومونه يې دادي :

فاطمه, زينب , رقيه, اُم کلثوم .

ددغې مبارکې بي بي په ژوندکې دخدای جل جلاله نازولې پيغمبر له بل چاسره نکاح ونکړله . بي بي خديجه رضی الله عنها دبعثت په لسم کال وفات اوپه حجون نومې ځای کې خاوروته وسپارل شوه. ددوی د نکاح ثمره ۶ اولادونه شول چې دوه زامن او ځلور لور ګانی.

مصرف پائین بودجه انکشافی واستیضاح وزرا

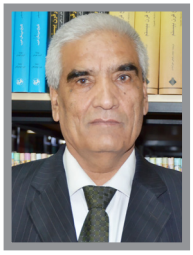

امان‌الدین تیموری

بودجه ملی عبارت از بودجه است که تمام فعالیت های اقتصادی کشور را از نظر مالی انعکاس میدهد.

بودجه انکشافی جز بودجه ملی بوده وعبارت از بودجه است که برنامه های مصارف توسعه وی وانکشافی وصورت تمویل آن برنامه ها را روی یک پلان منظم دربر دارد. حساب قطیعه دولت که شامل بودجه عادی وانکشافی وعوایدی میگردد همه ساله ا زطرف کمیته موظف اداره عالی تفتیش مورد بازرسی قرار میگیرد سند ترتیب شده درزمینه طی گزارشی به مقام محترم ریاست جمهوری وشورای ملی فرستاده میشود. بعدا مطابق به قانون اداره عالی تفتیش ومعیارات بین المللی تفتیش محتوای گزارش بطور فشرده ومختصر با رسانه ها، مردم وشرکای ذینفع شریک گردیده و گزارش اداره عالی تفتیش که به پارلمان ارایه میگردد، پارلمان کشور درکمیته حسابات عامه، سایر کمیسیون‌ها وجلسات عمومی خویش گزارش حساب قطیعه دولت را مورد بحث، مداقعه وارزیابی قرار میدهد. چنانچه حساب قطیعه سال مالی ۱۳۹۴ و بودجه انکشافی آن مورد بررسی وارزیابی ولسی جرگه قرار گرفت ودرزمینه ۱۷ تن از وزرای که کمتر از ۷۰ ٪ بودجه انکشافی وتوسعه وی شان را مصرف نموده بودند مورد استیضاح قرار گرفتند.

درزمینه استیضاح وزرا ماده (۹۲) قانون اساسی کشور چنین صراحت دارد.

« ولسی جرگه به پیشنهاد ۲۰ فیصد کل اعضا می تواند، ازهر یک وزیران استیضاح بعمل آورد . هرگاه توضیح ارایه شده قناعت بخش نباشد،

ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی میکند. رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح ، مستقیم وبه اساس دلایل موجه باشد. این رای به اکثریت آرای کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

به استناد ماده فوق قانون اساسی ولسی جرگه وزرا را مورد استیضاح قرار داد که درنتیجه ۷ تن از وزرا سلب صلاحیت شدند و ۹ تن از وزرا مجدداً رای اعتماد را بدست آوردند ومتباقی وزرا بالاتر از فیصدی تعیین شده بودجه انکشافی خویش را تحقق بخشیده بودند.

باید خاطر نشان ساخت که درجریان استیضاح وزرای حضور یافته درجلسه، دلایل مصرف پائین بودجه انکشافی خود را چنین ارایه نمودند: شرایط نامساعد امنیتی دربعضی ولایات، عدم ظرفیت کاری دربخش های امور مالی، مغلق وپیچیده بودن پروسه تدارکات درپروژه های انکشافی، عدم ایفای تعهدات توسط دونرها، تأخیر درتصویب بودجه وسند آن، تاخیر در ارسال تخصیصات و ....

لیکن مجلس نماینده گان فساد اداری، ضعف مدیریت وزیران ، عدم توجه مدیریت ارشد ادارات، پلان گذاری ضعیف وعدم نظارت ازپروژه ها را سبب کم مصرفی بودجه انکشافی توسط وزارت‌ها بیان نمودند.

باید یاد آورد شد که تحلیل گران سیاسی شدت وحدت جریان استیضاح را شتاب زده وانمودکردند واستیضاح غیابی را نیز مورد نقد قرار دادند وابراز نمودند که درشرایط موجود کشور این شتاب زده گی موافق به منافع ملی نبوده و ولسی جرگه باید به مسایل بنیادی واساسی کشور بپردازد چنانچه عده کوچکی از وکلا خواهان توقف استیضاح شده بودند اما بوسیله اکثریت آرای وکلا نظر آنان رد گردید.

همچنان جریان استیضاح در رسانه های کشور با تعبیر ها وتفاسیر متفاوت بازتاب یافت بطور مثال: عده این حرکت وکلا را تکان جدی ومعقول برای عملکرد آینده وزرا درعرصه امور مالی دانستند اما عده دیگر جنجال استیضاح را رویارویی حکومت وشورای ملی گفتند .

همینطور تحلیل گران امور سیاسی کشور ابراز میدارند که بودجه مصرف شده نیز باید مورد بررسی وکلا قرار میگرفت که آیا مصارف شفاف، قانونی وبجا بوده ویا خیر؟

هکذا اگر جاگزین خوب برای وزرای سلب صلاحیت شده وجود داشته باشد عملکرد خوب پارلمان را دربردارد درغیر آن تصامیم وکلا اشتباه خواهد بود.

با نظرداشت جریان استیضاح ، اظهار نظر رسانه ها وموقف آگاهان سیاسی درزمینه نشست فوق العاده کابینه تدویر وفیصله بعمل آمد که الی تفسیر ماده (۹۲) قانون اساسی توسط داد گاه عالی وزرای سلب صلاحیت شده به امور کاری خویش ادامه دهند، ولی دربرابر این فیصله کابینه وکلا نیز واکنش نشان دادند که محول شدن تفسیر ماده (۹۲) قانون اساسی به داد گاه عالی مداخله درامور قوه مقننه بوده واین تفسیر حقوقی نه بلکه سیاسی میباشد و از جانب دیگر اظهارمیدارند که هرچه زودتر تصامیم ولسی جرگه منجانب حکومت درمور د وزرای سلب صلاحیت شده به مرحله اجرا دراید تا اینکه جریان سرپرستی وزرا منتفی شود.

نتیجه اینکه :

افکار عمومی حکم میکند که مدیریت ارشد وزارتخانه ها وادارت مستقل دولتی موضوع بودجه انکشافی را در جلسات هیئت رهبری بطور متداوم مورد کنترول و نظارت قرار داده وپارلمان شرایط کاری ودلایلی موجه وزرا را درزمینه مورد غور وبررسی دقیق قرار دهند. قوای ثلاثه کشور درهمکاری باهم با رعایت اصل استقلالیت به حل مسایل بنیادی مملکت بپر دازند واز برخورد های احساساتی، جنجال برانگیز وطوفانی پرهیز نمایند، چونکه به کار گیری پالیسی های تبعیض آمیز وسایر اقدامات شتاب زده ونا سنجیده نه تنها اینکه درد مملکت را درمان نمی نماید بلکه زخم های ملت را مضاعف ساخته وزمینه استفاده های سوء مخالفین دولت ودشمنان بیرونی کشور را مساعد ساخته وروند کاری حیات ملی را به سکتگی مواجه میسازد.

بناء به سالم اندیشان کشور که در رده های مختلف نظام کارمینمایند ارتباط میگیرد تا با فداکاری، مبارزه،تعقل وتفاهم نظام سیاسی کشور را با اقدامات مثبت شان استحکام بخشیده تا عملکرد آنان موجب سعادت،آرامی وترقی مردم عزیز گردد.

جمع آوری مدارک تفتیش از طریق مصاحبه

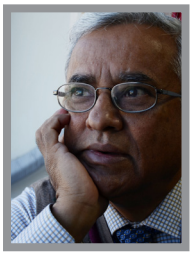

پرناب موخوپادیا
تیم لیدر پروژه کواتر
انتیرنشنال

مفتشین مهارت انجام مصاحبه را در مراحل مختلف از طریق دانستن روش ها مطرح نمودن سوالات و کنار آمدن با رفتار های مغلق مصاحبه شونده در خود رشد میدهند.

مفتشین باید آماده گی قبلی در مورد موضوع مصاحبه بگیرند. مفتش باید سوالات به شیوه های منظم و منطقی آماده نموده تا تمام جنبه های مهم را دربر بگیرد. این مورد کمک میکند تا خطر فراموش نمودن موضوعات اساسی کم شود که نیاز با گرفتن پاسخ دارند. در جریان مصاحبه برای دانستن کنترول های داخلی، پرسشنامه مشخص کنترول داخلی را میتوان برای جمع آوری معلومات بصورت سیستماتیک استفاده نمود.

معیار؛ معیارات بین المللی ادارات عالی تفتیش(ISSAI)

در انجام تفتیش مطمئن و مناسب، مفتشین مدارک کافی دقیق را جهت ارایه اساس و مبنا برای نتیجه گیری شان جمع آوری می نمایند. مفتشین در حین جمع آوری مدارک از تخنیک های مختلف چون مشاهده، بازرسی، پرسش، عملکرد مجدد، تصدیق و طرز العمل های تحلیلی (ISSAI ۴۱۰۰) استفاده میکنند. در این موضوع ما شیوه جمع آوری مدارک از طریق مصاحبه را مورد بحث قرار خواهیم داد که یک روند غیر رسمی از استعلام تفتیش است.

پرسشنامه تفتیش شامل دو بخش است. (الف) پرسشهای تحریری غرض به دست آوردن معلومات و (ب) مباحثات زبانی غیر رسمی. در این نوع مباحثات، مصاحبه با اشخاص و متخصصین مربوط صورت گرفته و از آنها سوالات پرسیده میشود. بصورت عموم، استفسار یک مدرک کامل و مناسب نیست، جهت بدست آوردن مدارک دقیق، استفسار به شمول مصاحبه همراه با انواع دیگر طرزالعمل های تفتیش استفاده میشوند. از طریق طرزالعمل مصاحبه (منحیث بخش از استفسار)، مفتشین از اشخاص مربوطه در داخل و خارج از مرجع معلومات جستجو میکنند. مفتشین میتواند از مدیران و متخصصین مرجع مدارک جمع آوری نمایند.

اجراآت اداره عالی تفتیش

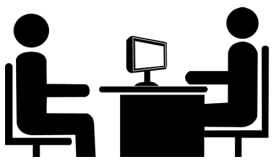

مفتشین اداره عالی تفتیش حین اجرای تفتیش، با مدیران و کارمندان ارشد مراجع مصاحبه می نمایند. برای جمع آوری معلومات و وضاحت در مورد یک موضوع مشخص، بعضی اوقات مصاحبه ها فقط گفتگو های غیر رسمی میباشد. مصاحبه های مؤثر و متمرکز در جمع آوری مدارک مؤثق و مربوط کمک می نماید. شیوهٔ موجود مصاحبه ها که توسط مفتشین اداره عالی تفتیش استفاده می شوند، میتواند در جمع آوری

معلومات مربوطه مؤثر باشد.
مصاحبه های تفتیش بصورت حضوری و یا بطور مجازی(ذریعه تیلفون و ملاقات از طریق انترنت) میتواند انجام شود. مفتیشن در جریان اجرای مصاحبه مجازی، میتوانند از روش های استفاده نمایند که در مصاحبه حضوری استفاده می شود.

مصاحبه تسهیل کننده شناسایی خطرات و ساحات مغلق می باشد

اداره عالی تفتیش صلاحیت دارد تا تفتیش رعایت قوانین و مقررات، تفتیش عملکرد، تفتیش مالی بشمول قطعیه، تفتیش پروژه های تمویل شده توسط مساعدت های خارجی را در وزارت‌ها و ادارات اجراء نماید. در اجرای این نوع تفتیش ها، شناسایی و آشنایی با سیستم های پیچیده مالی و اداری و همچنان آشنایی با خطرات فطری ضروری است. در شناسایی اداره، صرفاً اتکاء به طریقه رسمی (چون، صدور استعلام که طریق آن بصورت رسمی و به شکل تحریری معلومات و اسناد خواسته می شود) در شناسایی کنترول و خطرات داخلی اداره کافی نیست.
روند کنترل داخلی توسط کارمندان مرجع به سطوح مختلف اداره می شود. مفتشین باید بفهمند که کارمندان چگونه در ساحات مختلف کاری تربیه شده اند. در صورتیکه آنان در اجرای کار شان از رهنمود ها استفاده می نمایند، چگونه طرزالعمل های مختلف کنترول را تطبیق میکنند. مصاحبه های کارمندان ارشد و اجرایوی که مسوول مدیریت خطر و بدست آوردن اهداف هستند باید در مورد ارزیابی خطر معلومات مفید ارایه نمایند. از اینرو، باوجود طرز العمل ها، مفتشین باید در صورت نیاز، با کارمندان ارشد که مسوول مدیریت خطر و محیط کنترول اند، مصاحبه وگفتگو نمایند. با مصاحبه نمودن با کارمندان کلیدی و به کارگیری طرزالعمل های اضافی در جمع آوری مدارک و معلومات، مفتشین میتواند تا معلومات مؤثق را در مورد کنترول داخلی و ارزیابی خطر جمع آوری نماید.

مصاحبه با اشخاص با صلاحیت

مصاحبه با اشخاص زیربط و مطلع چون مقامات باصلاحیت که به نمایندگی از اداره سخن میزند و یا نظر میدهد، بسیار مؤثر می باشد. در تفتیش وزرات‌ها، ادارات و یا نهاد های باالمثل، کارمندان ارشد چون رئیس عمومی و یا رؤسا و یا مقامات سیاسی چون وزیران/معینان، افراد باصلاحیت هستند که باید با آنها در جریان اجرای تفتیش از سوی اداره عالی تفتیش بطور رسمی مصاحبه صورت گیرد.
در تفتیش رعایت قوانین پروژها که توسط مساعدت کننده ها تمویل میگردد، لازم است تا مفتشین با سیستم ها و طرزالعمل های جدیدی آشنایی داشته باشند که بر اساس رهنمودهای مشخص برای هر پروژه می باشد. در این حالت، مصاحبه یک طرزالعمل مربوط تفتیش جهت حصول فهم کافی از محیط پروژه می باشد که از فعالیت های دولت متفاوت است.
برای بدست آوردن معلومات مربوطه پروژه و خطرات فعالیت های آن، مفتشین باید با رؤسای پروژه ها /رؤسای اجرایی، مدیران مالی پروژه و دفتر مدیریت پروژه مصاحبه نمایند.
مفتشین اداره عالی تفتیش، برای تفتیش مصارف بودجه عادی، با مسوولین بخش ها و کارمندان کلیدی معمولاً بر گمان اینکه این نوع مصارف قابل پیش بینی بوده و فهم آن آسان است، مصاحبه نمی نمایند. چنین گمان در اکثریت حالات مستدل و مناسب نیست. مسوولین که مدیران عملیاتی و افراد باصلاحیت چون رییس مالی، رییس منابع بشری و یا رییس تهیه و تدارکات اند میتوانند معلومات بهتر درباره تغییرات طرزالعمل ها و عملکرد های جاری ارایه نمایند.
تفتیش پرداخت ها که بخش عمدهٔ مصارف بودجه عادی را تشکیل میدهد بطور عملی توسط اداره عالی تفتیش، بررسی می شود. لازم است تا مفتش جهت دانستن سیستم کنترول داخلی مربوطه با آمر پرداخت ها، رییس منابع بشری و رییس مالی مصاحبه نماید. تنها بازرسی فورم های م ۱۶ و پرسیدن در رابطه به فورم م ۱۶ معلومات محدود در باره کنترول را ارایه میکند. اگر با استفاده از مصاحبه ها با کارمندان کلیدی و یا از طریق سایر طرزالعمل های مناسب، مفتشین فهم بیشتری از فعالیت های مرجع حاصل کنند، آنها میتوانند تا خطر ناشی از کاربرد معیارات غیرقابل استفاده را جلوگیری نموده و ارزیابی خطر را تجدید کند.

مصاحبه در مراحل مختلف

در آغاز بررسی، مفتش در جستجوی معلومات در مورد سیستم ها، طرزالعمل ها و سیستم های کنترول مرجع می باشد. ممکن آنها سوالات شفاهی را در مورد سیستم ها و طرزالعمل ها از کارمندان مرجع بپرسند که جوابات کوتاه «بلی» و یا «نخیر» ضرورت دارند. بطور مثال، از کارمندان بخش مالی پرسیده خواهد شد: آیا شما حساب بانکی را فوراً در اخیر هر ماه ثبت تطبیق میکنید؟ و یا آیا شما یک کاپی از قرارداد را برای اجرای بل های قراردادی ها دارید؟ پاسخ ها طرزالعمل ثبت اسناد را تأیید خواهد کرد که مرجع ادعا می کند که از آن استفاده می نماید. چنین معلومات باید توسط سایر معلومات و طرزالعمل ها تنفیذ گردد.

چون بررسی بیشتر میشود، مفتش معلومات بیشتر با جزئیات را در مورد موضوعات و ساحات کاری شان بشمول موضوعات مشکوک به تقلب مشخص جمع آوری میکند. در این مرحله، مصاحبه بر اساس پرسشنامه از قبل ساخته شده ممکن بیشتر مفید باشد.

در بعضی موارد، در مرحله نهایی کار در ساحه، مفتش ممکن معلومات جمع آوری شده اش را در تضاد باهم دیگر، ناسازگار و یا مبهم یابد. برای دانستن واضیح ماهیت معلومات و مدارک، مفتش میتواند دوباره مصاحبه نموده و از افراد مسوول که قبلاً با آنها مصاحبه صورت گرفته است، سوال نماید.

محل مصاحبه

مصاحبه با افراد بلند رتبه و مسوولان اجرایی بهتر است تا در جای صورت گیرد که دسترسی به آن محل به سایر افراد باز نباشد. با این کار اطمینان حاصل می شود تا شخصیکه با وی مصاحبه می شود، آزادانه بتواند معلومات را شریک ساخته و در موارد مربوط وضاحت بدهد.

در صورتیکه مدیر ویا مسوول اجرایی احساس راحتی کند که مصاحبه در حضور دیگران صورت گیرد، میتوان مصاحبه را در همان مکان برگذار نمود. با وجود این، ممکن یک تعداد استثنا بر این قاعده وجود داشته باشد. برای مصاحبه نمودن با وزیران و یا معینان، مکان رسمی کاری خود شان و یا هر مکان دیگر مورد انتخاب شان، باید مکان مصاحبه باشد.

در صورتیکه مصاحبه در مورد تقلب و یا اختلاف مالی جدی باشد، مصاحبه باید در مکانی صورت بگیرد که برای دیگران قابل دسترس نباشد.

شیوه کار اداره عالی تفتیش در مورد اجراء مصاحبه

در اداره عالی تفتیش، مدیران مرجع از سوی مفتشین در اتاق خواسته میشوند که در آن مفتشین کار میکنند. تمام تیم اداره عالی تفتیش در مصاحبه اشتراک میکنند که این شیوه بعضی محدویت هایش را نیز به همراه دارد. مصاحبه با مدیر مرجع در محل که تمام کارمندان کار میکنند ممکن برای جمع آوری معلومات حساس موانع ایجاد کند.

سر گروپ تیم و مفتشین سوال های از قبل آماده شده را استفاده ننموده و یاداشت بعد از مصاحبه تهیه نمی شود. بخاطر نگرفتن یاداشت، ممکن است؛ تا مفتشین معلومات با ارزش را که در جریان مصاحبه ارایه میشود، از دست بدهند.

یک شیوه خوب این است، در صورتیکه مدیر مرجع بخواهد که مصاحبه در دفتر خودش صورت بگیرد، اداره عالی تفتیش نباید در رفتن نزد یک شخص عالی رتبه تامل نماید.

ساختار مصاحبه

یک مصاحبه که بصورت درست برنامه ریزی شده باشد، دارای سه مرحله ذیل می باشد:

مرحله اول: مفتش باید با معرفی جهت ایجاد فضای راحت تر آغاز نموده و اهداف و حدود مصاحبه را مشخص سازد.

مرحله دوم: مصاحبه، سوالات باید بصورت اندیشمندانه جهت حصول معلومات مطرح شود. سوالات عموماً باید با کی، چی، کجا، چی وقت، چگونه و چرا آغاز شود.

مرحله نهایی: مفتشین باید دانستنیهای شان را مورد تایید قرار دهند. حقایق کلیدی را تکرار نموده و در مورد مراحل بعدی بشمول پیشنهادات در مورد مصاحبه با دیگران موافقت صورت گیرد.

تنظیم مصاحبه:

آمادگی درست جهت جمع آوری معلومات مورد نظر در یک وقت معین برای مصاحبه لازم است. تعین زمان و مکان به مصاحبه شکل رسمی دهد. بهتر است تا برای مدیر بخش در مورد هدف مصاحبه معلومات داده شود.

بطور مثال: مفتشین میتوانند بگویند که آنها میخواهند؛ تا در مورد تطبیق قوانین در تهیه اجناس و خدمات و یا در مورد روند قرارداد و یا در مورد بعضی از جنبه های یافته های ابتدایی در ساحات مشخص معلومات حاصل کنند. این کار برای مدیر مرجع موقع را مهیا می سازد تا تمام اسناد ها و معلومات مربوطه را جمع آوری نماید. با این کار اطمینان حاصل می شود تا معلومات و وضاحت بهتر جمع آوری میگردد.

در این اواخر، در یک مصاحبه ای که مفتش اداره عالی تفتیش با رییس مالی یکی از وزارتها انجام داده، از رییس مالی درمورد طرزالعمل استفاده شده در دفترش پرسیده شد. وی احساس ناراحتی کرده و افزود که از مفتشین انتظار میرود تا چنین موارد را بدانند. برایش توضیح داده شد که مفتشین در مورد چنین موضوعات میدانند و لی آنها باید از طریق خود رییس بدانند که چگونه این

طرزالمعل ها در عمل استفاده می شوند.

ساختار پرسش‌ها

مفتشین مهارت انجام مصاحبه را در مراحل مختلف از طریق دانستن روش ها مطرح نمودن سوالات و کنار آمدن با رفتار های مغلق مصاحبه شونده در خود رشد میدهند. مفتشین باید آماده گی قبلی در مورد موضوع مصاحبه بگیرند. مفتش باید سوالات به شیوه های منظم و منطقی آماده نموده تا تمام جنبه های مهم را دربر بگیرد. این مورد کمک میکند تا خطر فراموش نمودن موضوعات اساسی کم شود که نیاز با گرفتن پاسخ دارند. در جریان مصاحبه برای دانستن کنترول های داخلی، پرسشنامه مشخص کنترول داخلی را میتوان برای جمع آوری معلومات بصورت سیستماتیک استفاده نمود.

بعضی اوقات ممکن مسوولین مرجع معلومات جدیدی را در جریان مصاحبه ابراز کنند که خیلی ها مهم خواهد بود. برای وقت دادن به معلومات جدید، سوالات ساخته شده توسط مفتش باید این نکته را مد نظر گرفته باشد. باوجود چنین موارد، مفتش باید جریان پرسش را برای مصاحبه کنترول نموده تا به ساحات عمده پرسش خود دوباره بر گردد.

یاداشت در جریان مصاحبه

تمام اعضای گروه مصاحبه باید در جریان مصاحبه موضوعات را یاداشت گرفته تا معلومات مهم از بین نرفته و جوابات بصورت درست ثبت گردد. به زود ترین وقت ممکن بعد از مصاحبه، معلومات بدست آمده باید بصورت واضح برای اقدامات بعدی لازم نوشته شوند. اعضای تیم تفتیش (آنانیکه در مصاحبه اشتراک نموده بودند) باید نسخه آخری یاداشت ها را امضاء نموده و درستی گفتگو را تایید نمایند. یاداشت پرسش ها و مباحثات اوراق کاری مهم برای تفتیش بوده و میتوان آنها را منحیث مدارک استفاده کرد که ممکن نیاز به اثبات سایر پروسه های تفتیش داشته باشد.

کی باید مصاحبه را رهبری نماید؟

در اداره عالی تفتیش بصورت معمول سرگروپ مصاحبه را رهبری میکند. بجز از اینکه مصاحبه مربوط به تقلب و موضوعات بسیار حساس باشد، دو مفتش برای مصاحبه کافی می باشد. در موضوع خیلی ها حساس، صرف مفتش مربوطه و معاون آن باید مصاحبه را به پیش ببرند. در تفتیش سکتور خصوصی، در اکثر موارد، جایکه مفتش رهبری تفتیش را به عهده دارد، معمولاً خودش تنها مصاحبه را بصورت یکا یک برگذار می نماید. هر چند، در اداره عالی تفتیش، اکثراً تمام کارمندان در مصاحبه اشتراک میکنند. این شیوه نباید بصورت همیشگی مورد استفاده قرار گیرد و اعضای تیم مصاحبه باید بدقت انتخاب شوند. سرگروپ باید تصمیم بگیرد که کدام افراد باید در مصاحبه اشتراک نموده و قبل از مصاحبه تصمیم گرفته شود که یاداشت مصاحبه چگونه صورت خواهد گرفت.

رووسا در اداره عالی تفتیش میتوانند یک نقش عمده را با اشتراک در جلسات مصاحبه های مهم بازی کنند. این روش به سنگینی روند مصاحبه افزوده و به تیم تفتیش کمک میکند؛ تا با مامورین بلند رتبه بشمول وزیران بصورت مسلکی ملاقات نمایند.

شیوۀ سازنده طرح پرسش ها

استفاده از زبان ادبی و تنظیم پرسش به شیوه سازنده و یا به شکل پیشنهاد میتواند در قراردادن شخص مصاحبه شونده در یک فضای راحت مؤثر باشد. بطور مثال: در مورد تهیه و تدارک میتوان پرسید:

لطف کنید و بگوید که دلیل نگرفتن منظوری کمیسیون مشخص تهیه و تدارکات ویا مسوول تدارکات ملی چیست؟

به جای پرسیدن اینکه: چرا منظوری کمیسیون مشخص تهیه و تدارکات ویا مسوول تدارکات ملی گرفته نشده با وجودیکه ارزش خریداری زیاد است؟

همیشه باید از مواجه شدن با دیگران خود داری کرد؛ تا همکاری مرجع را تضمین نمود. به هر اندزۀ که سوال مؤدبانه باشد به همان اندازه امکان گرفتن جوابات سازنده موجود می باشد.

ازرش معلومات جمع آوری شده در مصاحبه منحیث مدارک

لازم است تا مفتشین مدارک کافی و مناسب را جهت نتیجه گیری تفتیش جمع آوری نمایند. مدارک بدست آمده از مصاحبه باید با مدارک جمع آوری شده توسط بررسی تحلیلی، بازدید، اسناد و سایر طرزالعمل های تفتیش به اثبات برسند. صرفاً، مدارک بر اساس مصاحبه، مدارک کافی نخواهد بود.

زمانیکه موضوعات حساس و مهم شامل باشند، یک کاپی امضاء شده یاداشت مباحثه و گفتگو باید به مصاحبه شونده منحیث مدرکی که وی از درک مفتشین در مورد نکات مربوطه مطلع شده است، فرستاده شود. با چنین کار، کاپی ایمل و یاداشت گفتگو میتوانند که به ارزش و اعتبار مدارک بیافزاید.

در بخش ساختار مصاحبه و در پرش سوالات از کاری های چاپ شده و موجود در ویب سایت ها استفاده شده است و در این مورد از نویسنده تشکر میکنم.

بخش اول

جرم اختلاس و مقایسه آن با جرایم مشابه

سید محمد رضا فخری

جرم اختلاس یکی از جرایم علیه حقوق مالی دولت و همچنین در زمرهٔ مفاسد اقتصادی می باشد، که هم زمان با شکل گیری و رشد دولت‌ها، به وجود آمده است. اختلاس اموال عمومی همزاد با تشکیل حکومت در جامعه مطرح بوده است وقدمتی به اندازه خود دولت ها دارد وهمواره تهدیدی علیه جامعه بشری قلمداد می گردد. جرم اختلاس به عنوان یکی از معضلات اداری کشورها دارای رشد فزاینده در سطح جهان می‌باشد. در این مقاله ضمن اشاره تعریف های صورت گرفته از جرم اختلاس، به ارائه تعریفی منتخب از اختلاس پرداخته شده است، از آنجا که جرایم مالی سرقت، فریب کاری، کلاه برداری و ... عموما مالکیت اشخاص و افراد را مورد خدشه قرار می دهند از این جهت با هم شباهت دارند، در عین حال تفاوت های نیز میان این جرایم با جرم اختلاس وجود دارد که از جمله آنها سمت مرتکب و وضعیت ویژه اموال و اعتماد عمومی در جرم اختلاس است. در کشور ما نیز با آنکه جرم اختلاس یکی از شدیدترین مجازات را دارد؛ اما ارتکاب آن در سطح وسیعی ادامه داشته و یکی از مصادیق مهم فساد مالی مطرح در کشور را تشکیل می دهد.

باز خوانی جرم اختلاس در حقوق افغانستان و بررسی ارکان سه گانه آن با توجه به قانون جزاء سال ۱۳۵۵ کشور از نکات اساسی است که در این مقاله مورد اشاره قرار گرفته است. قبل از اینکه به بحث بپردازیم نخست باید بدانیم که اختلاس چیست؟

مفهوم اختلاس (Diversion)

الف) در لغت: اختلاس یک واژه عربی بر وزن افتعال می‌باشد و معانی مختلفی برای آن در کتب لغت ذکرشده که به مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود:

اختلاس به معنی ربودن وزدودن، ربودن و سلب کردن می‌باشد .

به دست آوردن با حیله و نیرنگ و عجله و قاپیدن.

اختلاس در لغت به معنای گرفتن چیزی در حال غفلت مالک همراه با نیرنگ یا گرفتن چیزی به صورت آشکار و فرار کردن.

مختلس کسی است که در زمان غفلت مالک، مال وی را می گیرد، بنابراین از نوعی تفریط که با آن اختلاس امکان می‌یابد، خالی نمی‌باشد ومختلس همانند سارق نیست، بلکه به خائن شبیه‌تر است.

فرهنگ لاروس اختلاس را این‌گونه تعریف می کند: (اختلاس) مصدر عربی بوده و عبارت از تصرف در مالی که از طرف کسی به شخصی سپرده‌شده، مانند تصرف در مال شخصی خویش.

ب) در اصطلاح: در قوانین کشور تعریف روشنی از جرم اختلاس صورت نگرفته است، اما در فقه اختلاس عبارت است از اینکه مالی را از غیر حرز به طور مخفیانه بردارد زمانی که صاحب مال از آن غافل است. فقها در مورد حکم اختلاس قائل به قطع دست نیستند، بلکه فقط به تعزیر مختلس فتوا داده‌اند؛ اما تعریفی را که بعضی از حقوق‌دانان برای این جرم بیان داشته‌اند مورد اشاره قرار می گیرد: مختلس مأمور دولت یا مأمور خدمات عمومی

یـا یکـی از شـرکت‌های دولتـی یـا وابسـته بـه دولـت یـا مأمـور سـایر مؤسسـاتی اسـت کـه بـه کمـک مسـتمر دولـت اداره می‌شـود و آگاهانـه امـوال یـا وجـوه متعلـق بـه دولـت را کـه بـر حسـب وظیفـه بـه طـور امانـی بـه او سپرده‌شـده بـه نفـع خـود وبـر خـلاف اصـل امانـت‌داری تصاحـب و برداشـت می‌نمایـد.

اختـلاس عبـارت اسـت از اقـدام یـک کارمنـد بـر اختـلاس آنچـه اداره‌اش نگهـداری آن را بـه حکـم وظیفـه بـه او سپرده اسـت، چـه وجـه نقـد باشـد یـا اشـیای دیگـر و فرقـی نمی‌کنـد کـه ایـن وجـوه نقـد و اشـیاء مرتبـط بـه دولـت باشـد یـا مـردم.

اختـلاس گرفتـن عمـدی و تبدیـل کـردن پـول یـا مـال دیگـران کـه بـه طـور قانونـی در اختیـار فـرد قرارگرفتـه بـوده، بـه مـال شـخصی، سوءاسـتفاده از سـمت یـا امانـت، وضعیـت قانونـی مزبـور ممکـن اسـت ناشـی از سـمت رسـمی، مقـام عمومـی، اسـتخدام یـا امانـت باشـد.

در تعریف دیگری که بیشتر به جنبهٔ فقهی اختلاس توجه شده است، مختلس را از نظر فقهی شخصی محسوب نموده‌انـد که مال را پنهانی می‌ربایـد و فرار می‌کنـد و در موردی هم مخـتلس رباینده مال از غیر حرز، در حالت غفلت صاحب مال عنوان شده است. و سـر انجـام یکـی از حقوقدانـان بـدون اینکـه تعریفـی مشـخصی از جـرم اختـلاس ارائـه کنـد، بـه شـمارش عناصـر اصلـی ایـن جـرم پرداختـه وآنـرا این‌گونـه بیـان نمـوده اسـت:

الـف) مرتکـب کارمنـد دولـت، یـا شـهرداری یـا کارمنـد بانـک باشـد و فرقـی نمی‌کنـد کـه مأمـور رسـمی باشـد یـا نـه.

ب) مـال منقـول یـا وجـه نقـد را کـه بـه مناسـبت انجـام وظیفـه‌اش بـه او سـپرده‌اند بـردارد.

ج) قصد متقلبانه داشته باشد.

د) بـه قصـد خـود عمـل کنـد، صـرف قصـد کافـی نیسـت.

هـ) تحصیـل مـال را نفعی کنـد. اختـلاس را گاهی تصـرف غیرقانونـی بـه معنـی اخـص می‌گوینـد.

وجـه تمایـز اختـلاس بـا تصـرف غیرقانونـی در عنصـر معنـوی آن‌هـا اسـت کـه در اختـلاس برداشـت بـه قصـد تملـک وجـود دارد امـا در تصـرف غیرقانونـی قصـد تملـک وجـود نـدارد. بـا توجـه بـه تعریف‌هـای فقهـی و حقوقـی در مـورد اختـلاس و وجـود معیارهـای قانونـی می‌تـوان اختـلاس را این‌گونـه تعریـف نمـود: اختـلاس عبـارت اسـت از تصاحـب همـراه بـا سـوءنیت امـوال دولـت یـا اشـخاص، توسـط مسـتخدم دولـت کـه بـه حکـم وظیفـه در اختیـار وی قـرار داشـته، بـه نفـع خـود یـا دیگـری.

تشابه و تمایز اختلاس با جرایم مشابه

اختـلاس بـا آنکـه یـک عنـوان جزایـی مسـتقل اسـت، امـا شـباهت‌های بـا جرایـم دیگـر نیـز دارد؛ زیـرا هـدف همـه مرتکبیـن جرایـم مالـی مثـل سـرقت، خیانـت در امانـت، کلاه‌برداری و تصـرف غیرقانونـی از ارتـکاب ایـن جرایـم یـک چیـز اسـت و آن اسـتیلاء و تسـلط بـر مـال غیـر می‌باشـد، امـا در عیـن تفاوت‌هـای نیـز بـا جرایـم دیگـر دارد کـه بـه مهم‌تریـن آن‌هـا اشـاره می‌شـود:

الف) مقایسه جرم «اختلاس» با «خیانت در امانت»

تفاوت‌هـا و مشـابهت‌های اختـلاس و خیانـت در امانـت در دو قسـمت جداگانـه قابـل تبییـن اسـت:

۱. مشـابهت‌ها: شـباهت‌های موجـود میـان ایـن دو عنـوان جزایـی بـه گونـه‌ای عمیـق اسـت کـه بسـیاری از حقوق‌دانـان اختـلاس را مصـداق مشـدّد جـرم خیانـت در امانـت دانسـته‌اند. شـباهت‌های ایـن دو عنـوان در دو جهـت رکـن مـادی و معنـوی قابـل تبییـن اسـت.

۱-۱. از جهـت رکـن مـادی: جـرم خیانـت در امانـت بـه صـورت فعـل مثبـت و معمـولاً در قالـب تصاحـب، تلـف، اسـتعمال نمـودن و یـا مفقـود کـردن از سـوی خایـن قابـل تحقـق اسـت و در هـر حـال بـر ضـرر مالـک مـال منجـر می‌شـود، درحالی‌کـه در جـرم اختـلاس اسـتفاده از امـوال بـه شـکل خاصـی لازم نیسـت و تحقـق ایـن جـرم بـه صـرف اسـتعمال و یـا تصـرف آن قابـل تحقـق اسـت، بنابـر ایـن میـان ایـن دو عنـوان از ایـن جهـت شـباهت وجـود دارد.

۱-۲. از جهـت رکـن معنـوی: عنصـر روانـی جـرم خیانـت در امانـت نیـز مثـل عنصـر روانـی جـرم اختـلاس از دو عنصـر سـؤنیت عـام و سـؤنیت خـاص تشـکیل شـده اسـت.

سـؤنیت عـام بـه جـزء اول عنصـر مـادی یعنـی عمـل فزیکـی مربـوط اسـت کـه عبـارت اسـت از عمـد در ارتـکاب عمـل فیزیکـی؛ یعنـی اینکـه متهـم بایـد در قالـب یکـی از اشـکال تصاحـب، اسـتعمال و... مـال مـورد امانـت را عمـداً و از روی قصـد و اراده تلـف یـا تصاحـب نمایـد. سـؤنیت خـاص عبـارت اسـت از اینکـه انجـام ایـن افعـال بـه قصـد ارتـکاب فعـل مجرمانـه‌ای را ضـرر مالـک یـا متصـرف انجـام دهـد. در جـرم اختـلاس نیـز مرتکـب بایـد در تصاحـب امـوال و وجـوه دولـت عـلاوه بـر قصـد عـام، قصـد خـاص نیـز داشـته باشـد؛ بنابرایـن اگـر قراینـی وجـود داشـته باشـد کـه شـخص بـر اثـر فراموشـی و یـا بی‌دقتـی در امـوال دولـت تصـرف کـرده اسـت مـورد از شـمول جـرم اختـلاس امـوال دولتـی خـارج خواهـد بـود.

۲. تفاوت‌هـا: زیربنـای تفـاوت میـان ایـن دو عنـوان در ایـن نکتـه نهفتـه اسـت کـه اختـلاس مربـوط بـه کارمنـد دولـت و بـه تبـع آن از امـوال دولتـی و یـا امـوال موجـود نـزد دولـت قابـل ارتـکاب اسـت، در حالیکـه خیانـت در امانـت یـک جـرم عمومـی اسـت کـه تمامـی افـراد و در همـه امـوال قـدرت ارتـکاب آن را دارنـد؛ بنابرایـن طبیعـی اسـت کـه مجـازات جـرم اختـلاس نیـز نسـبت بـه جـرم خیانـت در امانـت شـدید تـر اسـت؛ بنابرایـن تفـاوت جـرم اختـلاس بـا جـرم خیانـت در امانـت، در سـمت مرتکـب، امـوال دولتـی و یـا امانـت نـزد دولـت و بالأخـره تشـدید مجـازات جـرم اختـلاس خلاصـه می‌شـود.

ادامه دارد....

محمد احسان بابکر خیل

دقطعیه حساب، بودجې او د AFMIS سیستم په اړه لومړني (مقدماتي) معلومات

دپلټنې عالي اداري قانونو د دریمې مادې په دریم بند کې قطعیه حساب داسې تعریف شوی:

ددولت قطعیه حساب دتیر کال له اټکل شوو عوایدو سره په مقایسه کې ددولت دمخه او ورستیو تادیاتو او لاسته راغلو خالصو عوایدو په یاد ولو سره په پرتله کې ددې قانون په پنځمه ماده کې ددرج شوو مراجعو دکلنۍبودجې دلګښتونو بشپړ ثبتول دي یا ټولې هغه مراجع چې ددولت پیسې یا عامه وجوه په واک کې لري او له هغه څخه ګټه اخلي.

څرنګه چې پوهیږی بی دپیسو، شتمنی او حساب ورکولو او حساب اخیستلو څخه پرته دبشر دژوند نظم نا شونې بریښي . نو حساب دټولنیز بشر دژوند په لومړیو کې شتون درلود او په ټوله نړۍ کې دحسابي سیستمونو بنسټونو خپل لومړینی بهیر تیر کړی ده .زمونږ په هیواد افغانستان کې هم محاسبه په دولتي ارګانونو کې له۱۳۰۰ لمریز کال څخه په رسمی توګه پیل شوې او خپل پراختیایی بهیر تیر کړی ده . تر ۱۲۹۵ لمریز کاله پورې درقوم په نو م دمحاسبې سیستم پکار وړل شوی، ورسته بیا دسیاق محاسبې سیستم تر۱۳۰۳ کال پورې رواج درلود د»شهرید» په نوم محاسبه تر ۱۳۱۴المریز کاله پورې ،دمنچولي محاسبې سیستم تر ۱۳۳۳ کال پورې او د»زیستون» په نوم محاسبه تر ۱۳۳۸المریزکاله پورې یو په بل پسې په د ولتي محاسبه کې پکاروړل شوې او همدارنګه د «دبل انټری» محاسبه تر دې دمه کومې اداري چې له بودجې څخه ګټه اخلی پکاروړل کیږي . په ټولو هغو دمحاسبې په سیستمونو کې چې پورته لیکل شوي باید خپل دتوحید حساب په اخر کې ترتیب کړي . دبیلګې په توګه دتصدیانو په محاسبه کې بیلانس او په بودجوی محاسبه کې کلنی توحید حساب (عواید او لګښتونه) چې توازن یې د دولت دقطعیه حساب په نوم یادیږي ،ترتیب کیږي ،یعنې په حقیقت کې ددولت قطعیه حساب ددولت دتحقق موندلو عوایدو او ددولت تر سره شوي یا لګول شوی لګښتونه په یو مالي کال کې بیانوی .

په بل عبارت سره قطعیه حساب ددولت دبودجوي واحدونود کلنې لګښتونودکړنوبشپړثبت دی. دمنظورشویي بودجې په پرتله دمخکینی اوروستنی ورکړو(تادیات) په پرتله اوددولت عوایدومکمل ثبت دتحصیل شوې اوتحقیق شوې وجوه په پام کی نیولوسره اودکلنی وړاندوینې په پرتله ، ښودل کیږي. اویا هم قطعیه حساب هغه حسابی صورت ده چې دهیوادمالي وضعت اودبودجې دتحقق څرنګوالی په یومالي دوره

کې معمولاتریوکاله پورې ښیي . په حقیقت کې قطعیه حساب دبودجې دتحقق د نښان بشپړه هنداره ده.

د قطعیه حساب دجوړیدو اهمیت

دقطعیه حساب په جوړولو دمالیې وزارت او لوړپوړی چارواکي په روښنایې کې کرار نیسي چې بودجوی کړنې څرنګه تر سره شوی، په کومو برخوکې وروسته والی او په کومو څانګو کې کړنو له وړاندوینې ډیرتحقق نیولی د ورسته والی اوزیاتوالی د ارزونې لامل، دجوړونکی او تصویب کوونکی مراجع دراتلونکی کال دبودجې په جوړولو کې مرسته کوي.کله چې د کړنو له څرنګوالی څخه غوره او روښانه معلومات په واک کې ونه لرو د راتلونکی بودجې جوړول به آفاقي بڼه ولري او دهغې پلي کول به اداري له ستونزو سره مخامخ کړي.

دافغانستان اسلامي جمهوري دولت خپله بودجه اوقطعیه حساب ددرې صورت حسابونه په توګه وړاندې کوي. دغه صورت حسابونه عبارت دي دعادي بودجې دلګښتونوقطعیه حساب ، پراختیایي اودعوایدودلګښتونوقطعیه حساب ده .

ددولت دعادي بودجې لګښتونه عبارت دي له د روان کال دفعالیتونوعادي لګښتونه چې شامل دي معاشاتو، اوتوکو(اجناسو) څخه ګټه اوخدمتونه، ټکتاني اوپورونو ورکړې قسط، سبسایدیاني ، مرستې ، اجتماعي ونډې ي اودشتنمیواخیستل دي دمالیې وزارت دمرتبه پراختیایي لګښتونه دقطعیه حساب په کتوعمدتاً شامل د ۲۲کود(له توکواوخدماتو څخه ګټه)او۲۵ کود دشتمنیو لاسته راوړل دي .او په ځینو مواردو کې په خاصه توګه (۲۴) کود کې (دوړیا مرستوسبسایدیاني اوټولنیزې سهمې) هم شاملیږي .

حکومت د بودجوی واحدونو خپل لګښتونه دمالیې وزارت دخزاینوواحد حساب له خوا تنظیموي.نوپه همدی توګه ، وزارتونه، خپلواکې اداري ، مستوفیتونه اوداسې نورښتونه خپل بانګې حسابات په کنترول کې نلري اوهیڅ نوع خپلواک نقدي بیلانس درلودونکي ندي.

ځکه ټول عواید دې لاسته راوړلومرستو په شمول دخزانو په واحد حساب کې تنظیم او دوزارتونو ، خپلواکو ادارو او دنورو بنسټونو ټولې ورکړې د مالیې وزارت د لوړپووړو چارواکو له منظوري څخه ورسته دخزانو له واحد حساب څخه اجرا کیږي.

ورکړې دنقدي محاسبې له تعلیماتنامې سره سم د م ۱۶ فورم دمحتویاتوته په پام او ضمیمه اسنادو سره یې طی مراحل کیږي

اودافغانستان مالی اداري سیستم (AFMIS) کی ثبتیږي.

پراختیایي بودجه چې عمدتاً دمرستو ژمنه کوونکوهیوادونواودمرستندویه نهادونو،اوقسمآدکورني عوایدو او یوه وړه برخه یې دپورنو ،له لارې تراجراء لاندې راځي هره پروژه دخانګړې وجوه په پاملرنې یې په بودجه کې مخکې وړل کیږي اوپه هغه صورت کې چې دپروژې کارپه اړونده مالي کال کې ختم نشي،پاتې وجوه راتلونکي کال ته لیږدول کیږي .

ټول هغه بانګې حسابونه چې داصلی بودجې له خوا اجراء کیږي دخزاینودواحدحساب کنترول لاندې دي .

پدغه حسابونوکې دخزاینوواحد حساب دعادی بودجې په څانګه کې اودپراختیایي پروژو اړوند حسابونه چې دمرستندویه هیوادونو له خواتمویل کیږي شامل دي . دخزانو واحدحساب هره ورځ دولایتونودراپورنوپه بنسټ په هره میاشت کې تطبیق کیږي.

دولت دخپلې بودجې داړتیاویوه برخه دکورنې عوایدو او مرستو له لارې او پاتې نوره دمرستندویه هیوادونو اونهادونو څخه لاسته راوړي ، پراختیایي بودجه سره له دې چې دمرستو له لارې او په ځینو مواردو کې دکورنې عوایدواودپورونو له لارې تمویل اود ملی بودجې له لارې لګول کیږي ،خودپراختیایي لګښتونو یوه ډیره برخه چې هغه هم دوړیا مرستو له برخې څخه دي . اوپه مستقیم ډول داړونده دونرانو له خوا په مصرف رسیږي ،چې دبهرنی بودجې په نوم یادیږي دغه ډول لګښتونه دافغانستان دمالي اداري په سیستم (AFMIS) اوددولت په قطعیه حساب کې شامله ندي .

بناً د صورت تحقق او دعوایدتحصیل څخه دیوځرګند او روښانه انځور درلودلو په منظور اومالي کال دلګښتونو څرنګوالی اودبودجې دنه تطبیق اوتحقق له احتمالی خطر څخه مخنوي په خاطر دقطعیه حساب جوړ یدل او پلټل یواړین اولازمي امر دی.

نوپه همدې دلیل دپلټلو قوانیوهغو ته هدایت ورکړی اودمالي وزارت مکلف دی ترڅودمالي کال په ختم کې دعوایدو هغه برخه چې د دولت له خوا راټول شوي اوهغه لګښتونه چې د دولت بودجې له لارې ترسره کیږي ، دهغوصورت حساب(قطعیه حساب) جوړوی اودمالي چارو او عامه لګښتونو دقانون سره سم دپلټنې عالي اداري له خوا د پلټلو څخه ورسته یې ، ملی شورا ته یې وړاندې کوي.

دافغانستان مالي اداره او معلوماتي سیستم (AFMIS)

دافمس سیستم دمالي اداري یو معلوماتیې سیستم ده ، چې له ځینو کمپیوتري پروسو څخه ترکیب شوی ده . ددغه سیستم مرکزي برخې ته آزاده بیلانس وایي چې ددفتر کل دنده تر سره کوي. په دفتر کل کې ددولت ټولې حسابي معاملې ساتل کیږي ،اود بودجې د ثبت او کنترول لپاره او دتخصیصاتو او د غوښتل شوی مالي رپوتونو په جوړولو کې ددولت له خوا ترې ګټه اخیستل کیږي.

نعت شریف

سلام سلام سلام دی په سردار د مدینی
منظور که می سلام کړي شهریار د مدینی
مرام می صبح او شام وای مناجات کی بیت الله
لیدلی می په سترگو وای حیات کی بیت الله
سفر که می نصیب کړي رب په لار د مدینی
ثنا دو که صفت ده خو انجام ده ستا په اسم
اوراد د مخلوقات ئی په راز راز او قسم قسم
واصل می معترف کړی په قرار د مدینی
د لوی قدرت خبتنه که دا سوال می مسلم کړی
په روی د خپل حبیب د که واصل می د صنم کړی
مین زه نادیده یم په دیدار د مدینی
خاونده ستا په در کي می سوالونه صبح او شام دي
همدامی مرامونه د همه ژوندون تمام دي
«حیران» که مشرف کړی په دربار د مدینی

محمد عالم حیران

در وصف ناجی بشریت حضرت محمد «ص»

قلب مکه می تپد بی اختیار
مکه سرتا پا غرور و افتخار
رخت نو پوشیده بر تن روزگار
در دل او شادمانی بی شمار
کوی و برزنها چراغانی شده
دیده ها از شوق بارانی شده
فرش شد با فرش دیده این زمین
شادمان در آسمان روح الامین
کاروان نور می آید ز راه
تا که بشناسیم راه خود ز چاه
جشن میلاد است در عرش برین
در غزل خوانی است جبریل امین
روز میلاد بهاران آمده
کیست این ؟ خورشید تابان آمده
این جهان افسرده و پژمرده بود
در حقیقت آدمیت مرده بود
در جهان رنگی نبودی جز سیاه
کس نمی دانست راه خود ز چاه
آدمی سرگرم کار خویش بود
در دل او دائما تشویش بود
چون به کشتی جهان طوفان رسید
ناگهان از عرش کشتیبان رسید
با نسیم رحمت پروردگار
از مدینه نور حق شد آشکار
روشنی بخش جهان از ره رسید
نور آمد گشت ظلمت نا پدید
تهنیت گویند بر هم عرشیان
پای کوبان ، دست افشان فرشیان
ماهی دریا و مرغ آسمان
ذکر یا الله دارد بر زبان
کیست این محبوب ذات کبریاست
خاتم پیغمبران و انبیاست
مطلع الانوار ربانیست این
شاه بیت شعر روحانی است این
خلقت هستی به یمن نام او
آدمی سرمست شد از جام او

علی اسماعیلی وردنجانی

ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست
منزل آن مه عاشق کش عیار کجاست
شب تار است و ره وادی ایمن در پیش
آتش طور کجا موعد دیدار کجاست
هر که آمد به جهان نقش خرابی دارد
در خرابات بگویید که هشیار کجاست
آن کس است اهل بشارت که اشارت داند
نکته‌ها هست بسی محرم اسرار کجاست
هر سر موی مرا با تو هزاران کار است
ما کجاییم و ملامت گر بی‌کار کجاست...

حافظ

عاشق که شد که یار به حالش نظر نکرد؟
روی تو کس ندید و هزارت رقیب هست
در غنچه‌ای هنوز و صدت عندلیب هست

گر آمدم به کوی تو چندان غریب نیست
چون من در آن دیار هزاران غریب هست

در عشق خانقاه و خرابات فرق نیست
هر جا که هست پرتو روی حبیب هست

آن جا که کار صومعه را جلوه می‌دهند
ناقوس دیر راهب و نام صلیب هست

عاشق که شد که یار به حالش نظر نکرد؟
ای خواجه درد نیست وگرنه طبیب هست

فریاد حافظ این همه آخر به هرزه نیست
هم قصه‌ای غریب و حدیثی عجیب هست

حافظ

غـــوارِم

الهی د خپل حبیب پـــه برکـــت
غـوارِم ســتا لـه رویه صـــبر و قناعت
شـمار می نگـړی حریصـــانو په قطار کی
قناعت راکـړی په خپل اصـلی قسمت
د بی پتو په دوسـتی کښی شـوم بی پته
هرگـز نه غـوارِم یاری د یار بی پت
د نادان مجلس تدریس د جهالت ده
لازم نه ده لـه نادان سـره صحـبت
که د عشق په لاره پل گدی خود عـاشق وي
خپل هـدف ته به رسيږي عقـــوبت
له غماز سره غمـاز شي که پوهيـږی
همنشین د بد خصلت وي بد خصلت
که حـيران سره د مينی کتاب گـوري
هـم عاشق شي هم شـاعر شي حقيقت

محمد عالم حیران

عشق شوری در نهاد ما نهاد
جان ما در بوتهٔ سودا نهاد
گفت و گویی در زبان ما فکند
جست و جویی در درون ما نهاد
از خُمستان جرعه ای بر خاک ریخت
جنبشی در آدم و حوّا نهاد
دم به دم در هر لباسی رخ نمود
لحظه لحظه جای دیگر پا نهاد
یک کرشمه کرد با خود آن چنانک
فتنه ای در پیر و در برنا نهاد
شور و غوغایی برآمد از جهان
حُسن او چون دست در یغما نهاد
چون در آن غوغا عِراقی را بدید
نام او سر دفتر غوغا ن

نهاد فخرالدین عراقی

Fund utilization for operating and development activities: Classification into economic categories

The Government using the operating and development budget tries to achieve its various sector-related objectives based on Afghanistan National Development Strategy (ANDS) and National Priority Programs (NPPs),The total expenditure reaches Afs318,798,014,403 consisting of Afs235,889,089,744operating budget and Afs82,908,924,659 development budget, in the FY1394, and it is divided into below 8 sectors: 1) Security 2) Governance and law 3) Infrastructure and natural resources 4) Education 5) Health 6) Agriculture and rural development 7) Social security and 8) Economic Governance.

Under the operating budget in the FY1394, the highest share is of security sector 62.28%, followed by education 17%, and social security 6.3%. The expenditures in these three sectors are mainly salaries and wages, and social benefit, the share of governance and law is 6%, infrastructure and natural resources 2.5%, public health 1.6%, agriculture and rural development 1.2% and economic governance 3.3%.

Under the development budget in FY1392, the portion of infrastructure and natural resources is 35%, agriculture and rural development 27.6%, education 9.4%, and public health 8.9%. These sectors are important for development of infrastructures, natural resources, agriculture and rural development, education and health sectors. The share of security sector is11.3% and economic governance %4.2, governance and law % 2.3 and social security is 0. 9%.

Below shows sector-wise details of operating and development expenditures

Table 2.13: Operating and development expenditure in FY1394 (Sector wise)

Table 2,13: Operating and development expenditure in FY1394 (Sector wise)				
Sectors	**Operating**	**Development**	**Total**	**Percentage Share**
Security	149. 917. 751. 861	802. 655. 535	147. 723. 407. 396	
Governance and Law	15,149,137,603	1. 614. 475. 703	16. 763. 613. 306	
Infrastructure and natural resources	6,515,336,991	33. 899. 404. 541	40. 414. 741. 532	
Education	36. 582. 703. 770	8. 464. 199. 222	45. 046. 902. 992	
health	3,503,705,866	11. 182. 388. 666	14. 686. 094. 532	
Agriculture and rural development	1,947,217,077	22. 756. 462. 125	24. 703. 679. 202	
Social security	19,176,126,446	447. 606. 971	19. 623. 733. 417	
Economic governance and private sector development	6,097,110,130	3. 738. 731. 896	9. 835. 842. 026	
Total	**235. 889. 089. 744**	**82. 908. 924. 659**	**318. 798. 014. 403**	**100,00**

Total operating budget of FY 1394 comprise 22.87% GDP and total development budget of FY 1394 comprise 12.32% GDP, In FY1394, Government's expenditure through operating budget was Afs235, 889,089,744 and development budgets expenditur was Afs82,908,924,659 total equal Afs318,798,014,403 , showing substantial increase over previous year to in compasion with the total operating and development budget of FY1393 Afs300,986,114,038 and Afs278,144,662,094 of FY1392 and Afs189,383,812,905 of FY 1391 and Afs 199,181,991,505 of FY 1390.

Classification of development expenditure based on the economic categories

Based on the presented information the total development budget expenditure was Afs 82,908,924,877 including Afs6,991,800,681 from domestic resources, Afs63,858,566,659 from non-discretionary foreign grants, Afs11,035,856,453 from discretionary foreign grants and Afs1,022,700,868 from debt funds.

Based on the above items, the share of domestic revenue in total development budget is 8.5%, non-discretionary grants 77%, discretionary budget 13.31% and debts 1.23%.

Covering of the development budget in FY1394 in the development budget document was estimated Afs3,810,353,520 from domestic resources, Afs16,792,200,000 from discretionary foreign grants, Afs130,728,345,130 non-discretionary foreign grants, and Afs3,545,955,790 from debts, Thus, the realization of development budget includes domestic resource 184%, discretionary foreign grant 65.72%, non-discretionary grant 48.8% and debts 28.84%.

The above statement shows the fact that the budgetary units could not properly utilize the non-discretionary grants and debts. Utilization from discretionary foreign grants and debts has been at its minimum level; however, the expenditures from domestic resources is recorded in the budget document 84% higher than the allocated funds and this shows inability of the relevant entities in attraction of non-discretionary funds for implementation of their development projects.

The total of Afs82.908.924.659 as development expenditure in FY1394 is divided on the three economic categories which two these categories (using goods and services) include 44% equal to Afs36.800.103.595 (against 50.17% in FY1393, 49.2% in FY1392, 41% in FY1391, and 42% in FY1390). Purchase of properties include 54% equal to Afs44.808.952.348 (against 49.75% in FY1393, 50.8% in FY1392, 59% in FY1391, and 58% in FY1390. The third category has a small share in the budget and that is subsidies, grants, social benefits and assistances with share of 1.57% or Afs1.299.868.716.

The below chart shows the classification of development expenditure in FY1394 on the basis of the economic categories.

Figure 2.7: Shares of economic categories in the development expenditure in FY1394

FIGURE 2.6: PERCENTAGE SHARE OF ECONOMIC CATEGORIE IN ORDINARY EXPENDUTURE IN fy 1393

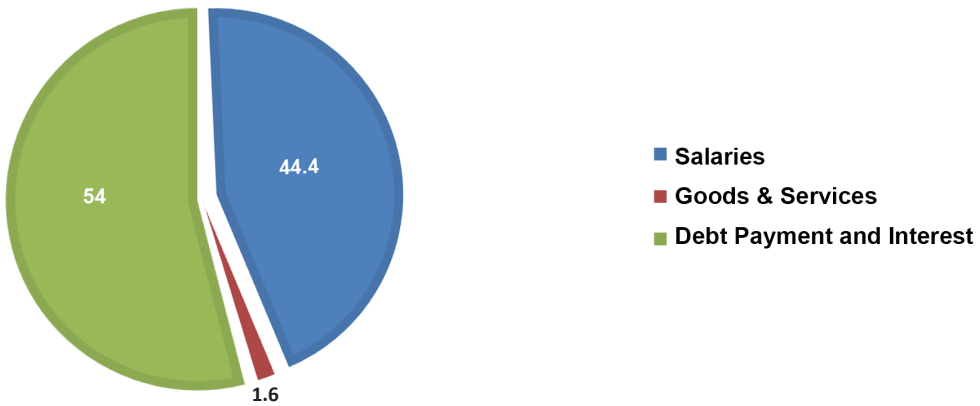

Figure 2.5: Percentage share of the economic categories in operating budget expenditure of FY1390.

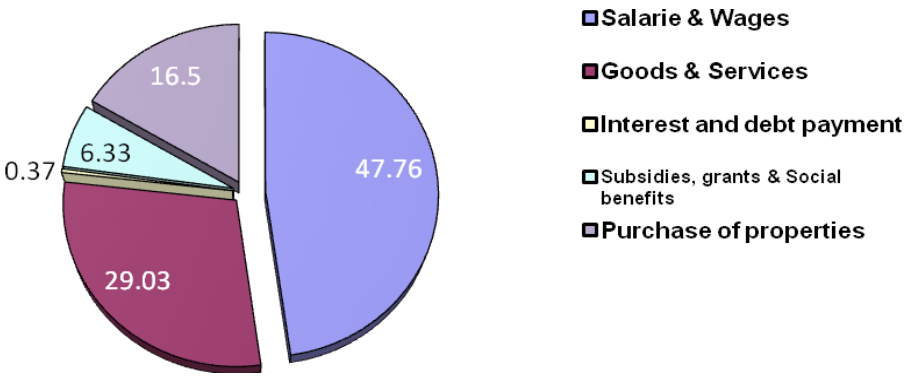

Salaries and wages are the biggest element of the operating budget expenditure in four organizations. The ministry of defense, the ministry of interior affairs, the ministry of education and national security department consists 81.1% the total operating budget expenditure under the salaries and wages. The share of these entities in FY1393 has been 66%, in FY1392 84% and in FY 1391 85%.

As observed the total domestic revenue in FY1394 is Afs122.349.981.833, which covers only 98.85% total operating expenditure of Code 21- salaries and wages- that is Afs124.395.850.233. This shows that the current domestic revenue cannot cover only expenditures of Code 21, which are salaries and wages paid by only four public entities.

In the FY1393, the domestic revenue could cover 66.6% expenditures on salaries and wages of operating budget; however, it covered 78.4% of salaries and wages of the operating budget in the FY1392. Debt repayment and payment of its interest are the committed-expenditure of the government. Due to payment of Afs1.176.037.570 as the interest on debt by the government in FY1394, the share of domestic revenue against salaries and wages and repayment of debt and interest has decreased.

In addition to this, operating expenditure on social benefits is highly important because social benefits includes (pension of civil and military workers, pension of martyrs and disables and etc.) and social cash benefits (student welfare and other benefits) are committed-expenditures in nature. In the FY1394, the government has spent Afs18.875.726.235 on social security welfare in cash.

As observed, in FY1394 the domestic revenue could not afford the expenditures on salaries and wages, debt repayment and fees, and the payment for social cash benefits. Just a portion of this is realized by domestic sources. As the expenditure in these three areas has been made without consideration of purchase of goods, services and properties and if these continue the same way as did in the previous years, the government will face a big challenge in the future.

The above table shows that from Afs82,908,924,659 total development budget expenditure in the financial year, which includes 44.39% of Code 22 (purchase of goods, services and salary payment), 1.57% of Code 24 (subsidies, grants and social benefits) and 54.01% of Code 25 (getting properties or construction affairs, repair and purchase of equipment).

Considering the total development budget expenditure of Afs82,908,924,459, the percentage in Code 25 is higher in comparison with Code 22. But, considering the approved funds in the middle of the codes the percentage of expenditure has been 62.4% in Code 22 and 48.8% in Code 25 and it states that focus on expenditure had been higher on Code 25 than on Code 22.

High focus on expenditure from Code 25 than from Code 22 shows a fact that budgetary units more purchase goods and pay salaries for consultancy services to increase their expenditure and less concentration on implementation of fundamental projects.

The classification of Operating and development budgets expenditures in categories shows that the government in FY 1394 spent 47.79% of the total expenditure on salaries and wages (with a decrease of 50% in FY 1393 and 1392, 52% in FY1391 and 56% in FY1390. It spent 29% expenditure on goods and services (increase of 28% in FYs 1393 and 1392, 25% in FY1391 and 23.5% in FY1390). It spent 16.5% for purchase of properties (increase of 15% in FY1393, decrease of 17.5% in FY1392, 19% in FY1391). It spent 6.3% on subsidies, grants, social benefits, and debt payment (6.55% in FY1393, 4.3% in FY1392, 4% in FY1391 and 4.6% in FY1390). The development expenditure mostly includes categories of using goods and services and purchase of properties, but in FY1394 a small percentage of expenditure was made on subsidies, grants and social benefits.

Table 2.9: Operating and Development Budget Expenditure in consideration of economic categories in FY1394

Codes	Expenditure items	Operating budget	Development Budget	Total	Percentage of Share
21	Salaries and wages	152,266,853,599	-	152,266,853,599	47.76
22	Using goods and services	55,762,051,335	36,800,103,595	92.562.154.930	29.03
23	Interests and repayment of debts	1,176,037,570	-	1,176,037,570	0.37
24	Subsidies, grants and social benefits	18,875,726,235	1,299,868,716	20.175.594.951	6.33
25	Purchase of properties	7,808,421,005	44,808,952,348	52.617.373.353	16.5
Total		235,889,089,744	82,908,924,659	318.798.014.403	100,00

Classification of Operating Budget based on economic categories

From the total operating budget of Afs235.889.089.744 in FY1394, the share of salaries and wages is 47.76% which is less 65.77% from the year 1393, 70.5% from FY1392, and 72.5% from FY1391. The portion of using goods and services is 29.03% (21.12% higher than 1393, FY19.3% higher than FY1392, 18.5% higher than FY1391). The share of subsidies, grants and social benefits is 6.3% (8.6% lesser than FY1393, 5.6% higher than FY1392, 6.1% higher than FY1391 and 6% higher than FY1390). The share of purchase of properties is 16.5% (4.13% higher than FY1393, 4.2% higher than FY1392, 2.8% higher than FY1391 and 1.8% higher than the FY1390).

The chart below show the classification of the operating budget in the FY1390 based on the economic categories.

Figure 2, 4: Revenue collection process in comparison with forecasted revenue in FY 1393

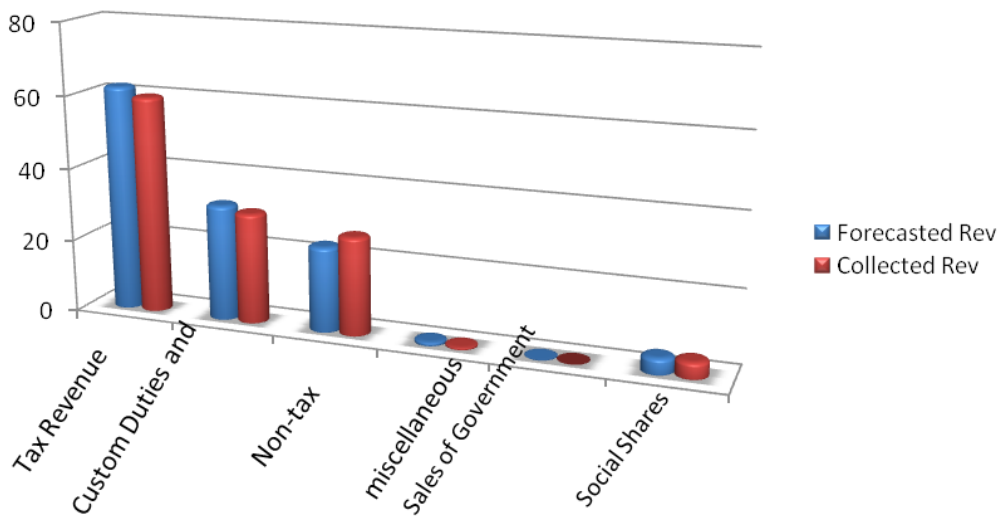

Use of funds for operating and development activities: Classification based on economic categories

The government has tried to achieve its long-term goals in determined sections and economic categories using its operating and development budget. Based on the economic categories, the expenditures of the government is classified into 5 parts:

A. Salaries and wages

B. Using goods and services

C. Interest and debt returns

D. Subsidies, grants and social benefits

E. Getting properties

The expenditure of development budget in the FS 1394 is classified into three Major Codes: Code 22 (using goods and services) Code 24 (subsidies, grants and social benefit) and Code 25 (getting properties), Based on the Qatia Statement, the shares of development budget expenditure in the above stated codes are as follow:

Table 2,8: Shares of the Codes in Development Budget Expenditure

Code	Total budget after amendments	Total Expenditure	Remaining portion	Percentage of realized	Percentage of the Code in total expenditure
22	58.950.917.486	36.800.103.595	22.150.813.891	62.4	44.39
24	1.300.371.915	1.299.868.716	503.198	99.96	1.57
25	91.828.639.251	44.808.952.348	47.019.686.903	48.8	54.01
Total	152.079.928.653	82.908.924.659	69.171.003.993	54.52	100

enue resources and domestic revenue of the country leading towards financial self-sufficiently of the country.

Bringing an increase in tax revenue such as effective collection of tax depends on an increase in the revenue and (GDP) with establishment of proper and effective policy for utilization of natural resource and fixed assets aimed at increase and enhancement of non-tax revenue and collection of revenue from Government Enterprises(SoEs) will be helpful in development of an efficient financial system. Moreover, the government should follow a proper policy for collection of revenue share from (AISA) and (ATRA) and the revenue from De Afghanistan Bank through investment of the government funds.

In the FY1394 from planned revenue of Afs123,010,182,165 of domestic revenue Afs124,636,696,462 has been realized and Afs122,349,981,843 have been collected. The difference between the collected revenue against the plan shows Afs660,200,331 or 0.54% deficit. however based on the approved initial plan in the budget document at the beginning of the year includes Afs3,163,018,166 or 2.52%.

Though, the collection of domestic revenue of Afs100,049,897,370 in FY1394, comparing the amount of Afs22,300,084,473 in FY1393 shows 18.23% increase. But, this increase is not based on the operating realization and collection of revenue, but this surplus is due to the percentage change in tax and fees as the Paragraph 1 of Article 66 and Paragraph 3 of Article 64 of Income Tax Law have been modified from 2% to 4% and 10% fee is being charged on telephone users and the increase in fees of aircrafts movements from the space of Afghanistan.

In the Qatia Statement, collected funds from foreign resources are Afs122,818,069,877 that in comparison with estimated revenue in the budget document at the beginning of the year (stated in the Qatia Revenue) of Afs38,965,615,123 shows a deficit of 24.08%. In fact, the deficit in the foreign resource in comparison with Audit Document of the middle of the year is Afs26,490,540,153 or 17.74%.

Realization and collection of Revenue in FY 1394 based on the Qatia Revenue Statement of the year is as follow:

Table 2,7- realization and collection of Revenue in FY 1394

Major Code	Description of Revenue parts	Revenue Plan	Realized	Collected	Remaining
11	Tax Revenue	62,223,593,618	61,296,595,206	59,826,863,295	1469731911
12	Custom Duties and fees	31,887,314,589	30,419,934,045	30,419,934,045	0
13	Non-tax Revenue	23,407,449,528	27,725,763,868	26,944,858,716	780905152
14	Miscellaneous Revenue	1,054,867,285	731,588,907	696,016,229	35572678
15	Seles of Government properties	90,563,456	25,754,299	25,315,699	438600
17	Social shares	4,346,393,689	4,437,060,137	4,436,993,850	66287
19	Grants	161,783,685,000	122,818,069,877	122,818,069,877	0
Total excluding Section		123,010,182,165	124,636,696,462	122,349,981,834	2. 286. 714. 628
Total including Section 19		284,793,867,165	247,454,766,339	245,168,051,711	2. 286. 714. 628

The project of electricity distribution in Kabul and Mazar cities and construction of Sanagan- Aibak sub-station:

The expenditures in FY1389 from Afs676.476.000, 15%; in FY1390 from Afs554.115.873, 20%; in FY1391 from Afs278.398.500, 1%; and it has been zero in the year 1393 from Afs140.027.216 and FY1394 from Afs43.986.900.

The project for consolidation of Ammo River protection walls: the expenditure from Afs206.888.528 in the FY1393 has been 32% and in the year 1394 from Afs268.337.475 it was 27%.

Ministry of Public Works

The project of asphalting the road from Dushi to Pul-e-Khumri, the expenditure has been: In the year 1389 from Afs641.752.000, 1%. In the year 1390 from Afs 612.051.390, 0.3%. In the year 1391 from Afs657.434.936, 22%. In the year 1392 from Afs550.685.945, 28%. In the year 1394 from Afs489.588.738, 37%.

The project of Qaisar-e-Balamurghab road with a length of 90Km has the expenditure of: 35% from Afs236.253.696 in the year 1393. 11% from Afs3.225.912.341 in the year 1394.

Designing project of Sar-e-pul to Shebrghan road includes the expenditure of: 8% from Afs100.000.000in the year 1391. 19% from Afs147.507.516 in the year 1392. 0% from Afs169.707.128 in the year 1393. 0% from Afs28.500.000 in the year 1394.

Construction project of the environment protection building in the capital has the expenditure of: 26% from Afs55.693.500 in the year 1391. 0% from Afs69.310.852in the year 1392. 20% from Afs80.242.456in the year 1393. 29% from Afs65.997.336 in the year 1394.

Da Afghanistan BreshnaSherkat (DABS)

Gereshk hydropower and its distribution project has the expenditure of: 18% from Afs1.038.448.427 in the year 1391. 26% from Afs1251.327.345in the year 1393. 15% from Afs2.677.409.964 in the year 1394.

Renewing 220KW wire from Kunduz city to Taleqan has the expenditure of: 19% from Afs1.130.054.665 in the year 1390. 41% from Afs1.130.900.000in the year 1391. 41% from Afs441.505.567in the year 1393. 21% from Afs276.972.374in the year 1394.

Lack of proper utilization from the development budget by the ministries and public organizations particularly in the very significant areas such as infrastructures and natural resources, agriculture and rural development, education, health and economic management and private sector development has caused less growth in every section and cause inability to achieve the predetermined goal.

Thus, it is important for government to accelerate the implementation process of the projects without any increase in the expenditure and time, but with proper utilization of the budgetary facilities and appropriate monitoring. Moreover, the government requires to conduct mid-term evaluation and evaluation mechanism for the vital projects, and to keep serious follow-ups during the implementation of such projects.

Since a huge portion of the development budget is from non-discretionary budget and sponsored by the donors, and their fund usually exits in the National Budget. But, it has been observed that huge underutilization of the budget and inability to spend the budget has been noticed by the entities under this section. Unfortunately, the entities say that this is an obstacle as they were unable to spend their non-discretionary budget. In fact, we can utilize it as an opportunity for better implementation of the projects while the projects face budgetary challenges and deficit revenue. In most cases, the entities expressed low capacity and internal problems the reasons for their inability to spend their non-discretionary budget as they consider these as obstacles.

Realization and collection of revenue in the FY 1394

One of the important issues regarding meeting the requirement of the government is increasing the rev-

Afs317,238,500, in FY 1390 were 13% from Afs462,187,660, in FY 1391 were 17% from Afs244,573,500, in FY 1393 were 48% from Afs71,173,704and in FY 1394 were 7% from Afs75,090,660.

Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock (MAIL)

Construction of two buildings in the center of ministry were in progress from FY1389 to the end of FY 1394, Expenditure of the allocation in FY 1389 was 15%, in FY 1391 was 5% and in FY 1392 was 2%. Despite Afs34,040,440 allocation in FY 1393 and Afs2,085,459 in FY 1394, its expenditures were zero.

Comprehensive Agriculture and Rural Development Facility (CARD-F) project in western zone was in progress from FY1389 to the end of FY 1394, despite of allocation its expenditure from FY 1389 to FY 1393 were zero, But in FY 1394 its expenditures were 39% from Afs112,700,505 allocation.

Irrigation and Water Supply Project was in progress from FY1389 to the end of FY 1394. Expenditures of the allocation in FY 1391 was 21% from Afs100,000,000, in FY 1393 was 3% from Afs391,543,544 and in FY 1394 was 47% from Afs267,795,348.

Ministry of Rural Rehabilitation and Development (MRRD)

National Area-based Development project was in progress from FY1382 to FY 1394, its expenditure in FY 1391 were 15% from Afs1,300,000,000 after amendments, in FY 1392 were 35% from Afs1,053,794,222, in FY 1393 were 7% from Afs920,033,408and in FY 1394 were 41% from Afs86,303,871.

Ministry of Counter Narcotics (MCN)

Expenditures of Good Performance Initiative project in 1394 were 53% from Afs1,475,466,028 after infrastrcture and natural resources of ministry of sector mines and petroleum. The projects of reactivation of Sheberghan gas well continued from FY1389 to end of FY1394 and their expenditure in 1389 reached 16% from Afs 106,700,000, in FY1390 1%from Afs 1,402,346,382 in FY1391 6%from Afs1,488,189,001 and FY1393 32% from Afs298,235,218and in the FY1394 41% from Afs 212,894,483.

The Ministry of Communication and Information Technology (MCIT)

The development project of fiber optic network begun from 1389 to the end of FY1394, and their expenditure have been zero in the FY1390 from Afs293,501,840and in FY1391 from Afs809,736,000, In the FY1392 they have spent 39% from Afs1,287,714,073. In FY1393 25%from Afs940,288,328, and in FY1394 54%, from Afs579,680,403.

The Ministry of water and energy

The project for reconstruction of sustaining electricity (reconstruction of Kabul medium voltage, Naghlo electricity dam, 110 volt line transfer from Naghlo to Kabul and construction of 110 volt line transfer from Chemtala sub-station towards north-east station are in progress from the FY1389 to 1394.

The expenditures include in FY1389 from Afs415,208,500, 47%; in FY1392 from Afs145,893,145, 29% and in it has been zero in FY1393 from Afs276,906,336, and in FY1394 from Afs246,242,622.

Design and construction project of Gambiri: The expenditures include in FY1389 from Afs339,500,000, 12%; and it has been zero in the FY1390 from Afs285,666,940. In FY1392 from Afs30,391,000, and in FY1392 from Afs314,716,896. In the FY1393 from Afs227,675,392, 22% and in the financial year 1394 from Afs146,083,760 the expenditure is 10%.

220KW electricity wire renewing project from Tajikistan border to Kunduz and Pul-e-Khumri including Kunduz substations in Baghlan and Kunduz have been being implemented from 1389 to FY1394. The expenditures in FY1391 from Afs352.200.878, 38%; in FY1392 from Afs533.597.263, 38%; in FY1393 from Afs502.481.233, 41%; and it has been zero in the FY1394 from Afs266.468.388.

During FY 1394, the following twelve budgetary units allocated 89% of developing budget and 90.28% of operating budget to Themselves.

Table 2.6: Top 12 budgetary units with more development budget and budget utilization of FY1394

Table 2,6: Top 12budgetary units with more development budget and budget utilization of FY1394					
Org, Code	Budgetary unit	Total after modification of year	Expenditure	% expenditure	% Unutilized
20	Ministry of Finance	3. 906. 462. 012	2. 429. 014. 881	62.18	37.82
27	Ministry of Education	17. 225. 210. 566	5. 872. 559. 878	34.1	65.9
28	Ministry of Higher Education	3. 451. 559. 003	2. 219. 712. 897	64.31	35.69
32	Ministry of Mines and Petroleum	3. 420. 394. 650	2. 585. 597. 346	75.6	24.4
37	Ministry of Public Health	16. 145. 019. 739	11. 182. 388. 666	69.26	30.74
39	Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock	8. 396. 877. 109	5. 760. 163. 009	68.6	31.4
41	Ministry of Energy and Water	10. 474. 765. 454	4. 930. 866. 601	47.07	52.93
42	Ministry of Public Works	26. 355. 932. 473	11. 834. 607. 502	44.9	55.1
43	Ministry of Rural Rehabilitation and Development	20. 908. 572. 540	16. 134. 166. 947	77.16	22.84
44	National Aviation Department	4. 436. 259. 920	2. 352. 509. 358	53.03	46.97
79	Kabul Municipality	3. 320. 678. 771	1. 543. 991. 211	46.5	53.5
83	Da Afghanistan BreshnaShirkat	17. 416. 339. 342	8. 001. 285. 195	45.94	54.06
Total		135. 458. 071. 579	74. 846. 863. 491	55.25	44.75

In addition to above entities, other organization like: Ministry of Labor ,Social Affairs, Martyrs and Disabled (MoLSAMD), Microfinance Investment Support Facility for Afghanistan (MISFA), Environment Protection Department of Upper House, Presidency Protection Directorate, Ministry of Interior (MoI), Attorney General Office, Independent Directorate of Local Governance (IDLG), Ministry of Foreign Affairs (MFA), Ministry of Justice (MoJ), Supreme Audit Office (SAO), Independent General Directorate of Kochi (IGDK) and Central Statistics Organization (CSO) also have not utilized their allocated developing budgets.

Another issue which has seen during audit of FYs 1391, 1392, 1393 and 1394 was non expending of developing budget in previous years including of the first years of some projects. As enough budget have been allocated for projects, but they didn't have any activity and balance of their expenditure was zero, For instance, from 606 implementable projects which recorded in Qatia statement 158 projects or 26% projects had not any activity and their expenditure was zero. In addition, developing expenditure of 172 projects are less than 50%.

In some developing projects of infrastructure and natural mines, education, health, agriculture and rural rehabilitation, economic administration and private developments sector in the previous years including of FY 1394 expenditures were not considerable. The following examples give more details:

Ministry of Education (MoE)

In borderline provinces expenditures of MoE schools construction projects in FY 1389 were 27% from Afs61,498,000, in FY 1390 were 14% from Afs42,226,210, in FY 1391 were 22% from Afs38,419,000, in FY 1392 from Afs31,583,500 and in FY 1393 were 0% from 34,013,000 and in FY 1394 were 22% from Afs11,680,269.

Expenditures of infrastructure development projects of education. In FY 1389 were 0% from Afs3, 086, 103, 500, in FY 1390 were 27% from Afs3, 091, 558, 950, in FY 1391 were 14% from Afs1, 975, 459, 500, in FY 1392 were 30% from Afs2,224,349,920, in FY 1393 were 32% from 1,993,344,192 and in FY 1394 were 19% from Afs3,307,392,154.

Expenditures of fundamental education and literacy projects, in FY 1390 were 0% from Afs470,000,000, in FY 1391 were 38% from Afs1,140,214,613 and in FY 1390 were 8% from Afs18,916,0827.

Ministry of Public Health (MoPH)

Expenditures of Malaria Control and Strenghening Health facility Service Projects, in FY 1389 were 4% from

Table 2. 4: Operating budget utilization

FY	% budget utilization
1386	96.60
1387	92.35
1388	93.26
1389	95.61
1390	95.54
1391	86.55
1392	90.41
1393	81.00
1394	82.96

As we could see in above table that in last four years in addition to decrease in utilization of operating budget the amount of domestic revenue for financing of operating budget also declined and share of external grants in financing of operating budget have been increased. Non utilization of budget does not implicit saving in expenditure, but it is due to low capacity of organization to meet objectives through utilization of budget. Also utilization of development budget of 54.52% fund in FY 1394 shows remarkable increase as comparing to utilization of it 45.81% in FY 1393.

Table 2.5: Developing budget utilization

FY	% budget utilization
1386	54.88
1387	44.12
1388	36.85
1389	38.95
1390	49.45
1391	50.64
1392	57.17
1393	45.81
1394	54.52

Relative increase in utilization of budget in FY 1394 comparing to FY 1393 shows that expenditures in the sectors of infrastructure and natural mines, health, agriculture and rural rehabilitation, social security, economic administration and private sector development have been increased. However, in two other sectors of governance and rule of law, decrease in utilization of developing budget could be seen.

Similarly, from Afs 152,686 billion developing budget of FY 1394, allocation to the infrastructure and natural mineral sector was Afs 63,558 billion or 41.62%, to the agriculture and rural rehabilitation sector was Afs 39,635 billion or 25.95%, to education sector was Afs 20,178 billion or 13.21%, to the health sector was Afs 15,481 or 10.14%, to the economic and private development sector was Afs 8,347 Afs or 5.46% and other remaining budget was allocated to the sectors of security, governance, rule of law and human rights and social security.

As per the above explanation, total national budget (operating and developing) of FY 1394 was Afs 436,172 billion. The first priority was given to security sector with Afs 192,156 billion or 44.05% allocation, in the second was infrastructure and natural mineral sector with Afs67 billion or 15.36% allocation, education sector with Afs 56,234 billion or 12.89% allocation and agriculture and rural rehabilitation sector with Afs 41,544 or 9.52% were respectively in third and fourth positions.

From total Afs152,686 billion developing budget of FY 1394 an amount of Afs82,908,924,659 which comprise only 54.5% was utilized.

Utilization of developing budget (54.5%) in FY 1394 slightly increased as comparing to previous year.

Table 2, 4: Domestic revenue and external grants as percentage of operating expenditure (Afs)

Description	Years						
	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394
Operating expenditures	87،313	110،485	149،385	135،790	197،991	228،337	245،168
Domestic revenue	63،830	80،477	99،396	81،705	109،332	100،049	122،349
Domestic revenue as % of expenditures	73،11	72،84	66،54	60،17	55،2	43،8	49،9

As per above explanation, revenue for financing of operating budget in FY 1388 was 73.11%, in FY 1389 was 72.84%, in FY 1390 was 66.54%, in FY 1391 was 60%, in FY 1392 was 55.2%, in FY 1393 was 43.8% and in FY 1394 was 49.9%, The lowest extent is in FY 1393 in the last three years.

Figure 2.3: Grow rate difference between Operating expenditures and domestic revenue

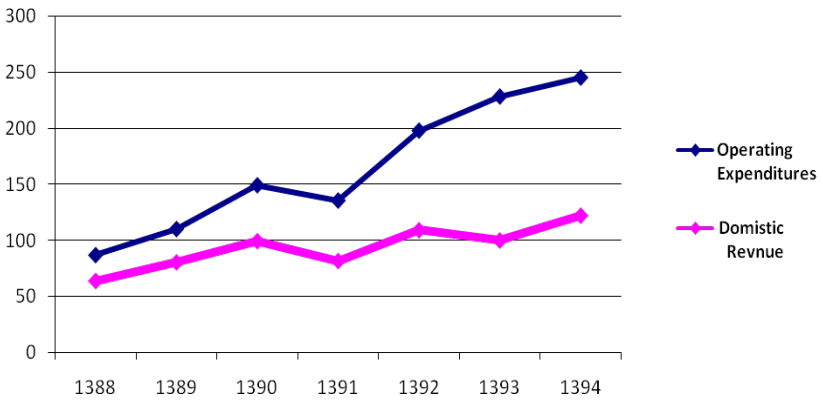

The growing gap between the domestic revenue and the operating expenditure has negative implication on financial management and more on fiscal sustainability.

Fiscal sustainability objective of the government includes fully financing the operating budget from domestic revenues and excluding any dependence on donor's fund in the short to medium term. However, increase in operating expenditure over the seven years seems to have countered the effort of the Government in this direction and revenue from domestic sources could fund only 49.9 % of the operating expenditure in FY1394, lower than in FY1388 to FY1392. The increase in operating expenditure along with growing gap against domestic revenue poses challenge to the possibility of fiscal self-sufficient and sustainable operating budget in the near future.

Implementation of Operating and Development Budgets, FY1394

The utilization of the appropriations and the implementation of budgetary approvals and the projects while adhering to budgetary authorities and other applicable rules and regulations is a measure of Government's effort to implement the budget for the financial year. In FY1394, total utilization of the operating budget was 82.96 % of the appropriations, which is more than 1.96% comparing to 81% of FY 1393 and less than 90.41% in 1392 and 86.55% in 1391. Total unutilized fund in operating budget Qatia is Afs48,433,436,114 in which Afs32,042,613,874 was not utilized by Ministry of Defense (MoF) and Afs14,133,511,040 was not utilized by Ministry of Interior (MoI) which respectively comprise 66% and 29% of unutilized operating budget. Less utilization of operating budget by these two ministries affected the utilization of total operating expenditure budget.

ering the share of domestic revenue in financing of budget of FY 1394 compared to operating budget of FY1393 shows a 5.19% decrease, in developing budget shows65.58% decrease and in the financing of operating and development budget show 9.98% decrease.

A comparison of the receipts of last seven years for financing operating budget suggests an increasing trend of inflow, both from domestic sources and donor's grants except in FY 1393. However, Share of external assistance in total revenue operating budget was 34% in FY 1388, increased 40% in FY 1389and this number shows 38% decrease in FY 1390, We can see again fluctuation 44.6% in FY 1391, 56% in FY 1392, 54.3% in FY 1393 and 50% in FY 1394.

The following table gives details of operating revenue for the last 7 years

Table 2.2: Revenue for 7 years for Financing the Operating Budget (Afs Million)

FY	Tax Revenue	Custom duties & fees	Non-tax revenue	Miscellaneous revenue	Sale of non-current asset	Social contribution	Total domestic revenue	Assistance (Grants)	Total
1394	59827	30420	26945	696	25	4436	122349	122818	245168
1393	52313	25965	17024	343	35	4370	100050	119100	219150
1392	52788	28306	21955	2501	36	3747	109333	140082	249415
1391	38965	21406	18285	254	178	2618	81706	65715	147421
1390	45227	30456	20258	321	59	2985	99396	60409	159805
1389	38925	27705	11495	437	108	1808	80478	54466	134944
1388	30105	21797	10091	535	215	1088	63831	32768	96599

Share of the domestic sources of revenue and grants for meeting the operating budget indicates that the share of Tax Revenue as well as Customs Duties & Fees in the overall operating revenue have progressively declined over the last seven years. For example, share of tax revenue in the total revenue declined from 31.16% in FY1389 to 26.43% in FY1391 and further to 21.16% in FY1392, in FY 1393 it increased to 23.9% and in FY 1394 it slightly increased to 24.4%. Similarly, the share of Customs Duties & Fees declined from 22,56% in FY1389 to 14.52% in FY1391 and further to 11.35% in FY1392, it increased to 11.85% in 1393 and it increased to 12.4% in 1394 slightly changes in last two years. However, the share of donor's grants has increased significantly. Share of grants in FY 1390 increased from 37.8% to 44.6% in FY 1391, a remarkably increase to 56. 12% could be seen in FY 1392 and in FY 1393 and FY 1394 show at decrease to %54.35% and 50.1%, respectively. The current process will have a negative effect on achieving the objectives and financial stability of government.

Domestic Revenue and Fiscal Sustainability

For financing its operating expenditure, the government uses revenues from both domestic sources and foreign aid/grants from donors. Development budget is financed mainly on the basis of donor's grants and a very small portion from retained contributions and development loans.

Total revenue of government for financing the operating budget expenditure in FY1394 was Afs245,168,051,710 as it includes Afs122,349,981,833 domestic sources and Afs122,818,069,877 external grants of donors. The domestic revenue of FY 1394 is Afs122,349,981,833 which is 49.9% of the operating expenditure Afs 245,168,051,710of FY1394. In FY1393 domestic revenue was 43.8% of the operating expenditure, in FY1392 domestic revenue was 55.2% of the operating expenditure, in FY1391 domestic revenue was 60.2% of operating expenditures and in FY1390 domestic revenue was 66.5% of operating expenditure which show that more gaps must be filled. The declining trend of domestic revenue as percentage of the operating expenditure is given in table below:

decreased 24.14% in 1393 and increased 26% in FY 1394,

Figure 2.2: % Share of operating and development expenditures in total expenditure

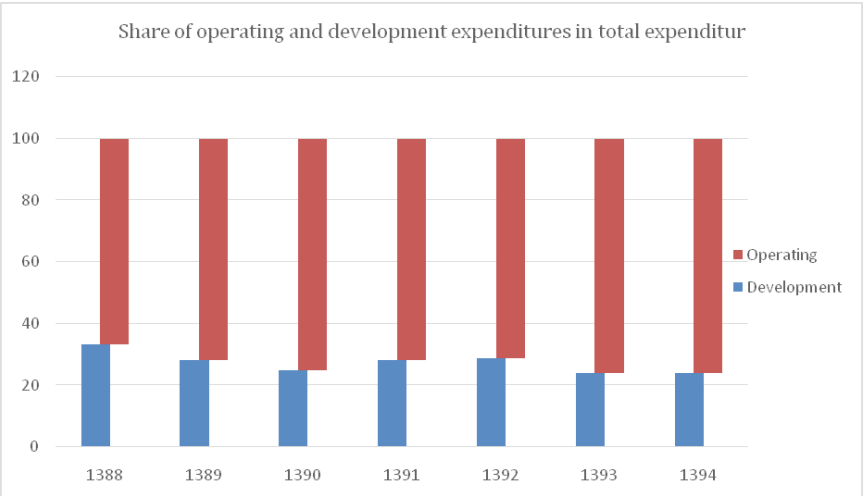

Financing the Operating Budget Expenditure in FY1394

As per budget document, total revenue from internal resources in FY 1394 was Afs125,513,000,000, to which Afs121,702,646,000 and Afs3,810,354,000 were estimated and approved for financing of operating and development budget, respectively.

The total revenue from domestic sources in FY1394 was Afs122,349,981,833, which is about 9.87 % of the GDP, Share of different sources in domestic revenue was: 48.9 % tax revenue, 24,9% custom duties and fees, 22% non-tax revenue, 0.62% miscellaneous revenue and sale of non-current assets and 3.6 % social contributions. The external assistance receipt of Afs122,818,069,877in FY1394 was 9.9% of the GDP. Total receipts for financing the operating budget from domestic and external sources were Afs245,168,051,710in FY1394, which is 19.8% of the GDP.

Share of different sources in domestic revenue in FY 1393 was: 52.29 % tax revenue, 25.95% custom duties and fees, 17.02% non-tax revenue, 0,38% miscellaneous revenue and sale of non-current assets and 4.37 % social contribution. The external assistance receipt of Afs119,099,686,722 in FY1393 was 9.85% of the GDP.

Share of different sources in domestic revenue in FY 1392 was: 4.4 % tax revenue share in GDP, 2.36% custom duties and fees, 1.8% non-tax revenue and 0.5% miscellaneous share in GDP which as compare to (9 months) of FY 1391 domestic revenue in FY 1392 increased 33.8% and compare to FY 1390 (including of 12 months) increased 10%.

As per the budget document, total operating budget for FY1394 is estimated Afs283,486,331,000 Financing this amount Afs121,702,646,000or 42.93% comes from domestic revenue, external assistance Afs161,783,685,000 or 57.07%, and there isn't any surplus or deficit compared to the actual budget.

Similarly, total development budget for the FY 1394 is Afs152,686,539,000, that is financed from domestic revenue Afs3,810,354,000or 2.49 %, external grants Afs137,320,231,000or 89.93 % and loans Afs3,649,135,000or 2.39%, And due to finance source there is Afs7,906,820,000or 5.18 % deficit.

As per the above explanation, share of domestic revenue in financing the operating budget is Afs121,702,646,000 or 42.93%, and in financing development budget is Afs3,810,354,000or 2.5% and in total in financing operating and development budget is Afs125,513,000,000 or 28.77%, while share of domestic revenue in financing the operating and development budget in FY1393 was estimated Afs128,366,620,000or 45.77% and Afs11,070,498,000or 7.48% respectively, and total in financing operating and development budget in FY1393 was estimated Afs139,437,118,000 or 32.55% which in consid-

ating expenditure and 6% development expenditure of the GDP, Government's total expenditure in the FY 1392 was about 23.2% of the GDP, comprising 16.7% operating expenditure and 6.7% development expenditure of the GDP.

The following table and graph show the government total operating and development expenditures in last 5 years.

Table 2.1: The Government total operating and development expenditure in last 6 years, in Afghanistan.

Description	1390	1391	1392	1393	1394
Operating	149.385.421.841	135.790.736.547	197.991.707.432	228.337.230.782	235889089744
Development	49.796.569.664	53.593.076.358	80.152.954.662	72.648.883.256	82908924659
Total	199.181.991.505	189.383.812.905	278.144.662.094	300.986.114.038	318.798.014.403
Growth of Expenditures in FY 1394	-	-5	46.9	8.2	5.9

As per the above table, the total operating and development expenditures for the FY 1394 compared with the FY 1393 shows an increase of 5.9%,Where operating expenditures in FY 1394 compared to FY 1393 shows a 3.3 % increase, and also the development expenditures in FY 1394 compared to 1393 shows a 14.12 % increase.

In addition to the total operating and development expenditures for the FY 1393 compared with the FY 1392 total budget expenditure shows 8.2% increase, Where operating expenditures in FY 1393 compared to FY 1392 shows a 15.3 % increase but unlike the development expenditures in FY 1393 compared to FY 1392 shows a 9,4 % decrease.

Total operating and development expenditures for the FY 1392 compared to (9 months of FY 1391) shows 46.9% increase and compared to (12 months of FY 1390) shows 39.6% increase, Where operating expenditures in FY 1392 months) compared to (9 months of FY 1391) shows 45.8 % increase and to compare 1390 increase of 32.5 %, the development expenditures in FY 1392 compared to FY 1391 shows 49.6 % increase and compared to FY 1390 shows 61% increase.

Figure 2.1: Total of the core budget expenditure in past 5 years (in Billions Afs)

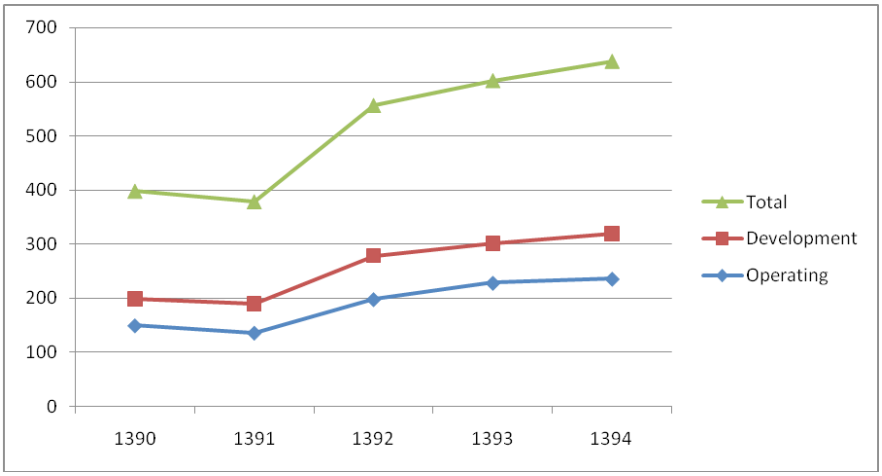

As can be seen in the Figure 2.1 above, core budget expenditure suggests increasing trend more in the operating expenditure and relatively less in development expenditure in absolute term However, unlike the few previous years, when the share of the development expenditure comparing to operating expenditure was declining , in two years (FYs 1391 and 1392) the share of development expenditure in total increased very less and in FY 1393 decreased, and in the FY 1394 increased 14.12%. The share of development expenditure in the total expenditure increased 25% in FY 1390, increased 28.3% in FY 1391, increased 28.8% in FY 1392,

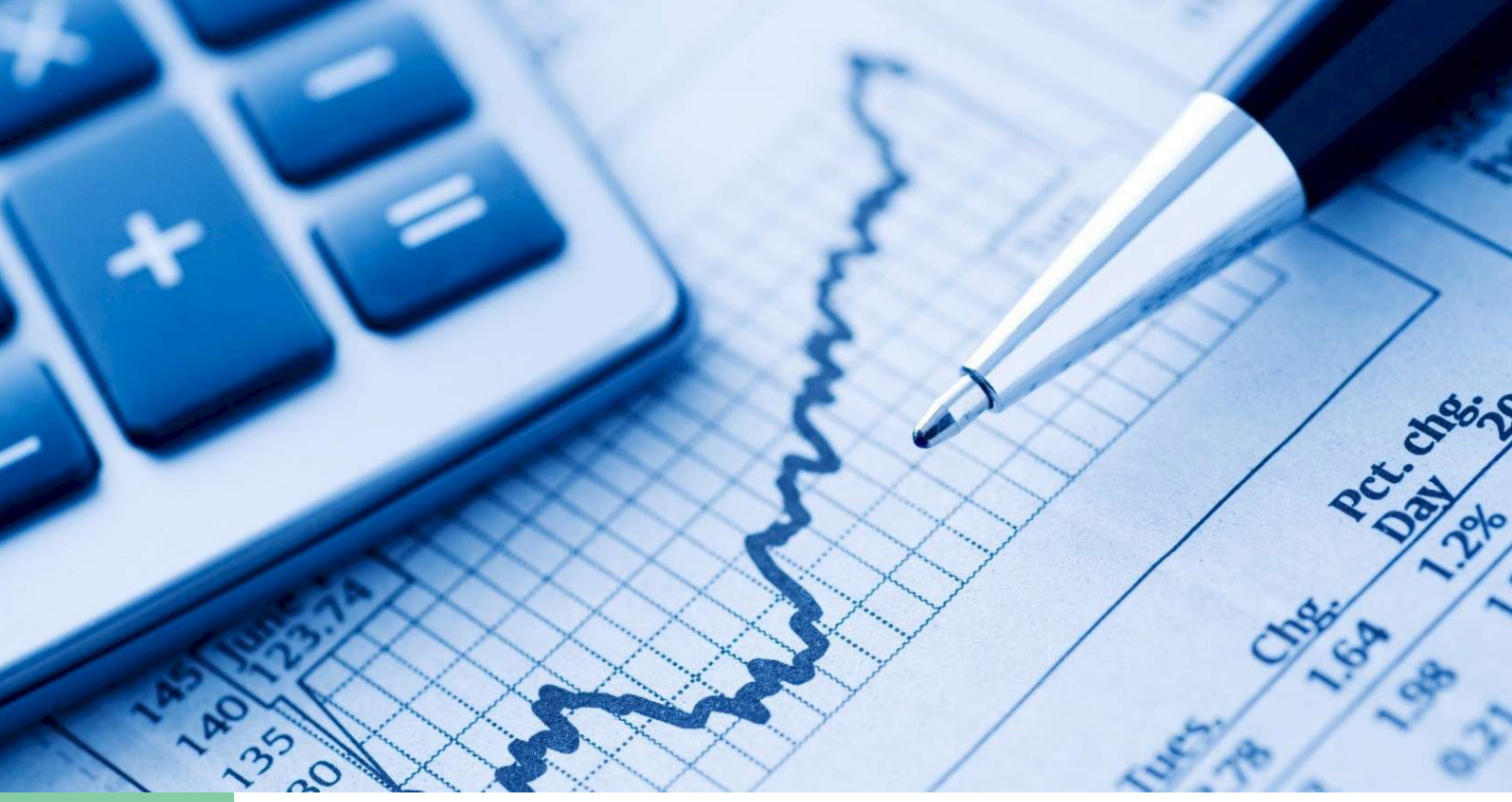

Analysis of Financial Position of Afghanistan Based on Qatia Statement

Audit Report of FY 1394

The Qatia Statement for the financial year FY 1394, which have been audited by the relevant commission of the Supreme Audit Office (SAO) in FY 1395, explained execution of operating and development budget, as well as estimated, accrued and earned revenues of budgetary departments of the government during the FY 1394.

Government of the Islamic Republic of Afghanistan finances its operating and development expenditures from domestic tax, non-tax revenues, and donor's assistance as well as a small portion from Development Loans.

This chapter of Qatia Statement report presents an overview of the government's financial position, sources and usages of money, relating to FY1394 in comparison with previous years.

Summary of Expenditure and revenue

Trends in Operating and Development Expenditures

Total national budget (operating and development) of FY 1394 was Afs 436,172,870,000 which comprises 35.19% Gross Domestic Product (GDP).

Total operating budget of FY 1394 comprise 22.87% GDP and total development budget of FY 1394 comprises 12.32% GDP, in FY1394, Government's expenditure through operating budget was Afs235, 889,089,744 and development budgets was Afs82,908,924,659 as the total equals Afs318,798,014,403 , showing substantial increase over previous years in comparisor with the total operating and development budget of FY1393 Afs300,986,114,038 and Afs278,144,662,094 of FY1392 and Afs189,383,812,905 of FY 1391 and Afs 199,181,991,505 of FY 1390.

As per the estimations, GDP in FY 1394 predicated Afs 1,239,380,000,000, Government's total expenditures in the FY 1394 was about 25.72% of the GDP, comprising 19.3% operating expenditure and 6.69% development expenditure of the GDP, While government's total expenditure in the FY 1393 was about 24.89% of the GDP, comprising 18.88% oper-